

СВЕТОСЛАВ
СЛАВЧЕВ

ОЧИТЕ НА МРАКА

АРГУС

НОВА БЪЛГАРСКА ФАНТАСТИКА

СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ

ОЧИТЕ НА МРАКА

chitanka.info

При загадъчни обстоятелства започват да изчезват хора, които наглед не са свързани един с друг. Но когато с издирването им се заема находчив полицай журналист, се разкрива необикновена и зловеща връзка. И разследването се превръща в преследване...

Светослав Славчев е изявен писател, автор на 15 фантастични и криминални книги. Негови романи и новели са преведени на немски, руски, чешки, полски, румънски и японски. Двукратен носител е на Голямата награда на световния конкурс „Джапан Прайз“.

ЕМАНУЕЛ ИКОНОМОВ

ПРАВОТО НА ИЗБОР

Обществото има странния обичай да не вярва на очевидното.

Както и очевидно, изглежда, правото да налага този свой избор — независимо на кого, на каквато и да е цена. Горчивата истина, намерила израз в горното мото — цитат от „Очите на мрака“, е известна отдавна, нееднократно доказана от историята. А борбата с нейното налагане е в центъра на романа. И правото да определи какъв да е изходът от нея принадлежи на следващите страници на автора — д-р Светослав Славчев.

Има ли нужда писателят от специално представяне? Като един от доайените на българската фантастика — едва ли. Ще си позволя обаче да припомня на тези читатели, които го познават, и да разкрия на онези от тях, по-младите, които още не са го срещали, няколко щрихи от биографията му. Ако не за друго, то най-малкото защото смятам, че така и аз ще помогна някому да повярва в очевидното.

Медик, журналист, криминалист, отворен за новото, непознатото, невероятното — ако вече сте прочели „Очите на мрака“, ще решите, че говоря за главния герой. Ала аз имам предвид самия д-р Славчев, и то не за да търся нещо автобиографично в книгата (как ли бих могъл, след като тя е ориентирана към бъдещето, а не към миналото?). Автор с богато творчество, сред което научнофантастичните сборници „Крепостта на безсмъртните“ (1970), „Следа към Вега-Орион“ (1979), „Шпага с рубини“ (1988), криминални романи, радиопиеси, филми, научнопопулярни книги. Много от творбите му са преведени в чужбина — на руски, немски, чешки и редица други езици, включително на японски.

Общото между всички тях е, че излизат изпод перото на тънък психолог с разбиране на героите, на причината за събитията, на човешкото поведение, което, макар понякога да остава непонятно за другите, винаги следва своя вътрешна логика. А ако забележите, че лесно се пренасяте в света на книгите му, то също не е случайно — живите, реални образи, земната или чужда обстановка и най-вече умело пресъздадената атмосфера въздействат ярко, сякаш от филм. Следователно е съвсем естествено произведенията му да бъдат филмирани — факт са няколко телевизионни сериала, предимно с криминални сюжети, обаче между тях е и фантастичната „Венецианска хроника“.

Не е нужно аз да утвърждавам тук майсторството му да завладява читатели, слушатели и зрители — признанието е дошло отдавна, и то от далечна Япония. Д-р Славчев печели — единствен — два пъти Световния конкурс за радиожурналистика „Джапан Прайз“ — не с друго, а именно с научнофантастични пиеси. През 1966 г. с първа награда е удостоена „Ловци на атоми“, през 1969 г. става лауреат на учредената междувременно голяма награда със „Случаят Медея“, който по-късно се явява основа на може би най-известната му у нас и в чужбина научнофантастична повест „Гласът, който те вика“.

Но стига толкова за автора — нали щяха да са само щрихи, нека се върна към новата му книга. „Очите на мрака“ — това фантастична повест ли е, или криминален роман от близкото бъдеще? Оставям правото на избор — по вкус — на читателя. Защото тук също любимите теми на писателя са преплетени.

Във фантастиката екстрасензорните, парасихичните и прочее явления отдавна са се превърнали в основна, широко разработвана тема — с най-различни трактовки и резултати. Хубавото им обаче е, че с богато въображение те винаги могат да се представят в нова светлина, както успява да направи и д-р Славчев. Идеята му е на хората с необикновени дарби да не се гледа като на екзотични изключения, а като на закономерност в развитието на вида Хомо сапиенс.

Разумът — това е нещо, което някак безметежно приемаме за даденост, а всъщност почти не познаваме. Всяко докосване до него е среща с неизвестното, което силно привлича писателя (виж интервюто с д-р Славчев в края на настоящата книга). Колкото и да е странен и понякога неразбираем, разумът трябва да се уважава. Защото — както

се убеждава главният герой Кирил Янев — именно той ще ни изведе от Хомо сапиенс в нещо по-висше, например Хомо сапиентисимус. Възможно ли е такова явление във вселената: при цялото скъперничество на природата деветдесет процента от човешкия мозък да не се използват? Засега изглежда абсурдно, ала някога, някъде пълният му потенциал ще се прояви!

„Очите на мрака“ се чете лесно и увлекателно като добро криминале, каквото всъщност е, от друга страна. Без да е точно детектив — макар бившо ченге, сега в ролята на журналист, Кирил Янев се натъква на загадъчни случаи, пренебрегнати от полицията, и му се налага да ги разреши не просто от любопитство — оказва се, че и животът му зависи от това. Благодарение на какво може да разкрие тайнствените си преследвачи? На екстрасензорните си възможности ли? Едва ли единствено на тях. Спасява го нестандартният начин на мислене, напомнящ добре познатия ни някога инспектор Стрезов от криминалните загадки на списание „Космос“.

Освен всичко друго книгата на д-р Славчев е и роман за човешкото търсене, за хората, готови да търсят и въпроси, и отговори които ги вълнуват, без да ги е страх. Има много неща, дето не знаем, а трябва да знаем — на всяка цена. Направо или по криволичещи пътища, човекът, който истински ги търси, рано или късно ще стигне до тях. Всеки има право да търси онзи свят, където може да се реализира. Но това е проблем — има ли го, къде е, какъв е?

В романа изборът на свят ще направи Кирил Янев — обикновен човек в необикновени обстоятелства. Доколкото му позволява обществото — или напротив, по собствена воля без ограничения, независимо от неразбирането, с ясното съзнание за цената на последствията. Право на избор се дава и на читателя — сам да прецени дали да прочете книгата, и след това да се замисли върху въпросите, които тя поставя.

Емануел Икономов

*— Защо ми говорите за бъдещето,
господине?*

*Достатъчно е да погледна през прозореца
си*

сега и аз ще го видя по-добре от вас!
Оскар Уайлд

1

Съзнавам само, че вървя. В сумрака пред мен плават неясни тъмни петна, после остават назад, за да се появят други. Сетне петната приближават и се избистрят.

Това са стени — влажни, обрасли с плесени каменни зидове. Те се издигат от двете ми страни и по остриите им ръбове се стича леденосиня лунна светлина. Напред има тясна галерия, в която води плочник, посипан с отломъци.

Аз трябва да вляза в тази галерия. Не мога да си спомня защо, но трябва да вляза там и все повече ме изпълва мъчителна тревога. Като че някой притаен в галерията се вира в мен.

Някъде дълбоко в съзнанието се появява една абсурдна мисъл. Всичко е толкова ясно, студено и точно, както може да бъде само насън. Галерията, плочникът с каменните късове и горе тази мъртва светлина. То е прекалено реално, за да бъде истина.

Сигурно сънувам, вече разбирам това. Ала чувството, че някой ме гледа, не ме напуска. Той иска да вляза в галерията, но аз се страхувам. Тази галерия съм я виждал някога, там нещо се случваше с мен. Страхувам се, трябва да се събудя! Нито крачка повече, нито крачка! О, Господи, трябва да се съ-бу-дя!

Задъхвам се, вече се задушavam от нечовешкото усилие. И в хаоса, когато каменните зидове безшумно се рушат и сриват върху мен, този, който е в галерията, казва:

— Нордаал. Йенс Нордаал.

В следващия миг отварям очи.

* * *

Няма никой, само отвсякъде ме притиска дълбока нощ. Лежа, още скован от напрежение, после мракът започва да отстъпва. Очите ми свикват с него.

Съвсем тихо се извивам, повдигам се на лакът и се оглеждам.

Наистина няма никой, сам съм. И моята мансарда, която си зная от години, е същата, нищо не се е променило. От полумрака бавно приближават белезникавите силуети на канапето и двете кресла, обвити с калъфи. След тях — старомодната овална маса с дантеления абажур върху нея. В дъното проблясват стъклата на библиотеката. От другата страна — по-скоро го долавям, без да го виждам — е бюрото ми със стария принтер.

Няма смисъл да се пресягам и да паля лампата в нишата над леглото. Кошмарът е отминал.

Напипвам в тъмното цигарите и запалката, облягам се по-сигурно на възглавницата и се опитвам да дойда на себе си. Все повече ми се струва, че нещо ще се случи. Това чувство не ме напуска, но горещината на пламъчето, която усещам по дланите си, и острият лютив дим постепенно ме връщат в действителността.

Така. Кошмари отдавна не съм имал, даже не помня откога. Значи вече ще има. Можеше да се очаква, разбира се. На този свят всичко се плаща, човек се износва с годините. Полицейската работа по-рано, плюс журналистиката сега — това си е чист стрес. Стрес е, разбира се. Ако човек тича цял ден като побъркан в един побъркан град и нощем се трови с кафета край принтера на бюрото, няма защо да смята, че всичко ще му бъде в ред. Как да бъде? Когато напуснах полицията... Но това е друга история!

Мъча се да се отпусна, пуша, обаче неприятното чувство не ме оставя. Много ясно чух: Йенс Нордаал. Име е, макар че ми звучи като някакво заклинание. И никога по-рано не съм го чувал.

В това, че не съм го чувал, все пак не трябва да съм много сигурен. Понякога човек прочита нещо, забравя го, после подсъзнанието измъква забравеното и ни го поднася като чисто ново. Няма значение, може и да съм го срещал като име. И тази толкова

мрачна галерия, сигурно и нея някъде съм я видял, когато съм пътувал из страната. В мините на юг навярно.

Колко ли е часът? Трябва да е към два и половина. Няма ги оранжевите отблясъци от рекламите на зданието отсреща — тях ги спират в два. И грохотът от булеварда е заглъхнал, а още не съм чул да прелитат сутрешните аеробуси.

Не ми се спи. Докосвам фотоокоето на лампата от нишата, после за миг примиждавам от светлината. Острият блестящ правоъгълник се начупва по одеялото ми, сенките побягват като живи към ъглите на мансардата.

Не ми се и работи. Бих взел някоя приятна книга да се развлека малко или да пусна стереото, но ми е ясно, че не мога да си го позволя. Живея от това, което напиша и заснема. И никой не ми е крив, че пиша и снимам за криминалните хроники на списанията и че туй не е от най-лесните неща. Така че четенето на хубави книги нощем е прекален лукс за мен — може би все пак трябва да стана и да се опитам малко да поработя.

Надигам се с въздишка и търся мързеливо с крак чехлите си под леглото. Мисля си — имало филми за самотрениране, как да се изучиш за всичко да се залавяш с удоволствие. Вятър. Нощната работа едва ли влиза в списъка на удоволствията.

Навличам халата, после поглеждам разсеяно през широкия прозорец. На тази сбутана мансарда това е едно от хубавите неща — прозорецът с гледката. Може би затова не се опитвам да се местя другаде — тук ми е уютно между старите мебели, а безсмисленият хаос от покриви навън винаги ми създава добро настроение. Навярно защото са непрекъснато различни. Денем са сиво-червени и прашни, протягат се лениво под слънцето, а дъждът ги кара да настръхнат и да станат враждебни. Нощем, както сега, над тях лежи особен градски полумрак. Небето над зданията е виолетово и чуждо. Булевардът е далеч, но пулсиращите му светлини вадят от сенките стръмни хребети и пропасти, неочаквани остриета като мачти на потънали кораби и потайни прозорчета, които през деня не забелязвам, но които сега издайнически проблясват. По-нататък е тежката тъмнина на парка, изглеждащ застрашително близък. Нощем светът е по-друг и не е по-весел, но ми е по-интересен.

Стига вече. Ако продължавам така да се отвличам, може да реша да се върна в леглото. Случвало ми се е. Единствената малка отсрочка, която мога да си позволя, е да си сваря кафе и в това време да подканя въображението си за началото на една статия. Статия впрочем, която преди десетина дни лекомислено обещах. И то доста лекомислено. Дойде ми идея за нещо чисто сензационно — да напиша за хората, които изчезват безследно и въпреки търсенията не биват намерени. Всеки знае как се правят такива статии. Един-два необикновени случая, малък остроумен коментар, хапливи забележки към правителството или депутатите, които както винаги не си гледат работата, ефектен финал — и това е. Интересно за четене, лесно за писане.

В редакцията се хванаха: „О’кей, Янев, нали си бившо ченге, давай!“ И потеглих да събирам материали.

„Потеглих“ е силно казано. Излезе, че разни кабинетни велможи, които уж бяха задължени да ми дават информация, всъщност я криеха и ме отпращаха към други кабинети и при други велможи. Аз пък започнах да се ядосвам. Защо крият? Какво крият?

Заинатих се. И понеже за десет години полиция и журналистика успях да стана достатъчно нахален, в края на краищата се добрах до един мрачен колега — полковник. Такава му беше службата — да бъде мрачен. Той без много приказки ме покани пред компютъра в кабинета си.

Защо крият, стана ясно веднага. Броят на безследно изчезналите беше скочил само за една година три пъти. Миналата година са били сто и десет, сега — над триста. За една малка страна като България това беше не само удивително, а направо тревожно. И — не ще и дума! — говореше зле за полицията.

Изразих, както се казва, деликатно учудване.

— Точно е, господин Янев! — заяви мрачният полковник и се вгледа в мен. Очите му бяха тъмни, дълбоко вдълбани в орбитите и неподвижни. — Може да не ни харесва, но е така!

После, като помълча миг-два, добави:

— Впрочем подобно е положението и в някои други страни. Желаете ли да видите?

Желаех. На зеленикавия екран се нанизаха названия и числа. Просто онемях, изглеждаше като някаква мистификация. Париж —

увеличение два и половина пъти. Ню Йорк — над четири пъти за две години, Рим — три пъти, както у нас. Стокхолм, Чикаго, Буенос Айрес, Лисабон, Мелбърн. Какво ставаше с този свят!

Моята работа е да задавам неудобни въпроси. Направих една учтива пауза, поех дъх и започнах да ги задавам. Защо са ни спестявали тази информация? Къде е била полицията? И къде са се дянали онези добре платени криминолози, които трябва да излязат по екраните на стереовизията и да вдигнат тревога?

Очите на полковника потъмняха още повече, но затова пък се раздвижиха. И разговорът се раздвижи. Информация? Били я давали, препоръчвали им да изчакат. Обяснения? Имало, и не едно. Генетичната криза. Раждат се деца със скрити мозъчни дефекти, които се проявяват с възрастта — различни форми на нравствени и психични разстройства. Морален упадък, агресивност, или обратно — страх от обществото. На места е като епидемия. Болните се крият и се самоубиват. Нараства организираната престъпност, никоя полиция вече не може да се справи. И така нататък.

Търпях и се сдържах. После тихо запитах:

— Господин полковник, вие вярвате ли във всичко това?

Бях раздразнен и недоверчив. Нямахше защо, но бях.

Дълбоките очи се заковаха в мен.

— Господин Янев, настоявате ли за отговор? Навярно ви е известно едно златно правило в медицината...

Е, да. Той беше проверил с кого си има работа. И знаеше, че преди да постъпя в полицията, бях завършил медицина, дори смятах да работя като лекар, но не се получи нищо. После?

— ... правилото за многобройните причини на болестите.

Сега пък аз се взрях в него. Че той никак не беше глупав, този полковник! Медицината е наука, която чудесно умее да маскира незнанието си с термини, и то — в изобилие. Затова лекарите се изпълват с подозрение, когато за някоя болест се говори, че има много причини. Значи истинската е неизвестна.

— Да — кимнах. — Все едно, че ми отговорихте!

И тук причината не се знаеше, другото беше словесна еквилибристика. Данните за изчезналите се криеха в някои страни, другаде — не, но, общо взето, не им се обръщаше особено внимание. Светът си имаше по-важни проблеми. Радиация. Генетична криза.

Получих на микрокасета всички сведения, благодарих и излязох. И оттогава мисълта за безследно изчезналите заседна досадно в съзнанието ми. Какви са тези хора? Защо изведнъж случаите са станали толкова много?

Размислих и сензационната хроника започна да се стопява пред очите ми. Не беше сензация, не би могло да бъде лека сензация. Беше нещо доста по-дълбоко, което се притайваше в този необясним скок на числата. И не можех да си позволя да съчинявам забавна статия — като тези евтини статийки за дребни рекетъори, които пишех всеки ден. Това поне ми стана ясно.

Ясно е, разбира се, както че сега седя в два и половина през нощта, премислям за кой ли път тази злополучна идея и чакам кафето. Може би няма смисъл от толкова усилия за една статия. И да се измъчвам в този час! Аз не съм в ред, това си е жива неврастения.

А кафето е готово. Наливам си една голяма чаша и мансардата се изпълва със замайващия аромат на слънце и тропическо море. Интересно защо този аромат винаги ме връща в детството ми — навярно защото къщата ни тогава вечно миришеше на кафе, а аз живеях със суровите и романтични герои от пиратските романи. Като че беше вчера.

Вземам горещата чаша, сядам зад бюрото и още не бързам да посегна към фотоокото на компютъра. Ще поискам да сравни тези случаи на изчезнали хора. Но сега една глътка, още една, кафето пари езика ми. Да ги сравни по възраст, по интереси, по психични отклонения...

Има нещо. Не мога да определя точно какво е, обаче има нещо, което не е в ред. Чувствам го.

Оставям внимателно чашата и се оглеждам с крайчеца на очите си. Предпазливо, метър по метър. Усещането не ме напуска, това е усещането за опасност. Необяснимо откъде идва, но е тук и се засилва.

Наоколо е подозрително тихо. Светлината от нишата изведнъж е придобила зеленикав оттенък, като замръзнала. Виждам всеки ръб, всяка драскотина по бюрото и седя, целият съм слух. Фотоочите на компютъра ме гледат.

Какво има? Аз съм в мансардата си, сам, посред нощ. Нищо не ме заплашва. Просто нерви. Трябва да се съвзема най-после, стига вече!

Поемам дъх за миг, но онова е по-силно. И към усещането за близка опасност внезапно се добавя още едно — че това сега, точно този миг, съм го преживявал някога. И драскотините по бюрото, и онази мъртва светлина, която ме държи като в капан. Всичко е замръзнало в ужасно очакване. Някой идваше тогава, някой идва и сега.

Трябва да стана. Да се отместя и бавно да се изправя. Но без да мисля, без да мисля! Опасността беше в някаква мисъл. После, след нея настъпваше краят!

Напрягам се целият, страхът ме задушаваше като космата топка. Не гледам встрани, няма да гледам!

С част от съзнанието разбирам, че този страх е абсурден, тук няма никой. Ала вече не се владее, ужасът пълзи по раменете, по шията ми...

Изправям се. Бавно, безкрайно бавно, още нищо не се е случило, но всеки миг ще се случи, малко трябва да се отместя, ето така, ще направя една крачка, може би още една, онзи е зад мен, около мен, Господи, това е сън, не може такъв ужас да бъде наяве, като че плувам над пода, не, заобикалям полека креслото, сега съм до библиотеката, виждам се в стъклата, по-близо, още по-близо, лицето, очите...

... ОЧИТЕ!

Някой друг гледа през моите очи! И зениците са котешки, отвесни!

2

Сънувал съм. Не мога да си спомня какво, но разбирам, че вече се събуждам. Обръщам се бавно на другата страна и се протягам. Изглежда, че не съм спал добре и съм уморен, обаче няма значение — ще се оправя.

Време е. В мансардата е светло, през широкия прозорец е нахлул денят. Доста намусен ден, ако искам да съм точен. Септември в София е хубав, спокоен есенен месец, но от две-три, а може би и десетина години като че климатът се промени. И колкото и да ни успокояват от стереовизията, че всичко си е в реда на нещата, че това били естествени колебания, трудно е да им се вярва. Нали помня добре — летата бяха горещи и весели, сега са прогизнали от дъждове. И зимата не е зима, повече е кална, отколкото снежна.

Нещо се отвличам, а сигурно е вече след седем. Булевардът тътне, от време на време прозорецът тихо дрънчи. Зле е закрепен, все се каня да го оправя. Над зданията прелита аеробус, бръмчи басово като чудовищно насекомо и звукът от прозореца минава на по-висока нота.

Ставам вече. Ходя насам-нататък из мансардата, за да се разсъня, а покрай музиката стереовизорът ми разказва последните новини. Има и хубави, за настроение, но и неприятни. За последното полугодие се е повишила престъпността. Генетичните изследвания на новородените в някои окръзи дават влошени резултати за дефектни неврони. Вземали се мерки.

Следва чудесна музика, потъвам в нея и мъгливото ми настроение започна да просветлява. Докато вибробръсначката се занимава с наболата ми брада, размислям това-онова по програмата си за деня, после неволно се питам все пак какво сънувах. Някакъв кошмар, съвсем идиотски. Опитвам се да си го спомня и картините започват да се появяват като на стереофилм, но в обратен ред. Моите очи, ала през тях гледа друг! Глупости! Смъртен страх, абсолютно необясним. Седях зад бюрото си, пиех кафе и тогава сякаш някой

застана зад мен. Странно наистина. Било е кошмар, но чашата с недопитото кафе е на бюрото. А преди това се събудих от друг сън, също зловещ. В който чух едно име.

Кое беше? Напрягам паметта си, дори вибробръсначката сякаш започва да жужи по-силно, но напразно. Нищо.

Единственото, което ми минава през ума — като че беше някакво северно име. И защо пък северно?

А че е било сън в сън, това е ясно. И познато. Попадаш в някакъв кошмар, от който с облекчение се събуждаш, обаче ужасът отново се появява и няма край, защото подсъзнанието коварно те е измамило и те е вкарало в нова плетеница от сънища.

Само не мога да си обясня недопитата чаша на бюрото. Макар че и за нея сигурно има някакво обяснение. Лунатизъм например. Разхождал съм се като невменяем, варил съм си кафе.

Като обяснение е приемливо, ама никак не ми харесва. Защото по моите медицински буквари лунатизмът е признак, че човек не е много в ред и че не го очаква нищо кой знае колко хубаво. Но то сега кой ли е в ред? Светът е полудял, екологичната криза едва бе удържана, идва ред на генетичната. Радиацията, замърсяването, озоновата дупка — всичко това удари човека по най-чувствителния и уязвим орган — мозъка. Вярно ли е или не, но стереовизиите по света все повече говорят за това. Ако човечеството наистина навлезе в такава криза, тогава — край.

Стига черни мисли! Човечеството винаги е било в криза и винаги се е оправяло. Чумните епидемии какво са били? Кризи. А безконечните войни, ядрените експлозии през миналия век? Всъщност, като се поразсъди, светлите периоди в историята на човечеството са били много малко. Така е. И моята мансарда е просто един оазис за мен в това тежко време.

С два къси сигнала бръсначката ми известява, че първото утринно мъчение е приключило. Сега един сандвич за закуска, малко плодов сок — напоследък прекалявам с кафетата! — и да се залавям за моята проклета тема. Кой е казал, че храненето било едно от най-изтънчените удоволствия на света? Май че беше онзи гурман Лукул. Само че го е казал преди двадесет века. За мен лично, при целия ми притеснителен живот и напрегната работа, храненето е необходимо

поглъщане на калории. Да дойде Лукул при нас, в нашия свят, и тогава да видим какво ще приказва!

Размишленията за Лукул (и така наречената закуска) отнемат петнадесетина минути, след което сядам зад бюрото и долепвам показалец до контролното око на компютъра. Той ме разпознава и се обажда:

— Томас 12М. На разположение съм.

— Добре — казвам, — Томас, имаме работа.

Тази моя декларация не му прави особено впечатление, защото не му носи кой знае каква информация. Само от четирите рубинени очи второто примигва.

— Данните за безследно изчезналите налице ли са? — питам. И добавям: — Ще продължим с някои сравнения.

Казвам „ще продължим“, защото за доста неща вече съм разговарял с Томас. Любопитно е, че голямата част от изчезналите са мъже, без семейства, с тежки рискови професии. Не са наркомани или алкохолици. Не са обвинявани в престъпления, не са съдени. Странно. Очаквах да е точно обратното. Сега да видим по-нататък.

— Томас — подхващам, — регистрирани ли са часовете, когато са изчезнали?

— За петнадесет от тях. Приблизително.

— И какво е това „приблизително“?

— Между два и четири през нощта.

Между два и четири? Времето на самоубийците, всеки психиатър го знае. Тогава мозъкът е във властта на парасимпатичния дял от нервната система и е в депресия. Животът изглежда безнадежден, всичко е черно, изход няма. И по-слабите си отиват.

Значи вероятно е да са самоубийства. Но защо така скрити?

— Томас — казвам, — някои от тях оставили ли са писма?

— Нямам данни за писма.

— Помисли все пак! — настоявам аз. — Споменават ли някъде, че искат да напуснат този чудесен свят? Или че се готвят да отпътуват надалече? Разбираш ли ме?

— Разбирам — отзовава се Томас. — Нямам такива данни.

Много чудно. Това веднага говори срещу версията за самоубийства. Самоубийците са особени хора, почти всички оставят писма — по различни съображения. Някои — за да снемат

евентуалната вина от близките си. Други желаят да си отидат от този свят театрално, да спечелят последно уважение, като затръшнат вратата. Комплекс, разбира се.

Защо няма писма? Това наистина е странно. И сигурно е направило впечатление на онзи полицай с неподвижните очи.

Размислям малко, после запитвам:

— Имали ли са психични отклонения?

— Нямам информация — заявява Томас.

— А какво тогава имаш? — казвам аз леко раздражен. Подобни монотонни разговори с него наистина ме дразнят.

— Неправилно задавате въпроса — отбелязва Томас.

Облизвам устни от досада. Но в края на краищата той е само един добросъвестен компютър с два милиарда кристални неврони, нищо друго. За какво толкова се сърдя?

— Добре — примирявам се аз. — Какво е твоето мнение, има ли връзка между това утрояване на броя на изчезналите у нас и... е, увеличаването на изчезналите в другите страни?

— С преобладаваща вероятност има.

— И каква е връзката?

— С преобладаваща вероятност причината е обща.

Разбира се. Подобен въпрос навярно е бил поставян на десетки компютри в десетки страни, не си правя илюзия, че съм много оригинален. И отговорите са били същите — причината е обща. Но не е известна. Ако беше известна, нямаше да седя сега тук и да водя този дълбокомислен разговор с Томас.

Изправям се и се разхождам. Знам какво желая да питам, обаче ми е трудно да формулирам въпроса.

А навън вече е ден. Тънка, но добре забележима мъгла лежи над града. Моите покриви са овлажнени, по корнизите се разхождат гълъби със страшно делови вид и навярно гукат, ала тук не се чува. Грохотът от булеварда е потопил всички шумове, погълнал ги е. Както мъглата поглъща очертанятията на по-далечните здания и в нея те сякаш леко се движат. Слънцето е високо, но не се вижда, светлината му сега изглежда неестествено бяла и проникваща. Това е един град без сенки и без особена радост.

Връщам се до бюрото, без да сядам.

— Томас — започвам, — размисли добре! Има ли между тези изчезнали някои случаи, които... как да кажа, биха ми помогнали да разбера причините?

— Въпросът не ми е ясен — признава Томас.

— Добре. Ще го поставя другояче. Искам да се заема с някои от изчезванията. Кои от тях, по твое мнение, биха ме довели най-близо до причините? Сега разбра ли?

— Да. Нужно ми е време — заявява Томас.

— Ще чакам.

Положително и този въпрос е бил задаван на десетки компютри в десетки градове. Не съм много находчив. Но всеки за себе си, може аз да имам шанс.

Тръгвам отново из мансардата. Колко време ще му е нужно на Томас? Не се е случвало често да иска отсрочка. Мога през тези минути да позвъня на Мария, да я попитам за децата. Тя е вече в кантората си в банката, ще отговаря едносрично и не ще може да скрие изражението си на досада. Гласът би могъл да заблуждава, но видеофонът е безжалостен, ще показва лицето ѝ. И какво ще ми каже? Да, разрешава да взема децата в събота. Да, от десет сутринта до пет следобед. Да, добре са. И тя е добре. Имам ли други въпроси? Имам, но е безсмислено да ги задавам.

— Предлагам вариант.

Сепвам се, това е гласът на Томас. Заобикалям бързо креслото пред мен и сядам зад бюрото.

— Слушам те.

— Предлагам съобразно задачата, която поставихте, да разпитате хората, които са били в последните им дни около следните изчезнали лица: Павел Галов и Ана Стаменова.

— Момент! — казвам. — Първо, да запомня имената, макар че и ти винаги ги помниш! Второ, за какво да ги разпитвам? Кои са според теб най-важните въпроси?

— Не мога да ви отговоря точно.

— Добре. Все пак ти смяташ, че тези два случая биха ме довели най-близо до някоя обща причина за изчезванията? Така ли?

Томас едва забележимо се бави.

— С достатъчна вероятност.

Да помисля още малко. Има някакъв въпрос в съзнанието ми, трябва да го уловя.

— Виж... — започвам — ... а съществува ли нещо общо между двамата, освен неизвестната причина за изчезването им... Нещо общо, някакъв човек, с когото те са свързани. Някакво име, което да е важно?... Разбираш ли ме?

— Разбирам. Има такова име.

Гласът на Томас ми се струва особен. Въпреки че не може да бъде, той си е просто компютър. И ме обхваща страшно колебание, съвсем необяснимо.

— Слушам те. Кое е името?

— Йенс Нордаал.

3

В първия миг изненадата ме стъписва — това беше името! Пред очите ми светкавично се появяват зидовете и призрачната лунна светлина, проехтява гласът.

После веднага идва съмнението. Не е възможно. Такава връзка между онзи кошмар и загадъчните изчезвания е просто абсурдна. Името беше абсолютно непознато за мен, не съм го чувал досега от Томас, за да го свържа в съня с изчезванията.

Но връзка има. И трябва да разбера каква.

Навеждам се над рубинените очи и питам:

— Томас, къде е той? Къде да намеря Йенс Нордаал?

— Нямам данни — отвърща Томас по своя досаден маниер.

— А защо точно това име ми даваш?

— То се среща и при двамата. По различни поводи.

— Какъв е той?

— Нямам информация.

— О, Господи!

Това последното не съм сигурен дали го казвам, или го мисля, навярно е нещо по средата.

А изненадата постепенно отзвучава, започвам да разсъждавам по-трезво. Не е чак толкова необяснимо. С Томас преди съм разговарял няколко пъти за изчезналите, той положително е споменал Йенс Нордаал така, между другото, но аз не съм обърнал внимание. Затова моето подсъзнание ми играе разни неприятни шеги и ми задава гатанки.

Да. А сигурността, че всичко туй вече съм го преживял някога и някъде? Тя откъде се взе?

Никой не може да ми каже. *Дежа вю* — „вече видяно“, така го нарича медицината. И вярна на своите традиции, го е оплела в мъгляви термини — „вид психосензорно разстройство“ и тъй нататък. Появявало се при нервна преумора, но можело да бъде и ранен признак

на начеваща шизофрения. Благодаря. Днес вече никого не можеш да учудиш с неврозите си, а за шизофренията ще почакам.

Но да стоя повече в мансардата е безсмислено, време е да се заема с нещо по-конкретно. Мога да намеря близките на някого от тези двамата, за които спомена Томас, и да поговоря с тях. Някая подробност, някая следа — все още е от полза.

Павел Галов, той беше първият от тях.

— Томас! — казвам. — Искам данните на Галов!

— На разположение са! — отзовава се веднага Томас. — Павел Василев Галов, на тридесет и пет години, ръст среден, коса светла, очи сини, леко изпъкнали...

— Това пък откъде е? „Леко изпъкнали“!

— От следствената преписка — пояснява Томас. — Позволете да продължа!

— Давай нататък!

— Нос правилен. Особени белези няма. Желаете ли да видите портрета му?

— Да. Да, разбира се!

На екрана на Томас се появява светъл млад мъж с тънки черти. Точно така е, както ми се каза: очите са сини и леко изпъкнали. У него има нещо, по-точно — няма. Няма добро излъчване. Някак си напрегнат, остър. Лицето внушава безпокойство, което се допълва от стиснатите устни.

У мен съществува едно твърде примитивно чувство — аз съдя за човека от пръв поглед. Харесва ли ми или не, доверявам ли се или не. Зная, че е глупаво и че татко Ломброзо съвсем не е на почит сред учените. Пък и мнозина умеят разкошно да се прикриват, най-отвратителни подлеци изглеждат като добродушни чичковци, виждал съм такива. Ала интуицията е велико нещо. Може да греши, но рядко. На негодника му е изписано на лицето, че е негодник.

За мен Павел Галов е човек с проблеми. От такива хората странят, защото лесно ги забъркват в неприятности. И навярно създава — създавал е! — конфликти, които са отблъсквали и приятелите му, и жените.

— Семейство?

— Не е бил женен — отговаря Томас. — Краткотрайни познанства без значение.

Точно така. Значи впечатлението донякъде е вярно.

— Образование? Професия?

— Инженер по въздушния транспорт. Ръководител на диспечерска смяна в Аеробусния център София.

— Кога и как е изчезнал?

— На четиринадесети май миналата година през нощта. Бил е на смяна до два часа, предал е смяната редовно, излязъл от Аеробусния център и повече никой не го видял. Снимката му е била показана няколко пъти по стереовизията. Разпитани са десетки шофьори на турботаксита и водачи на метроекспреси. Проверени са данните от граничните контролни пунктове. След два часа на четиринадесети май никой не го е виждал.

— Това ли е всичко?

— Само извлечение от следствената преписка — осведомява ме скромно Томас. — Искате ли я цялата?

— Не, не! — избързвам аз. — А къде се споменава името Йенс Нордаал?

— Казал го е веднъж на колегата си по смяна. Имал някакво задължение, но какво — колегата му не може да се сети.

— Задължение... — свивам устни. — Сума някаква?

Две от червените очи започват да трептят, което означава, че Томас педантично проверява данните. После казва:

— Смятам, че е по-скоро морално задължение.

— Добре! Дай ми адреса на Галов!

Дава го. Нито улицата, нито кварталът ми говорят нещо. Един от новите източни райони в подножието на Витоша. Чувал съм само, че е от приличните райони. Томас услужливо ми съобщава и кода на видеофона. Може би в квартирата на Галов се е приютило някое от тия „краткотрайни познанства“?

Кодът не отговаря. Всъщност какво очаквам? В този час хората работят, а не се занимават с разследване на абсурдни изчезвания. Абсурдни са, разбира се. Свършва му смяната на Павел Галов, предава я, излиза и се стопява в нощта, като че никога не го е имало! Наистина всеки полицай — пък и журналист — има от какво да побеснее!

Така. Щом ще разнищвам тази история, най-добре е да разговарям с хората, с които е работил и които последни са го видели.

После ще разплитам конфликтите му, от тях също може да излезе нещо важно.

Слагам моята миникамера в журналистическата си чанта, казвам на Томас, че навярно ще се върна следобед и да записва поинтелигентно обажданията за мен. Прозрачната ми ирония той възприема с достойнство, като се изключва и загасва всичките си очи. Все пак два милиарда кристални неврона не са малко!

На улицата ме посреща противната софийска мъгла, която тук долу съвсем не изглежда така безобидна, както от мансардата. Тя е гъстобяла, тежка и светлината на електрическите слънца само допълнително показва колко е гъста. По ъглите слънцата са двойни и пронизващо жълти, но това не помага особено на потока от коли, който се ниже в сумрака бавно, като покорно стадо.

Колебая се малко дали да се включа и аз в това стадо, после решавам, че не си заслужава — край Аеробусния център няма къде да оставя колата си. Ще изтърпя пътуването с метроекспреса.

Навалицата на станцията пък ме кара да съжалявам за решението си. Шумът и мъчителното движение в плътното множество, тяло до тяло, напруга и изморява. Метроекспресите гълтат порция след порция от вавилонското стълпотворение, един от вагоните поглъща и мен. Гласът на радиодиспечера кънти над главата ми с досадна настойчивост, тъпанчетата на ушите пукат неприятно при острите потъвания и бързи завои.

Четвъртата станция е близо до Аеробусния център. Излизам оглушен и измъчен от метроекспреса и навън отново ме похлупва мъглата. Така е. Справихме се с бензиновите коли още в края на миналия век, но водородните двигатели увеличиха мъглите, защото изхвърлят водна пара. Това пък засили парниковия ефект и промените в растителния свят. Какво още ни чака — един Господ знае.

Зданието на диспечерите е добре охранявано. Фотоочите на бронираната врата внимателно оглеждат и пропуска ми, и мен, докато отворят входния сегмент. А в приемната един възрастен униформен полицай подробно се интересува с кого искам среща. Говори отсечено, с кратки фрази — навик, навярно придобит от дългата служба.

— Някой близък? На Павел Галов? На покойния Павел Галов?

— Не е известно дали е покоен — уточнявам аз. — Той просто е изчезнал и аз съм натоварен със случая.

В заявлението ми има две дребни журналистически лъжи: Галов съвсем не е изчезнал така просто, както казвам, пък и аз не съм натоварен със случая, а само съм допуснат да се занимавам с него. Но те не правят особено впечатление на полица. Той се усамотява в кабината си, разговаря с някого по видеофона, после се връща.

— Да. В почивката. Ще дойде старши диспечерът. Горещо не може да се качите!

Е, и на това съм благодарен.

Той си отива в кабината, а аз се заемам с полезното занимание да разглеждам приемната. Масички, кресла, които са изслужили годините си, старичък видеофон с принтер, завеси, вграден в стената електронен часовник, нещо като вази и нещо като цветя за уют.

Докато търпеливо чакам, през двете врати влизат и излизат мъже и жени в сините униформи на аеробусния транспорт. По някое време една от влизащите жени приближава и пита:

— Кирил Янев? — И след моето малко изненадано потвърждение кимва: — Старши диспечер Маркова. С какво мога да ви бъда полезна?

Очаквах мъж, но не съм недоволен и от такъв старши диспечер. И въобще всеки мъж предпочита да си има работа с някоя приятна на вид жена. А Маркова е приятна, няма две мнения. Весели сиви очи, късо подстригана коса, която стои елегантно под униформената барета, добре поддържана фигура. Това е всичко, което моето журналистическо — и все пак мъжко — око веднага констатира.

Маркова знае добре какво впечатление прави — жените притежават за това шесто чувство. Моето съдържано одобрение бива регистрирано и оценено с лека усмивка.

— Ще ви моля само за няколко минути — казвам. — Да поговорим за вашия колега. За Павел Галов.

Сивите очи ме разглеждат доста внимателно.

— Полиция?

— А, не, журналист съм. Но случаят е... — чудя се за миг какво да кажа и завършвам най-нелепо: — ... Случаят заслужава.

Маркова размисля. Ей сега ще ме отпрати, знам добре какво означават такива размисления.

— Моля ви! Много е важно! Не за мен, за много други хора!

Това е стар и изпитан трик, разработен от цели поколения журналисти. Апел към алтруизма. Не на мен, на човечеството помогнете!

И трикът успява — Маркова се разколебава.

— Аз наистина не знам, дали освен полицията...

— Точно полицията ми даде случая. Иначе откъде мога да го науча?

Аргументът е потресаващо нелогичен, но неведоми са и пътищата на женската логика. Маркова тозчас решава:

— Добре. Въпросите ви?

— Веднага... — засуетявам се аз — ... но тук ли? Да излезем някъде навън, по-спокойно е!

— Нямам много време. Колкото е почивката ми. Заповядайте!

Жест към убогите кресла. Няма какво, настаняваме се някак в тях. Първият въпрос, разбира се, е от стандартните.

— Ако позволите — започвам, — кога видяхте за последен път Галов?

— През нощта на четиринадесети май. Бяхме заедно на смяна.

— И... после?

— После — нищо. Смяната свърши, той я предаде. Излязохме заедно до изхода и се разделихме. Това беше.

Излезли, разделили се и той като че се разтворил във въздуха. Всичко се изчерпва с едно „това беше“.

Помислям го, обаче питам друго:

— А да забелязахте нещо особено у него? По време на смяната или преди това?

— Какво да забележа? Той си е такъв.

Пак женската логика — „той си е такъв“! Какъв? Но има и една особеност — тя не говори за него в минало време както полицаят, значи не смята, че е мъртъв. Интересно откъде идва у нея подобно убеждение? По-нататък ще проверя, а сега пак питам за друго.

— Казахте „такъв“. Защо? Някакъв инцидент ли имаше в смяната?

— Инцидент? Не-е — поклаща глава тя. — Ако започнем да обръщаме внимание на всяка излишна дума...

Значи имало и излишни думи. Добре.

— Бихте ли ми описали Галов? Но така, съвсем накратко!

Предполагам, че не знае уловката. „Съвсем накратко“ е безкрайно трудно. И носи на разпитващия много повече информация, защото дава главното.

Маркова се замисля.

— Ами... ако трябва съвсем накратко... Павел е добър, много умен и нетърпим. Но сме му свикнали.

— Нетърпим ли?

— Знаете, има такива хора. Добри, интелигентни. Обаче разнасят една нервност около себе си...

Усмиввам се едва забележимо. Аз ли не знам? Неврастеници.

— ... И говорят строго. После се извиняват и пак започват. Избухват, такива са.

— Н-да. А Галов често ли избухваше?

— Е, да кажем — не много рядко. Но всеки му прощава, защото друг диспечер като него няма! Дори веднъж... е, това не е толкова важно!

Ала аз вече съм се хванал като булдог за думата.

— Моля ви! Какво „веднъж“?

Тя свива рамене.

— О'кей, щом като ви интересува. Бяхме един път на смяна, той — нервен. Говори, говори! Викам му: „Защо се заяждаш? Мълчи си по-добре!“ А той: „Не зная! Сигурно ще стане нещо!“ Какво да стане? И изведнъж гледаме на екраните аеробусът по трета линия от Варна. Лети в своя коридор, а от коридора над него излезе самолет, представяте ли си!

Тя се вълнува, а аз я гледам и чакам продължението.

— Нали разбирате, нормален полет. И като изневиделица — този самолет, от малките двуместни. С Павел бяхме пред екраните, той — на контролния, аз — на моя. Започнах да викам, опитвах се да предупредя пилота на аеробуса, всичко беше въпрос на секунди! И в последния миг... то беше като чудо!

— Какво чудо?

— Самолетът се отмести. Нали разбирате, беше на метри, вече очаквах да го удари, не можеше да не го удари! Но се отмести. Мина край аеробуса и влезе в по-ниския коридор.

Нещо не мога да проумея.

— Чакайте, нали говорехте за Галов?

— Да-да, точно за него. Тогава погледнах към Павел. Беше се изправил. С протегнати ръце, като че вкопчен в екрана. И от очите му, от главата му... не, аз наистина си фантазирам, не бях на себе си!

— Какво видяхте всъщност?

— Нищо. Стори ми се, че има някакво излъчване от него към екрана. Това беше.

Опитвам се да смея чутото. А тя мълчи.

— Е... — казвам — ... излъчване...

Маркова продължава да мълчи. Сивите очи са присвити.

— Как изглеждаше това... излъчване?

— Не ми вярвате. Няма смисъл.

— Защо? Кажете ми все пак!

— Беше не много ярко, някак виолетово. Виждали ли сте цвета на далечна светкавица? Така изглеждаше.

Тя наистина не е била на себе си.

— А после?

— После — нищо. Той се отпусна в креслото си, целият беше бял. Само ми рече: „Тони, поemi коридорите!“ И още нещо каза, на себе си. Но вие пак няма да ми повярвате!

— Напротив. Моля ви!

— Каза: „Отместих го!“ Тихо, обаче го чух.

— Отместил е... самолета?

— Да.

— Той просто е дал команда до автопилота на самолета. Затова е казал, че е успял да го отмести.

— Не-е — поклаща глава Маркова. — Въобще никой нямаше време за команда! А после аз без него гледах записа. Не беше давал команда.

— Да ви кажа право... — започвам аз, сетне изведнъж променям намерението си. — Кога беше този инцидент?

— Две седмици преди да изчезне.

— И нещо говорихте ли с него по този повод?

— Опитах. Той моментално ме сряза: „Тони, не се меси където не трябва!“ И повече не стана дума.

Размислям малко. От близкото летище на центъра се чува бръмченето на аеробус, който излита. Тя каза „запис“.

— Извинете, бих ли могъл да видя въпросния запис?

— Разбира се. Те се пазят три години. Само че сега не е възможно. — Жената поглежда квадрата на електронния часовник и свива чело.

— А кога, ако позволите?

— Трябва да вървя, почивката ми свърши. Да речем — в два. Тогава излизам. Ще ви заведе в контролната видеотека и ще изискам записа. Имате ли разрешение?

— Разбира се.

Разбира се, че нямам. Но ако журналист каже, че няма разрешение, значи не е журналист. До два часа ще го уредя някак.

Тони Маркова се изправя, кимва ми и се усмихва. После излиза. Да, тя освен всичко друго има и хубава усмивка.

А пък аз се усмихвам на полицая, който ме заглежда учудено — той не е свикнал на такива обноски, и също излизам.

Времето до два часа запълвам с различни неща. Едно от тях е обяд на крак със сандвич, който ми изглежда пластмасов, и чаша кафе. Другото е, че след три-четири безплодни опита най-после успявам да открия в стереовизията моя съученик от гимназията Дайнов, който води забавната програма по един от каналите. Искам от него да ми издаде някакво разрешение за преглед на контролни записи в Аеробусния център.

— Аеробусния център? Защо, по дяволите?

Дайнов първо се чуди, после се мръщи, след това едновременно се чуди и мръщи. Така намръщен ходи някъде, бави се, ала в края на краищата ми носи разрешение, което е в доста уклончив смисъл.

Това разрешение аз тържествено показвам в два и петнадесет на Тони Маркова. Тя го прочита внимателно и също се намръщва, но го прави много по-изискано от моя съученик.

— Какво има? — питам аз невинно.

— Ами... дали е точно това? Смятах, че ще бъде от полицията.

— Но то е от стереовизията! — заявявам аз с пълно презрение към полицията. — Какво повече?

Тя е доста разколебана. Излиза с моето така наречено разрешение и се връща след десетина минути.

— Добре. Но без право на копие от записа.

Полицаят само ме следи с поглед, когато минавам през сегмента на вратата. Ако има нещо подозрително у мен или в чантата ми,

вратата ще ми отреже пътя. Няма нищо.

Вървим по коридора, някъде наблизно се разнася грохот от аеробуси, примесен с пронизващия писък на турбовитла. После писъкът избледнява и остава над нас — слизаме с асансьора до контролната видеотека. Следва нова проверка на входа и влизаме в залата с регистрите.

В залата няма никой, матовите ѝ стени фосфоресцират в нежнозелено и е много приятно. Маркова набира на регистъра кода на искания запис и получава отговор, че записът е на място.

Отпускаме се в креслата и докато чакаме, аз успявам да кажа на Маркова нещо банално, в смисъл че съм ѝ твърде задължен за тази нейна любезност. Не е важно какво казвам, а тонът, който, надявам се, е достатъчно красноречив.

На овалния стереоекран се появява номерът на записа. Чува се шум, някакъв говор. Виждат се диспечерските екрани, разграфени като координатни системи, по тях плават светливи точки.

И после — няма нищо. Стереоекранът внезапно избелява, шумът изчезва с леко пукане. Настава пълна тишина.
Записът е изтрит.

4

— Просто не знам какво да мисля!

Казва го Тони Маркова и продължава да смуче със сламка коктейла си от аранхо и айскафе. Ние сме в кафе-бара срещу Аеробусния център, седим на една от масичките, Маркова е окачила чантата си на облегалката на стола. Аз отпивам по малко от тумбестата чаша с коняк, нямам предпочитание към коктейлите.

— Понеже и аз не зная, не остава нищо друго, освен да мислим двамата!

Маркова ме поглежда под очи.

— Надявам се, че не се шегувате!

— Ни най-малко. Сега да уточним. Кога гледахте този контролен запис?

— Три... не, четири дни след инцидента — поправя се тя. — Непрекъснато си мислех за този случай. Отидох и го видях отново.

— Ние пропуснахме нещо — казвам. — Да проверим колко души са гледали записа и кои са те. Тези данни пазят ли се?

— Да. Мога още сега да се обадя. Желаете ли?

Аз кимвам. Тя става, отива до кабинката на видеофона. Докато чакам, се занимавам с коняка си. Почти съм сигурен, че ще се върне с името на Галов. Но какво от това?

Маркова се връща, сяда и казва:

— Трима. Аз, Павел и някакъв чужденец със странно име. Нордаал. Познавате ли го?

— ... Не — процеждам след кратка пауза. Маркова ме заглежда.

— Какво ви е?

— А, нищо. Просто вече няколко пъти... срещам това име. Но да продължим, моля. Кой би имал интерес да унищожи или да скрие този запис? Самият Галов?

— Защо?

— Може би в него се е пазело нещо, което го заплашва?

— Какво толкова ще го заплашва?

— Или заплашва някой друг.

Маркова размисля. Но явно не стига до някакъв извод.

— Кажете ми — подхвърлям, — как изглеждаше този запис?

— Като запис. Показваше как се движат аеробусите, самолетите, въобще всичко, което лети. В достатъчно голям радиус. А там личеше как онзи самолет влиза в нашия коридор, доближава аеробуса и за част от секундата изменя посоката. Това беше.

— Галов виждаше ли се на записа?

— Не.

— Значи не беше фиксирано и... сиянието?

— Не. Но се чуваха думите му „Отместих го“.

Двамата мислим едно и също — записът е бил унищожен заради тези думи.

— А някой от вас разпита ли после пилота на самолета?

— И още как! Галов и шефът, извикаха и мен. Някакъв новак, уплашил се от нещо и минал на ръчно управление. Знаете, всякакви летят вече! И се държеше нагло. Нищо не било станало. Той бил владеел положението! Отърва се само с глоба.

Това е, по тази линия няма да има други данни. Всичко, което Маркова казва, не би будило подозрение, ако записът не липсваше по такъв необичаен начин. Тогавя онова, на което е била свидетелка, и така нареченото виолетово сияние можеха да се отдадат на стреса от грозящия ги инцидент. Просто илюзия.

Тони Маркова е свършила с коктейла си, аз — с коняка, изчерпва се и разговорът. Но ме занимава една мисъл и я изричам на глас:

— Галов... имаше ли приятели?

— Как да ви кажа... — поклаща глава тя — ... труден характер. Един, двама най-много. Зная, че полицията ги е разпитвала.

— Сам ли живее?

— С майка си. Откак изчезна, тя просто се съсипа. Все го чака. Обажда ми се от време на време... говорим за друго, но се надява, горката, за някаква вест! Сърцето ми се къса, като я чуя!

— А не бих ли могъл... — започвам аз предпазливо — ... да я посетя? Да я посетим двамата например?

— Защо? Полицията там е преровила абсолютно всичко. Какво искате да откриете?

— Честно казано, не зная. Но е добре да поговоря с майка му.

— И смятате... че ще помогнете за издирването му? — вдига вежди Маркова. Мнението ѝ за моите способности е очевидно.

— В известен смисъл — да.

Следва пауза, в която зад сивите очи явно преминават различни съмнения за тайнствения смисъл на моето упорство. Навярно вдъхвам все пак някакво доверие, защото тя колебливо заключава:

— Е... щом настоявате...

Следващите десет минути висим на булеварда пред Аеробусния център и чакаме такси. Минават няколко турботаксита, те личат отдалеч — раирани са на черни и жълти фосфоресциращи линии, — но са пълни. Най-после шансът ми проработва, спирам едно празно и се нареждаме в дългата колона по булеварда, върху който лежи тежката миризма на асфалт и масла.

Сега, на седалката в турботаксита, Маркова ми изглежда уморена — около очите ѝ са се появили тънки бръчици. Не искам да водя някакъв разговор. Полза няма да има, само ще добавя раздразнение към умората.

Колоната постепенно се разпада, излизаме на Източния булевард и оттам до района, където живее Галова, са още около пет минути. Намираме блока — той е невисок, но дълъг, качваме се на петия етаж и Маркова се обажда по видеофона.

Зад вратата се чува силен кучешки лай, после — тихи стъпки. Очаквах да ни отвори доста възрастна жена, ала Галова няма повече от петдесет и пет. Светло, вече поувяхнало от годините лице, прошарени коси — същите леко изпъкнали твърди сини очи, същите тънки устни. Синовете приличат на майките си.

Маркова ме представя — впрочем по един доста неясен начин — като журналист от стереовизията, който води служебно разследване. Нито съм от стереовизията, нито правя някакво служебно разследване. Но всеки лъч от надежда за тази жена е добре дошъл. Лицето разцъфтява в усмивка, кучето, което подозрително проръмжава от време на време, е усмирено. Влизаме.

Обичайните фрази са съпроводени от дълъг въпросителен поглед. Не, аз не зная нищо допълнително, нямам нови сведения. Желая да поставя някои въпроси.

Усмивката бързо угасва, тънките устни се свиват още повече. Надеждата се е разсеяла, за Галова аз съм вече само един от многото

натрапници полуполицаи.

— Моля?

Не, синът ѝ не е имал врагове. (Колко ли пъти досега е отговаряла така!) Поне тя не знае. Бил е доста затворен.

Не, не е бил заплашван. За какво да го заплашват?

Не, не е имал неприятности. Всеки със своите грижи, разбира се, той е възрастен мъж, живее свой живот.

Разговорът грози да се превърне в безкрайни отрицания и долавям как той започва да дотяга на Маркова. Навярно полицаите са задавали много по-проницателни въпроси. А и аз чувствам, че не върви. Няма контакт. Между мен и тази жена се издига стена.

— Бих ли могъл да разгледам стаята на вашия син?

Зная колко е нетактично искането, обаче е важно. Предметите, сред които живеем, говорят много повече за нас, отколкото си мислим.

Поглед към Маркова, после — към мен.

— Заповядайте!

Галова ни повежда, отваря една съседна врата. Пред нас е сравнително широко помещение — две стаи, съединени с открит портал. Първата е работният кабинет на сина ѝ, втората е спалнята му.

Абсолютен ред — това е, което веднага се набива в очи. Всяка вещ е на мястото си, и то място, което е педантично премислено. Библиотеката е точно вградена в нишата, бюрото сякаш е специално поръчано за пространството между библиотеката и канапето, подвижната масичка със стереовизора и видеофона запълват разстоянието между канапето и стената. А цялата отсрещна стена е стереотапет, който разкрива веранда на горска хижа. Самата веранда като че започва от пода. Зад парапета ѝ се простира чудесна горска поляна, обсипана с изумително жълти цветя. Над гората сияе великолепен див връх, по който пълзят сенки на облаци.

Стоя очарован от картината, от нейната дълбочина. Илюзията е пълна — седящият на бюрото си Галов сякаш е работил на верандата на горската хижа. Как ли са му липсвали въздухът и цветята, за да ги замества със стереотапет!

— Той много обича да седи там — чувам гласа на Галова.

И тя говори за него като за жив. За нея времето няма значение, той сякаш вчера е излязъл оттук и непременно ще се върне — така ще бъде до смъртта ѝ.

Пристъпвам полека към портала. Оттатък помещението е по-малко — има легло, кресло, ниша за осветление, масичка с бронзова скулптура. Завивките са строго сгънати по ръбовете, по възглавницата няма гънка. Блести от чистота. Струва ми се, че виждам Галова, която всеки ден грижовно бърше прах. Допирът до вещите на сина ѝ напомня допир до самия него, една преграда срещу отчаянието. Така нашите предмети сме самите ние.

Какво правя аз тук? И наистина ли искам да помогна на тази съсипана жена?

Връщам се обратно в кабинета и доближавам до бюрото. Галова тревожно следи всяко мое движение. Не, няма да докосвам нищо, само разглеждам.

Малък работен компютър с принтер, касетки, книги с непонятни заглавия, два бележника, старомодна дървена кутия с метална ключалка — прилича ми на класьор.

Галова забелязва моя поглед и минава от другата страна на бюрото.

— Това е колекцията му — казва тя. — Той много държи на нея. Значи е имал свои увлечения. Интересно какво е събирал?

Различни случаи от историята на въздушния транспорт, обяснява Галова и добавя:

— Започна още като студент. Искате ли да ви покажа?

Тя вади от чекмеджето лъскаво ключе и отваря кутията. Вътре, точно като в класьор, стоят изправени десетки прозрачни пликчета.

Навеждам се. В най-горните пликчета прозират малките металносиви квадратчета на видеомодули. Всяко пликче е номерирано, разделите са грижливо надписани. Един видеомодул съдържа цял филм, всичкото е цяла филмова енциклопедия.

— Сигурно е много ценно, нали? — забелязвам любезно.

— О, да! — потвърждава Галова. — Знаете ли, той кореспондира с различни хора, има дори един от Индонезия, разменят си записи... — тя за малко се оживява и пак посърва.

— И навярно ви ги показва? — бързам да закрепя разговора.

— Да... понякога ги гледаме на стереовизора. Той си почива с тях. Пък и на мен ми е интересно.

Казва го и извърща глава, окончателно се затваря в себе си. Мисълта, дошла е онази смазваща мисъл, че вече няма да седят вечер

заедно, нито да гледат тези филми. А аз съм безпомощен да изрека каквото и да било за утешение, дори най-банална лъжа, просто не мога и се ядосвам на тази безпомощност.

— Пак ще ги гледате! — това е гласът на Маркова, която досега е мълчала. — Сигурна съм!

Успя да го каже. Боже мой, и безнадеждно болният има нужда от вяра, аз ли не зная? Нали съм виждал болни лекари, на които всичко им е ясно, които разбират колко им остава и пак желаят да ги излъжат!

Трябва да си тръгваме. Но продължавам да стоя до бюрото, да се вирам в книгите, в бележниците... Има нещо. Това е чувство, което познавам. Тук близо до мен лежи някакъв важен детайл. Ако се обърна и изляза, той ще изчезне, ще умре завинаги и после никога няма да го открия.

Стоя. Колкото пъти не съм послушал туй чувство, толкова пъти съм грешил.

Но какъв е този детайл? По-точно, с какво е свързан?

С някой от предметите. Така е.

Започвам да преценявам. Бързо, защото нямам много време! И Галова, и Маркова ме гледат и се учудват на моето мълчание.

Бележниците? Не.

Може би... някоя от книгите? Не, не е книга.

Това е като онази игра на „топло и студено“. Компютърът с принтера — студено... студено.

Топло! Колекцията! Защо, по дяволите, точно колекцията? Какво има в нея? Нещо в номерата, в надписите?

Асоциацията е мигновена, като остър проблясък. Запис! Галова каза: „запис“.

А на мен ми липсва един запис. Онзи, от контролната видеотека. Там го нямаше, там беше изтрит. Ами ако все пак е запазен?

Ако Галов е искал да скрие някой запис, кое място ще избере? Точно там, където са и всички останали. Между многото други, като само той ще го знае. Кой е луд да започне да преглежда колекция от стари записи, да търси песъчинка по плажа, ако не знае предварително къде я е скрил?

— Госпожо — казвам, — сигурно ще ви се стори неуместно. Но ще ви предложи нещо.

— Да?

— Полицията провери ли колекцията на вашия син?

— В какъв смисъл? Не, не са я разглеждали.

— Бих искал да я разгледам. Не сам, с вас, разбира се.

Маркова изведнъж пристъпва, излиза от сянката. Не казва нищо, гледа мен, после — старомодния класьор с колекцията. Уловила е мисълта.

— Това... ще помогне ли? — гласът на Галова е изпълнен със съмнение.

— Трябва да опитаме.

— Добре, проверете! — решава майката. — Как смятате да го сторите?

Съществен въпрос. Ако трябва да изгледам всички тези видеофилми и откъси от филми, няма да ми стигнат месеци. Но ще дам задача на компютъра, той да извърши проверката. Да открие кадри с образа на Галов или в които се чува гласът му.

Обяснявам на Галова моята идея. Тя все още не разбира какво отношение има колекцията към изчезването на сина ѝ, ала вижда, че съм обнадежден и поради това е готова на всичко. А аз се учудвам как полицията е направила такъв пропуск. Забравям всъщност, че и у мен идеята се появи единствено заради липсващия запис от контролната видеотека. Полицията не е знаела тази подробност, за нея колекцията е една чудатост на Галов, нищо друго.

Маркова слуша разговора, вметва по някоя забележка, но ми се струва никак притеснена. И наистина след малко се изправя.

— Аз... ще ви оставя — казва тя. — Трябва да взема сина си от училище! — После се обръща към мен: — Ако намерите нещо, обадете ми се!

Записва ми кода на видеофона си, подава ми ръка и излиза, изпратена от Галова. А аз си мисля, че се появява непредвидено усложнение — компютърът навярно разпознава само Галов, както Томас — мен.

Оказва се, че греша. Галова се връща, докосва с показалец контролното око и компютърът се обажда:

— Клара бТ. Имам връзка с вас.

— Клара! — повиква я Галова. — Господинът ще ти постави една задача. Надявам се, че можеш да я изпълниш!

— Слушам ви.

Обяснявам задачата, Клара я приема и започвам внимателно да подавам с вакуумпинсета малките сини модули.

Клара надминава очакванията ми, проверява ги много бързо. Приема ги и след десетина секунди ги връща с доста монотонния отговор:

— Издирваният Павел Галов не се намира в кадрите.

Това продължава не знам колко, редът от прозрачни пликчета в класъора видимо намалява. В един момент обаче отговорът на Клара се забавя, после се чува гласът ѝ:

— В представения модул под номер деветдесет и четири има кодиран сектор. Какво следва да предприема?

Кодиран сектор?

Напрежението ме кара да се надигна от креслото. Ето го! Изчезналият запис е тук, иначе Галов не би си правил труда да го крие така умело!

А кодът? Това е следващата мисъл, аз не зная кода! Мигновеното тържество от успеха се примесва с несигурност.

Поглеждам Галова, но тя само вдига рамене.

— Моля ви! — шепна аз глухо. — Не знаете ли кода? Не сте ли го чували от сина ви?

Тя безпомощно поклаща глава. Не.

Вбесявам се. На крачка съм от записа, който преследвам, а един глупав код ме проваля!

Спокойно! Хайде по-спокойно! Компютърът жена не ти е виновен за нищо. А ако искаш да зарежеш тази история, винаги можеш! Така. Да се опитам да поразмисля, да се поставя в положението на Павел Галов. Това може би ще помогне.

Добре. Ето, аз съм Галов. Искам да кодирам един запис, да го скрия от чужди очи. Какъв код ще избира?

Може да е всичко. Всяко число, дума, изречение. Може да е пълна безсмислица, която никому няма да дойде наум. Какво?

Започвам да осъзнавам, че въобще нямам никакъв шанс да открия този код. Знаел го е само Галов, но той си е отишъл завинаги. А аз гоня призраци.

Да опитам пак с Галова.

— Вижте — казвам, — когато вашият син работеше по колекцията, държеше ли някакви бележки?

— Не... — замисля се тя. — Не съм виждала бележки.
— А какво точно правеше?
— Това е за него време за почивка. Често слуша музика.
— Музика? Каква?

Този въпрос е съвсем напосоки.

— Различна... Стари майстори, но и друга. Искате ли да чуете?

Зная къде са записите.

Добре. Може би така все пак ще вляза в обстановката, в която Галов е работил над колекцията си.

Майката отива до стереовизора, разговаря с него, после се обръща към мен:

— Имате ли някакви предпочитания? Моцарт? Хайдн? Той пита какво желаете.

— Кое е последното, което е слушал синът ви?

Тя го пита тихо, стереовизорът ѝ отговаря също така тихо и Галова се усмихва тъжно.

— Добре, чуйте го. Не е от класиците, по-скоро — негова слабост... Една песен, която съм му пяла като дете. Той много я обичаше.

Тя обръща глава, за да не виждам лицето ѝ. Кълбото на стереовизора засиява нежнорозово и кабинетът се изпълва с нейния глас, един приятен млад глас, който е имала преди много години. Слушал съм тази песен, зная я и аз.

Първите тактове звучат, в същия миг чувам и думите на Клара:

— Установявам, че това е кодът, господин Янев. Желаете ли да видите сега записа на Павел Галов?

— Да! Желая! — реагирам бързо аз. — Веднага!

Навеждам се към бюрото, целият съм само зрение и слух.

На екрана на Клара се появява Павел Галов. И от онова, което казва, на мен ми спира дъхът.

Той е същият, какъвто го видях по-рано, но сега е в цял ръст. Движенията му са точни, ала някак ъгловати, наситени с напрежение. Не зная къде е правил записа, във всеки случай не тук. Пристъпва, гледа ме втренчено със сините си изпъкнали очи и говори:

— Наречете го съдба или предопределение, или както искате, но то съществува. Не можем да го избегнем и аз не можех да го избегна. В края на краищата това, което стана с мен и става, то щеше да се случи. Аз просто съм бил предопределен от природата.

Той се замисля, поглежда встрани, после продължава:

— Казвам съдба, обаче мисля за генетичната криза. Защото навярно това е моята съдба. Пък и защо само моята, сигурно — на хиляди, десетки хиляди други хора. Има страни, в които обществото се тревожи, другаде — знаят, но не обръщат внимание, в трети страни направо крият фактите. Просто се правят, че няма нищо страшно.

А има! Раждат се видимо здрави деца — растат, играят, учат. Ала това са деца белязани, мозъкът им е белязан генетично. Причини? Човечеството се занемари — с радиацията и наранената природа. Но така или иначе тези деца порастват и започва бавна и зловеща деградация. Страхове, мании и агресивност, разпадане на личността. Това е у почти всички генетично увредени. Е, между тях се намират и други, единици, може би природата ни ги дава като компенсация. Те са също генетично изменени, но мозъкът им придобива качества, които са изключително редки. Сигурно в историята на човечеството ги е имало, така си мисля, обаче сега зачестяват. А обществото не е подготвено да ги използва... Не е подготвено да използва онова, което самата природа му подарява, за да се бори с генетичната криза!

Галов тръгва, разхожда се възбудено, след това говори:

— Започнах да го чувствам още като юноша. Много странно — една връзка между мен и предметите, съвсем различна от онова, което можех да чуя от възрастните около мен. Забелязах го... Да, дори си спомням деня, когато го забелязах, бях четиринадесетгодишен. Ходех

из гората, не помня защо. Изведнъж видях дървото пред мен, беше един огромен бук с разкошна корона, сякаш го гледах отвътре.

То е като вътрешно зрение, не може да се опише на онзи, който не го познава. Кората, хилядите фибри, сърцевината на ствола, потайните ходове на дървоядите, всяка невидима пукнатина...

Докъде бях стигнал? Да. Тогава бях на четиринадесет години. Явлението се прояви неочаквано, продължи около час и вместо да ме уплаши, по-скоро ме забавляваше. Спомням си, че разгледах пак така с вътрешното си зрение една гъба, видях малкото червейче в нея, разчупих я и намерих червейчето точно на същото място. Но гъбата я болеше! Много е странно, не беше болка, а някакъв вид страдание от разрушението. За гъбата може да се обясни, че страда — тя е жива, макар че няма нерви. Ала след години разбрах, че всички предмети страдат, когато бъдат разрушени. И обратно — мъртвата природа изпитва удоволствие, когато получава хармонична форма. Убеден съм — преминаването към хаоса е болка и смърт за мъртвата природа, придобиването на хармонична форма е нейно раждане.

Той тръсва глава и се усмихва без никаква веселост.

— Какво говоря! Понятия като смърт и раждане за мъртвата природа! Смърт за и без това мъртвата природа, абсурдно! Но трябва да го опиша някак за ограничените човешки представи.

Да, така или иначе, узнах, че притежавам една способност, която за другите хора е непозната: умението да прониквам в предметите, да ги виждам отвътре. Предпазливо разпитах околните дали са чували нещо подобно. Те или ме гледаха много особено, или ми се присмиваха. И разбрах, че трябва да крия тази моя способност, ако искам да ме смятат за нормален, ако искам да не влизам в конфликт с останалите хора, с обществото.

По-нататък... да, по-нататък. Тази дарба започна да се появява все по-често и аз забелязах кога се появява. Когато бивах много напрегнат, или още по-сигурно — когато поради гняв и тревога излизах извън себе си. Отначало ме забавляваше, после започна да ме плаши, а в университета вече се опитвах да извлека полза от нея. Можех например да се вгледам в писалището и като се слея с него, да кажа точно къде е захвърленият и търсен с дни нож за разрязване на книги. А на книгите чувствах формата, долавях ясно прегънатите страници.

Така... Е, като студент се стремях да науча повече за тази способност, проверявах справочници и фототеки, уморих си очите от преглед на микрофилми. Явлението беше описано. И което е удивително, беше описано още в древността. Старите индуси например са го знаели, смятали са го за дар от боговете. Изразявали са го, като са наричали предметите „тат твам ази“, което означава „това си ти“. Именно предметът — това си ти.

Откривано, забравяно, пак откривано... Имало алхимици, които са притежавали това чувство. Роджър Бейкън например или онзи загадъчен Парацелз. Всъщност според мен те са станали алхимици точно защото са владеели дарбата си. И може би наистина са превръщали живака в злато, като са използвали туй свое умение...

На това място записът изчезна. Навярно имаше някакъв дефект. Екранът на Клара избледня, започна да фосфоресцира със златиста светлина, после изведнъж се включи пак. Галов се появи отново, този път — тук, в своя кабинет. Стоеше пред бюрото си, а зад гърба му абсурден блестеше с преспите си дивият алпийски връх. Току-що беше казал нещо и продължаваше:

— ... дойде по-късно. Способността да ги движа се появи постепенно, и то — на тласъци, ако мога така да се изразя. Бях в последната година на университета, когато усетих, че прониквайки в предметите, стигам до момент, когато мога да ги движа. Отначало това не се получаваше често, а само при напрежение и при малки предмети. Първия път беше един ключ. Изпуснах го и ядосан, че ще трябва да го търся в тревата, посегнах към него. Ключът се задържа във въздуха и аз просто го прибрах.

Тогава бях с едно момиче. То видя цялата тази история и ме загледа смаяно. Само че аз бях свикнал да се преструвам и да се крия. Направих ловко движение и дадох вид, като че нищо особено не е станало. Момичето реши, че много пъргаво съм хванал ключа. Беше удивено от моята ловкост, но учудването ѝ попремина, когато се разсмях заговорнически — сякаш съм показал сполучлив фокус. Така е, човек не вярва и на очите си, щом това, което вижда, противоречи на здравия разум. Ала за здравия разум аз имам отделно мнение, после за него.

След това дойдоха още тласъци. Пожелах да взема една книга от рафта в градската библиотека. Беше високо на стенда и не ми

достигаха тридесетина сантиметра. Протегнах ръка и дори без да се замислям много, пожелах да взема това томче. То постепенно се измъкна от редицата, наведе се като живо, падна и аз го сграбчих. Нямаше никой наоколо, никой не ме видя. Обаче аз се уплаших. Тази способност ставаше неуправляема, трябваше да се науча да я контролирам.

Започнах да опитвам. Как? Ето така.

Галов обръща глава и мога да проследя погледа му. На масичката стои ваза — една пъстра порцеланова ваза. Той протяга ръка и... аз също протягам ръка! Вазата се залюлява, търкаля се и пада.

О, Господи, не пада! Забавя се, на сантиметри от пода спира и виси във въздуха. Стои там противно на всички закони.

Изглежда ми като фокус. Даже първата мисъл, която веднага ми минава през главата, е, че това е мистификация, нещо ме разиграват.

Галов държи ръката си протегната. И вазата бавно, постепенно започва да се издига. Увисва във въздуха над масичката, сякаш се колебае какво да стори, после също така бавно отива на мястото си. Като че нищо не е станало и няма да става.

Галов поглежда към мен, всъщност — към екрана.

— Ето така. Учех се да контролирам тази дарба, защото иначе можех да извърша нещо непоправимо. Местех малки предмети, после — по-големи. Установих, че погледът има също важна роля, той е вид контрол.

Понякога се забавлявах и трябва да призная — някои от забавленията ми не бяха съвсем невинни. На хора, които ми бяха неприятни, и аз причинявах неприятности. Те се чудеха защо току-що са оставили ключовете си от колите или документите някъде, а после там ги няма и ги намират на други места. Но аз гледах в такива случаи да не се навъртам наоколо, за да не свързват изгубванията с мен. Можеха да ме обвинят във всичко, ако ме разкрият. Вече знаех, че съм опасен. Имам предвид — опасен за обществото.

И затова толкова по-чудно е как направих първата си сериозна грешка. Ала пак ще повторя, беше съдбата. Никой не може да избяга от съдбата си.

Какво всъщност се случи?

Имахме един доцент, Каранов, който беше спечелил симпатиите ни. Той преподаваше интелигентно, беше специалист по така

наречената малка енергетика, тоест нестандартните източници на енергия. Разбираше си материята, беше съдържан, личеше си, че е много образован. Премислих и след една негова лекция влязох в кабинета му. Беше сам. Разказах му историята си и му демонстрирах моята дарба. Учуди ме, че той всичко посрещна твърде спокойно, не се удиви. Като че всеки ден беше виждал как летят във въздуха папките от бюрото му, а бюстът на Айнщайн се мести сам над шкафа с книги. Поговорихме малко, той каза, че ще направи справка в литературата и ще прецени нещата, и си отидох.

След два дни ме потърсиха от градския психиатричен диспансер. Дойдоха у нас, обясниха, че е във връзка с научна работа по психичното състояние на студентите, предлагаха ми да отговарям на някакви тестове и накрая попитаха дали съм правил опити с хипноза. Ясно като бял ден, този съдържан и образован доцент ме беше предал. Той затова не се учуди много — всичко бе сметнал за добре изиграна хипноза.

А обществото вече се боеше от мен. С основание. Всяко неизвестно явление, което излиза извън рамките на възможните обяснения, подрива установения ред. То може да има непредвидими последици. Аз с моята неочаквана дарба заплашвах обществото точно с възможности, които то не познаваше, следователно — не можеше да овладее. Значи или трябваше да се справят с мен, или неизвестното да се подреди в каталога на познатите понятия, явленията да се вкарат в коловоза на здравия разум.

Хипнозата беше опасно обяснение. Аз тозчас съобразих — те не се нуждаеха от някаква истина, а от обяснение, което да задоволи ограничените им разбирания. И разиграх ролята на студент шегаджия. Разказах им, че съм направил фокуси, които дълго съм подготвял именно за кабинета на доцента, за да се пошегувам с неговата малка енергетика. Разкаях се сърдечно и декларирах, че няма да се повтори.

Туй бе обяснението, което им трябваше. Историята с фокусите беше правдоподобна, макар и не съвсем. Спогледаха се и с очи се разбраха, че не бива да се шуми прекалено. Един от тях предложи да повторя фокусите, но аз демонстрирах такова отвращение от моята злополучна шега, че той сам се отказа.

Отидоха си. Не си правех илюзии, че няма да ме наблюдават и че не съм записан в компютрите им. Не се притаих — щеше да е

подозрително, ходех с веселите студентски компании. И прекъснах всякакво използване на дарбата си. Не смеех да правя опити дори у дома си — не бях сигурен дали не ме наблюдават. Правилно съм постъпил. След година случайно научих от един приятел, че психиатричният диспансер сътрудничи на полицията. Случаите с хипнотизатори и фокусници шарлатани задължително били наблюдавани най-малко половин година. Аз бях минал през този период, там явно не бяха констатирани нещо подозрително и, надявам се, ме бяха отписали от сметките си.

Пазех се много внимателно, защото ми беше ясно: при втора грешка за мен нямаше да има изход. Тоест щеше да има, но лош — в някоя психиатрична болница. Или още по-лош — в затвора. Защото щяха да ми лепнат някое обвинение. И можех да си представя какво обвинение щяха да ми изберат — за някоя голяма неразкрита кражба или убийство, чието разследване е отишло в задънена улица, или дявол знае що.

Така че се постарях напълно да приспя бдителността им. Три, четири, дори пет години въобще не използвах дарбата си. Завърших, известно време бях без работа, после ме приеха с конкурс в летище София-II. Дребна служба в отдела за контрол на видимостта на пистите.

Трябва да кажа, че бях доволен от себе си. Живеех сносно, майка ми се грижеше за мен с любов, работех с приятни хора. Службата ми беше лека и се състоеше в следене на уредите, които измерваха видимостта по пистите — колко е мъглата, запрашеността и така нататък. Ако видимостта падаше под определена граница, апаратурата сама даваше тревога и се спираше излитането и кацането. Да контролираш една самоконтролираща се апаратура е достатъчно лесно. Не се и уморявах много, макар че дежурствата бяха по дванадесет часа.

Беше минало дълго време от онази история с доцента и аз пак се решавах да опитвам дарбата си. Но го правех само така, колкото — както си мислех! — да поддържам формата си. Ще отворя една скоба и ще кажа, че „поддържане на формата“ в това нещо няма. Тази дарба не се нуждае от тренировки. Тя просто се появява и се засилва или отслабва по някакви свои вътрешни закони. Предполагам, че са закони на мозъка, които въобще са ни непознати. Както ни е непознато

например защо от целия капацитет на мозъка се използват само шест или седем процента. За какво са останалите деветдесет и три процента? За какво природата, която е толкова пестелива, тук разхищава над девет десети от една толкова ценна материя — нервната, може би най-ценната в природата?

Но аз говорех за друго — че все пак използвах уменията си, след като се убедих, че полицията повече не се интересува от мен. Ходех по екскурзии сам и в затънтените места на горите местех предмети — камъни, дървета, дори разбрах, че мога да местя живи същества.

Една вечер се връщах от планината и бях седнал да си почина. Неочаквано на двадесетина метра изскочи лисица, сигурно беше тръгнала на лов или гонеше мишка — затова беше толкова непредпазлива. Аз бях виждал лисици само в зоологическата градина, нали съм градски човек. А тази беше жива, свободна и имаше точно такава хитра муцунка, каквито ги рисуват по приказките. Забеляза ме и замря от изненада, а и аз седях като слят с камъка.

Тогава ей така, за забавление, реших да я отместя. Напрегнах се и го сторих — отхвърлих я на два-три метра встрани.

Това поразил лисицата, то явно противоречеше на целия ѝ жизнен опит и на цялата ѝ хитрост. Тя се закова като ударена на новото си място за миг-два, изгледа ме с възмущение и побягна. А аз се разсмях с глас. Значи можех да местя и живи същества, можех да местя и хора!

Обаче се криех. Не се издавах дори и пред момичетата, с които завързвах връзки. Имаше такива момичета. Някои ми харесваха повече, други — по-малко. С едно, Нели, нещата даже ставаха сериозни. Но после тя пък намери някакъв друг, дипломат или нещо такова, явно по-добра партия от мен, и ме остави. Не страдах особено. Малко накърнено честолюбие за седмица или две и толкова.

Минаваше време и трябва да кажа, че тази моя тайна започна да ми тежи. Вярно е, че не ползвах дарбата си, ала самата мисъл, че я имам, ме притесняваше. И главно — обстоятелството, че не споделях с никого, дори с майка си. Когато една тайна се знае от двама души, тя вече не е тайна. И може би принудата да мълча по този въпрос ме правеше изобщо мълчалив. Или напротив — нервен и избухлив в съвсем неподходящи моменти. Не се тревожех особено от това, но сигурно трябваше да бъда по-внимателен с хората около мен.

Преди две години направих едно допълнително откритие, ако може да се нарече откритие. Хрумна ми налудничавата идея да опитам да се преместя сам, тоест — да използвам силата върху самия себе си. Застанах пред огледалото, събрах мислено силата си, протегнах ръце и я насочих срещу своя образ.

Мигновено почувствах тласък, доста силен, но някак особен. Като че не се изместих аз, а светът около мен.

Най-напред всичко потъна в мъгла или така ми се стори. Аз плувах в тази мъгла, люлеех се в небитието. Не се уплаших, много чудно, че тогава въобще не ме хвана страх. После усетих пода под краката си, напрегнах се и стъпих здраво. Мъглата се разсея и видях, че съм в стаята си, но тя не беше точно моята стая. Имаше някои разлики. Леглото беше друго, нишата за осветление бе с друга форма...

Галов се усмихва, поглежда наоколо, сетне продължава: — Знаете ли какво си помислих? Сетих се изведнъж за онези легенди как човек прескача през огледалото в друг свят! Значи някой беше преминавал, а сега преминах и аз!

И тогава вече се уплаших. Никак не ми се искаше да се разхождам в някакъв друг свят, колкото и да приличаше на нашия! Обзе ме неистова паника. Но все пак успях да действам разумно. Събрах мислената си сила, протегнах ръце към огледалото и я насочих пак към себе си. Миговете с потъването в мъгла се повториха и когато излязох от нея, се намерих да лежа изнемощял на пода.

Първата ми мисъл беше, че съм сънувал. После, на следващия ден, внимателно прецених явлението. Не беше сън. Рових се цяла седмица из микрофилмите в библиотеката и попаднах на една студия за паралелните светове. Беше интересно физико-математическо изследване, в което се доказваше, че наред с нашия свят в различни фази на времето съществуват не един, а много други светове и тяхното развитие е изостанало или избързало спрямо нашето. При определени условия можело да се преминава от един паралелен свят в друг. Студията беше подкрепена от тежки изчисления и формули, но на мен всичко това не ми се видя много убедително. Така е устроен човек — простото обяснение за преживян кошмар по ми допадаше. А и не ми стигаше кураж да повторя този опит. Не бях сигурен, че мога да се върна, когато поискам!

Животът си продължи в старите релси, ден след ден, месец след месец. И вървя така до онази ужасна нощ, когато убих човек. Ако този звяр на летището можеше да се нарече човек...

Тук образът на Галов изчезва, екранът избледнява.

Поглеждам към Галова. Тя седи като омагьосана, с поглед в компютъра, но поглед, който не вижда нищо.

Смятам, че ще има продължение, чакам. Ала Клара мълчи. После показва на екрана началото на някакъв филм с въздушна битка от средата на миналия век. Още седя зашеметен от видяното, когато Клара казва:

— Това е, което следва. Желаете ли го?

— Не. — И след малка пауза добавям: — Ще проверим всички останали модули! Там непременно има продължение!

Започваме. Не обръщам очи към Галова, просто ми е жал за нея. Трябва да оценя доколко онова, което каза синът ѝ, е вярно и доколко е рожба на болно въображение. Ако е вярно, то е чудовищно, вероятно е да е пълна измислица. А и какво отношение има към изчезването му?

Минава известно време, през което подавам като автомат пликчетата от класъора и слушам равнодушните отговори на Клара. Няма нищо. Така стигам до последното пликче. Край. В колекцията няма друг кодиран запис. Онзи, който видях, е единственият!

— Извинете... — навеждам се към Галова. — Вашият син не ви ли е разказвал за този... инцидент? За това, което спомена?

Галова вече се е съвзела.

— За убийството на човек на летището? Не. Ако беше убил някого, щяха да го арестуват и съдят. Нали?

Замълчахме. Не е точно така. Ще го арестуват и съдят, ако го заподозрат. А ако убийството е било такова, че е бил въвн от подозрение?

— Все пак да е споменавал нещо необикновено?

Тя се замисля задълго. В един момент в очите ѝ проблясва някакъв спомен.

— То беше миналата година. И не зная дали... дали е от интерес за вас.

— Моля ви! Всичко е от интерес!

— Добре тогава. Знаете ли, около месец преди да изчезне, ми подхвърли веднъж... после пак се оплака, но този път на шега.

— Какво се оплака?

— Че сънува кошмари. Кошмари, в които непрестанно има чувството, че вече е преживявал онова, което се случва. Разбирате ли, всичко, което става в съня, му е познато, сякаш го е преживял някъде другаде, на друго място.

— Да...? — аз едва осъзнавам какво ми казва Галова и какво значение има за мен, чувам я как продължава:

— И като че се е виждал в странен образ, с отвесни, котешки очи!

6

Това, разбира се, е съвпадение, нищо друго не може да бъде. Но крайно странно и неприятно съвпадение, дори в първия момент ми прозвучава особено зловещо. Ала после впечатлението избледнява. Разговаряме с Галова и се сбогуваме, като ѝ обещавам, че веднага ще се обадя, ако науча нещо.

В следващите часове на късния следобед се отбивам в редакцията. Бъбря си с редакторите, разменяме последните клюки. За моя материал става дума между другото, не е спешен. А за мен историята със съвпадението на кошмара остава на заден план. Спомням си от време на време за нея, но тревожното чувство вече е почти отзвучало — обаждат се глухо, така както се обаждат болка от стара рана.

От редакцията набирам кода на Маркова. И не мога да кажа, че е особено очарована, когато ме вижда на екрана.

— Извинете — кимам, — но помислих... С една дума, нужно е да се срещнем.

— Сега точно?

— Не сега! — избързвам аз. — Довечера, ако можете. Научих някои неща около Павел Галов.

— Че то вече е довечера! — поглежда някъде встрани Маркова. — Какво научихте?

Озъртам се. Моите редактори се занимават с редакционния компютър, по-точно — спорят с него по някакви свои въпроси. Сигурно не чуват нашия разговор.

— Слушайте — питам, — кога Галов е убил човек?

Маркова ме изглежда с негодувание.

— Глупости! Кой ви го каза?

— Той сам. — И понеже тя продължава да ме гледа по същия начин, повтарям: — Затова е нужно да се срещнем.

— Добре. Но само за малко.

Уговаряме се за барчето на терасата на „Омега“ и успявам да заема там един тих ъгъл. Тя се появява след половин час, сяда и не ме прекъсва, докато разказвам. Както ми изглежда, отначало решава, че съм измислил цялата тази история поради някакви свои причини, после вярва донякъде, след това пак решава, че я подвеждам, накрая се убеждава, но не напълно. И естествено пита какво ще предприема.

— Ще разбере от полицията какво убийство е станало на летище София-II — заявявам аз.

Давам си сметка колко любезно ще ме посрещне онзи полковник. Може обаче и да реши, че си струва.

— О'кей. На летището и аз... имам една позната. С онова разрешение от стереовизията... — в очите на Маркова блясва насмешливо пламъче — ... ще опитаме да проверим нещичко! Утре в два и половина, на служебния вход на летището!

Тя ми подава ръка и си тръгва. Но вече имам усещането, че повярва и в мислите ѝ се появи тревога. Започна да допуска ако не убийство, то поне съучастие в убийство. И да го свързва с изчезването на Павел Галов.

Тръгвам си и аз. Качвам се на едно турботакси и имам удоволствието да мина бавно по Южния булевард, натъпкан с коли. Над София вече се спуска вечерна мъгла.

Колите пъплят, по кръстовищата текат тълпи. Мисля си — колко души в този град си спомнят още за Павел Галов? Майка му, Тони Маркова, трима-четирима колеги и толкова. След година няма да го е забравила само майка му. А аз защо съм се заел с цялата тази история?

Спираме пред нас, качвам се до мансардата си, отключвам и влизам. Прибирам миникамерата си, поглеждам в хладилника — ще трябва да се заема с вечерята. Сгреших, като не поканих Тони да излезем някъде. Щеше да е далеч по-приятно от размишленията над полуергенската вечеря и компанията на стереовизора. Дори и да ми откажеше, пак щеше да е добре, защото щеше да ѝ е неудобно да ми откаже утре или вдругиден. Доколкото разбрах от две-три реплики, тя е свободна. Мъжът ѝ е загинал при катастрофа, живее с момченцето си. Дали има приятел — ще стане ясно. Атрактивните жени не остават без приятели, така че моите покани едва ли имат много шансове.

Тези ценни размисли занимават съзнанието, докато ръцете пък се занимават с приготвянето на вечерята. Яйца със салам и сирене, чаша

вино — класическата вечеря на полуергените като мен, възпята в десетки романи. Впрочем пържените яйца миришат чудесно, а аз съм огладнял. Нареждам си масата, препичам хляб. Сбърках, като не поканих Тони, това е.

Така ходя нагоре-надолу из мансардата. И случайно хвърлям поглед върху бюрото си.

Взирам се и доброто ми настроение изведнъж отлита.

Някой е влизал тук.

Влизал е!

Това, което виждам, е всъщност нещо съвсем обикновено и незаслужаващо внимание: моите миникасети с видеофилми. Те са в твърди четвъртити калъфчета, на гърба на всяко се червенеет номер. За мен номерата означават темите, по които работя, и държа миникасетите до Томас, за да са ми подръка. Номерата са от едно до петнадесет, като липсват четири и девет — бях ги взел със себе си.

Всички миникасети са там, подредени, с празните места за четири и девет. Лошото е, че номер шест е преди седем.

За всеки нормален човек шест е преди седем. Но не и за мен. Защото аз от няколко дни бях разменил местата им — просто записите на номер седем бях предвидил да обработя преди шест и ги бях поставил нарочно обратно, за да не забравя.

Следователно някой е идвал. Някой е проверявал моите записи, после в бързината е подреждал миникасетите и е сгрешил. Навярно се е поколебал малко, но е решил, че е сбъркал, когато ги е вадил. И за сигурно е сложил касета номер шест преди седем.

Значи, започва се. И обяснението за интереса към моята най-обикновена личност е само едно — разследването на изчезналия. Някакъв неизвестен, някакъв „господин зеро“ желае да разбере докъде съм стигнал. Много желае, но тайно. Иначе аз не съм някоя важна фигура, за да се рови в записите ми.

Полицията е, разбира се. Помислям го с увереност и сядам да вечерям. После тази увереност започва да се топи, а хапките ароматни яйца засядат в гърлото ми. Що за глупости! Кого вълнува моето преследване на призраци? Полицията? Ами!

Ако на моя мрачен познайник с пагони са му нужни сведенията, които съм събрал, излишно е да ги търси по такъв уморителен за него

начин. Ще ме покани, ще поговорим. Аз предварително му заявих, че ще получи всичко, до което се добера.

А освен това останах с подозрението, че в полицията вече са отписали тези изчезнали. Така е. Отначало тичат с настървение по всяка следа, после охотата им се изпарява, разследванията влизат в задънена улица. Случаите потъват в архивите, а на близките мъдро се обяснява колко много се прави. Минават седмици, месеци. Пет години. Това е срокът. Някой чиновник обявява разследването за безрезултатно — и край. Близките все още хранят надежда, а не знаят, че тя отдавна е погребана по правилата.

Не е полицията. Тя има страшно много работа, престъпността расте. Нравите като че се рушат пред очите ни, редът се разпада въпреки драконовските закони. Никога не е имало толкова грабежи и зверски убийства, изнасилвания, умишлени пожари. Нощем е опасно да се излиза — заради бандите. Ще те причакат в някой подлез и безмилостно ще те пребият за две дребни банкноти.

Не, не е полицията. И няма защо да бъде.

Настроението ми, както може да се очаква, се разваля. Дояждам моето кулинарно произведение вече без апетит, наливам си половин чаша аранхо и се отпускам в едното кресло. Трябва да се опитам трезво да оценя положението си.

Факт първи: някой е влизал и е разглеждал моите миникасети. Значи е от много опитните хора, които минават като безпътни през добре заключени секретни врати. Тези опитни хора не са самодейци. Следователно работата ми е интересна за някаква подозрителна група, която разполага с възможности.

Факт втори: тази група се появи на моя мъглив хоризонт не кога да е, а точно щом се раздвижих по следите на Павел Галов. Значи има някакво отношение към изчезването му. Какво? Няма защо да гадая. Но докато полицията се е развихряла, те са се спотайвали. И сега аз имам удоволствието да привлека вниманието им. Ала нищо не са намерили. Следователно ще продължат да ме наблюдават.

Помислям си „наблюдават“, отпивам от чашата с аранхо и с крайчеца на очите си започвам да минавам по мансардата.

Онзи „господин зеро“, който е влизал тук, не е останал доволен от своята екскурзия. С Томас не е могъл да разговаря, проверката на

миникасетите ми не го е изпълнила с възхищение. Какво ще предприеме?

Едва ли ще влезе втори път. Просто някъде ще скрие свои очи и уши, по-точно казано — минишпиони.

Неволно се усмихвам на себе си. Минишпиони за Кирил Янев! Психоза. Това си е вече истинска мания за преследване. Кой толкова ще се занимава с мен?

Казвам си го, но неприятното усещане не ме изоставя. Въобще самата мисъл, че ей сега, когато поднасям чашата до устните си, някое безстрастно око отбелязва това, вече ме дразни.

Къде ли може да е сложено? Те са малки, тези очи, колкото оризено зърно, и повече приличат на фасетните очи на голяма муха. Така са и изградени — от зрителни фасетки, които ловят образа под широк ъгъл. Една малка антена, тънка като косъм, предава образ и звук в радиус до три километра. И някъде в този радиус, в спокойна квартира, удобно разположен, седи и пие брeндитo си някакъв нахален тип и оглежда мен и моята мансарда на своя екран. Или още по-просто — миникасетата е в някоя уж случайно паркирана кола долу на улицата, върти се там, а нахалникът ще провери всичко, когато има повече време. О, те са хитри, тези фасетни очи! Касетата се включва само тогава, когато образът се движи или говори. Иначе си почиват. Как мога да открия такова око тук? Никак.

Вече съм раздразнен. И поради това дори не се съмнявам дали има, или не минишпион наоколо. Кой и с какво право се навира в дома ми, дявол да го вземе! Ще се занимавам с каквото искам и с когото искам, то си е моя работа!

Седя и започвам сериозно да се ядосвам. Най-напред този и онзи ми пречеа, разиграваха ме, пращаха ме в задънени улици. И когато намерих следа, когато разбрах каква тайна е крил Павел Галов, тогава изведнъж се появиха някакви неканени! И си позволяват да влизат в дома ми, да ме следят!

Оставям чашата на масата и се изправям. Ядосан съм не на шега и едновременно ме е завладяла решителност. Аз трябва, аз мога да намеря това чуждо око!

Ще го намеря! Сякаш съм хипнотизиран от тази сигурност.

Предметите наоколо са придобили кристална яснота, като изрязани очи. Виждам канаето, завесите, библиотеката. Високо по

горния рафт лежи плътна червена ивица от завеса, по средата ѝ проблясва зелена точка!

Стоя така, погледът ми не се откъсва от библиотеката. Малиновата ивица на залеза е там, зелената точка трепти.

Раздвижвам се — бавно, като автомат. Заобикалям канапето, масата. Зелената точка е изчезнала, но аз много добре помня мястото ѝ. Не, не бива веднага да посягам към нея!

Помествам най-напред тежкото библиотечно стъкло на долния рафт, вадя напосоки една книга и я разлиствам. Редовете вървят пред очите ми, но не се мъча да ги разбирам. После оставям томчето, правя се, че се колебая, придърпвам стълбичката за библиотеката и се качвам. Целият ми вид говори, че търся нещо. Усещам хладното стъкло на горния рафт под пръстите си и докато го местя, поглеждам към рамката.

Там е. В една стара пукнатина на рамката се таи фасетното око. Малко, плътно, кръгло.

Издърпвам друга книга и я разтварям. Няма никакво съмнение, това е око-шпион. Даже отблизо човек едва ли би могъл да го забележи, ако не знае къде е точно. Но го намерих, проклетото!

Първият ми порив е да сграбча нещо остро и да измъкна окото, притаило се като отровно насекомо. Ала интуицията съдържа ръката. Продължавам да разлиствам книгата, давам вид, че търся някакъв пасаж.

Разбира се, окото трябва засега да стои там. Когато зная откъде ме наблюдават, аз имам предимство пред „господин зеро“.

Оставям книгата колкото е възможно по-естествено и слизам. Не гледам към рафта, вземам чашата си и присядам на рамката на прозореца.

Вън е вечер. Настъпила е онази несигурна минута, когато денят още не си е отишъл съвсем, но и нощта не е дошла. В улите на улицата между моите покриви се вдигат отблясъци от светлини и реклами, а горе по стъклата на най-високите здания горят последните слънчеви лъчи. Покривите тъмнеят в синкав дим.

Докато погледът ми се плъзга безцелно навън, се мъча да преценя неприятното откритие. Някой е намислил да следи всяка моя стъпка. Влизам в опасна игра.

Всъщност за какъв дявол ми е всичко това? Кого интересуват уликите, които ще открия? До завчера пишех лесни статийки, които ми носеха хляба, живеях сравнително спокойно, макар и не много весело. Едно обикновено самотно съществуване в нашия подивял свят. Както другите.

Сега животът ми се промени, като че неочаквано прекрачих в непозволена зона. Влизат в дома ми, наблюдават ме. И какво ще предприемат по-нататък, е неизвестно.

Мога просто да декларирам, че прекратявам, и всичко ще се върне по старому. Криминалните хроники, редакциите, дъщерите на разходка в неделя.

Мисля го и в съзнанието се надига бунт. Страх те е, нали? Не знаеш какво може да се случи с теб! Може не само да те заплашат, може тихичко да те пребият някоя нощ дори, без да разбереш защо са го направили. Хайде, отказвай се! Иди кажи на Томас, че слагаш край, онова мръсно око ще примигне доволно и наистина ще има край!

Ами! Искате да отстъпя? Няма да го бъде. Ще върша каквото смятам за нужно, а после ще видим! Решил съм го и толкова.

Тази мисъл вече ме кара да се усмихна. Когато Мария правеше разбор на моите недостатъци, отделяше завидно място на безсмислената ми упоритост и честолюбие. Права беше. Тя беше майстор на тези разбори, но не разбираше от мъжка упоритост и честолюбие, затова ги правеше гласно.

Минава ми през ума да се обадя на моя полковник с дълбоките очи, да му разкажа историята, обаче веднага отхвърлям тази идея. Ще се срещна утре с него и само ще го питам какво убийство е станало на летище София-II. Нищо друго, поне засега. Иначе не се знае какви пластове ще разбутам, какви ще са последиците. За разговори с полицията винаги има време.

Седя, гледам как идва нощта със своите хиляди светлини и сенки, с незначителните шумове и човешки тайни. И изведнъж пак се появява онова чувство — като че всичко вече съм го виждал. Някога, в някакъв друг живот съм седял така на рамката на прозореца, взирал съм се навън, размислял съм. Знаел съм, че всичко е предопределено — каквото трябва да се случи, то ще се случи. И съм бил много стар, тъжен и самотен.

Разтърсвам рамене. О, Господи! Защо започнаха да ме навещават такива настроения? Какво има?

Надигам се. Трябва да отида да чета, може да погледам някоя от програмите на стереовизията. Да се развлека малко!

Чета, гледам стереовизия, пак чета. После си лягам.

И преди да заспя, в съзнанието изплува една особена мисъл. Днес вечерта извърших нещо твърде странно. Намерих нищожно дребно фасетно око, което нямаше защо да свети в зелено. И го открих с абсолютна сигурност на място, където никой друг с голи ръце, така по интуиция, не би могъл да го открие. Случайно ли е? Сигурно, пък и залезът със своите отражения навярно ми помогна. Но съм слушал, че имало хора с почти мистичната способност да издирват скрити предмети. Да не би...

Това е последната мисъл, с която заспивам.

От рано сутринта съм се закотвил на тротоара срещу полицията в едно дълго и изнурително чакане. Полицейските турбоколи влизат и излизат от подземния гараж, като ме обливат с тънките мъгли на ауспусите си. Но аз съм търпелив.

Полковникът пристига към десет и аз се залепвам за него веднага щом слиза от колата си.

— А, вие ли сте? — казва той с безразличие. — Какво има?

— Нужни са ми някои допълнителни данни. За едно убийство на летище София-II.

— Какво убийство? Аз не зная подобно нещо!

— Станало е по времето, когато на летището е работил един от изчезналите. Павел Галов, спомняте ли си?

Полковникът заковава в мен дълбоките си очи.

— Заповядайте горе! Ще проверя.

Ала горе той не ме пуска при компютрите си, а ме оставя да броя минутите в приемната. После се появява, като носи в ръка отрязък от лента на принтер.

— Ето, вижте. Не зная обаче какво общо може да има с човека, когото търсим!

Гледам отрязъка. На него е отпечатано едно име. И възраст — девет години.

— Дете е — кимва полковникът. — Било е убито от въоръжен нападател, който е завладял самолет с деца, държал ги е като заложници и е искал огромен откуп.

И той сухо разказва историята, а и аз си я спомням — навремето по нея се вдигна доста шум.

В един от малките самолети по линията София — Варна успял да се промъкне въоръжен мъж. Самолетът бил пълен с деца екскурзианти. Нападателят държал като заложници децата, учителката и екипажа и поискал голяма сума. Откупът се забавил, навярно специалната полиция се готвела да обезвреди бандита. Тогава той

заявил, че всеки три минути ще убива по едно дете. И веднага, за да докаже, че ще изпълни закана си, убил едно от момчетата. Това беше името, което полковникът ми даде.

Трагичната история завършила неочаквано. Щурманът на самолета издебнал бандита и се хвърлил върху него. Имал шанс, бандитът не успял да го застреля и при схватката се ударил смъртоносно в ръба на едно кресло. Специалната полиция го намерила вече мъртъв.

— Това е — приключи полковникът. — Даваме ви каквото можем да дадем!

С което приключи и моето посещение.

В два и половина започна второто висене. Разхождам се по площадката пред служебния вход на летището и гадая как ще дойде Маркова. С метроекспреса навярно. Но при тази навалица на станцията положително ще закъснее.

Което и става. Тя пристига забързана, аз я уверявам, както е редно, че току-що съм дошъл, а тя се усмихва хитро. Изглежда ми още по-интересна от вчера. Униформата ѝ стои чудесно, въобще мисля, че униформа трябва да носят само много стройни жени.

— Как ви посрещнаха в полицията? — пита Маркова направо, докато се качваме със служебния асансьор.

Обяснявам. Онова нападение на самолета е единственото, за което мога да се заловя. Ако е имало някакво убийство, то е това на нападателя. Но го е извършил щурманът на самолета. Дано съществува някакъв запис и дано той да не е потънал в бездънните архиви на прокуратурата!

Маркова говори с някого по видеофона, моето така наречено разрешение бива показано на екрана, следват добре познатите ми минути на колебание, примесено с респект към стереовизията. Накрая все пак двамата с Маркова изминаваме обратния път надолу с асансьора и попадаме в зала, която ми изглежда като близък на онази в Аеробусния център.

Случва се малко чудо — всичко е заснето и е тук. И на видеоекрана започват да се появяват ужасяващи моменти.

Три ослепителни снопа от прожектори са се кръстосали и са уловили във фокуса си самолет. Той е от малките, с не повече от двадесет места, и е на една от крайните писти. Около него е

мъртвешки пусто. Само нанизът от кръгли прозорчета на самолета е жив.

Чуват се разговори, които идват сякаш от небитието. Откъси от фрази, команди и ходове. Това са офицерите от специалните части, които разговарят помежду си по видеофоните.

Новите кадри са по-тъмни, те са от вътрешността на самолета. Лицето на похитителя, цялото в качулка, закрива екрана. На очите и устните му има процепи, устните се движат. На развален български той заявява, че ще взриви самолета, ако до двадесет минути не се изпълнят условията му.

Отдръпва се и сега се вижда вътрешността на самолета. Децата са по седалките. Те са достатъчно големи, за да разберат, че става нещо необикновено и страшно, но и достатъчно малки, за да се забавляват и смятат, че всичко е някакво представление, което, разбира се, ще завърши щастливо. На преден план има две момиченца, и двете са светли и си приличат, сигурно са сестри. По-голямото е с плитки, по-малкото е с бухнала розова панделка. Зад тях седи момче, десетинагодишно, то изглежда спокойно. По седалките вляво и вдясно има още деца, учителката е на третия ред, в нея се е сгушило съвсем малко момиченце, което хълца от страх.

Следващият отрязък е екранът на видеофона. На него е лицето на един майор от транспортната полиция. Владее се добре, говори съвсем кратко. Предлага на похитителя да съобщи исканията си.

После екранът изведнъж става бял. Чува се женски глас. Той обяснява, че кадрите с исканията на нападателя за откупа не са били заснети, тъй като през това време поради някакви свои съображения той пожелал образът да бъде изключен. Записан бил само гласът му. Поискал огромен откуп не в банкноти, а в злато. Условието му било чантата със златото да бъде донесена в самолета от сина на полицейския майор, момчето да се качи горе и да остане като заложник. А за да бъде сигурен, че няма да му бъде подготвена клопка, поставил условие всички специални части да напуснат района на летището. Давал срок двадесет минути.

Това женският глас съобщава педантично, след което екранът наново оживява. Ако оживяване може да се нарече зловещата гледка на самолета под кръстосаната светлина на прожекторите.

Хвърлям поглед към Маркова. Тя се държи за креслото, навярно и аз не изглеждам много добре.

А на екрана отново е бордът на самолета. Похитителят се смее гръмко. Сочи с автомата си момчето на втория ред, казва му да се изправи. Момчето не се страхува, става, то навярно не разбира какво ще последва. А бандитът се подиграва: „Нали си кавалер, ти ще бъдеш пръв!“

Искам да затворя очи, да не гледам този ужас. Бандитът се смее, той почти е закрил екрана с гърба си. Чува се сухо пукане, като че се чупи клон. И сега целият екран е тъмен.

Безсилна злоба и отвращение са ме приковали в креслото. Все още се надявам на някакво чудо: че детето ще остане живо. Зная страшната истина, но се надявам.

Ала това, което виждам, надхвърля всичко. Самолетът е под прожекторите, светлината им блести в броеницата от прозорци. Вратата се отмества наполовина и едно малко тяло пада върху бетонната писта. То лежи там само, съвсем само в целия свят, неестествено подгънало ръце.

Изправил съм се, сграбчил съм облегалката на креслото пред мен. Сигурно казвам нещо, но не се чувам какво.

А на екрана е вътрешността на самолета. Бандитът се е прикрил зад полуотворената врата, насочил е автомата си навън. В следващия миг се отваря вратата на пилотската кабина и оттам приведен се втурва напред един мъж. Бандитът се извъръща, отскача, изпуска автомата. Силуетът му прави дълга парабола, главата се удря в ръба на първото кресло — там, където са момиченцата — и тялото се простира на пода. Щурманът налита върху него, притиска го на пътеката и го удря безмилостно. Момиченцата са се свили и закрили очите си с ръце.

Туй е всичко. Отрязъкът свършва и женският глас ни съобщава, че по инцидента нямат повече данни.

— Имам една молба — изричам високо. — Можем ли да видим пак последната сцена?

— Щом искате — отзовава се гласът.

И отново се повтарят кадрите във вътрешността на самолета. Бандитът се обръща, готов да застреля щурмана.

— Момент! — казвам. — Моля да намалите скоростта!

И се вглеждам като хипнотизиран в забавените кадри.

Щурманът. Отскокът на бандита. Много странен отскок в това положение! Траекторията на тялото му — също безкрайно особена. Главата, която се удря в ръба. Тялото на пътеката.

— Благодаря. Достатъчно е.

Обръщам се към Маркова. Тя вече се е съвзела, но по челото ѝ са избили ситни капчици.

— Какъв ужас! — шепне. — Защо го повторихте?

Сядам в креслото и също шепна:

— Сега мисля, че зная какво точно е станало! Само че трябва да го докажа!

Тя ме гледа дълго. Смисълът стига до съзнанието ѝ.

— Мислите... че Павел го е ударил предварително? Преди другия?

Кимвам. В сивите ѝ очи проблясва недоверие.

— Нали сам видяхте... как той скочи? За да се запази от щурмана, така беше!

— Никой не скача така! Можеше веднага да застреля щурмана. Беше отхвърлен със страшен удар. Няма човек, който може без чужда сила да излети по този начин!

— Добре... и като го докажете? Ще намерите ли Павел?

— Може да попаднем на нещо, което досега не знаем. Което да бъде... от полза.

Казвам го, но в гласа ми няма увереност. И Маркова веднага продължава:

— А не сте ли се питали друго? Дали това, което вършите, няма да му навреди? Ако е жив например?

Чувствам, че е права, и ми е неприятно. Тя непрекъснато говореше за него като за жив. А аз не съм погледнал на въпроса от тази страна. Затова мълча.

— Аз съм уверена, че е жив! — повтаря тя глухо. — Сънувам го. Сега. Никога преди не съм го сънувала!

— Може. Но сигурно и майка му го сънува, не мислите ли?

Нейната женска логика не приема моя довод.

— Жив е. Дали не ще му навредите?

Вместо отговор казвам високо:

— Моля, координаторът!

— Какво желаете? — обажда се женският глас.

— Имате ли документация на отдела за контрола на видимостта по пистите?

— Всички важни дейности на летището се документират. Какво ви интересува?

— Желая да видя записа в тази служба за минутите на инцидента. Възможно ли е?

— Момент! — Гласът изчезва, след малко се появява отново: — Възможно е. Дежурен наблюдател Павел Галов, инженер втора степен. Запис код три — хиляда и осемнадесет — ем.

И без това уточняване кодът се изписва на екрана. Веднага следват кадрите.

Малка зала, изпълнена със златиста равна светлина. В средата — сферите на седем или осем стереоекрани. Едно кресло бавно се върти в кръг по метална лента около тях. В креслото седи Галов. Той току-що е приел сведението за похищението на самолета, надига се и се взира в екрана.

А там са прожекторите, кръстосали пронизващата си светлина върху самолета. После — вътрешността на кабината, децата, бандитът, който говори от качулката.

На нашия монитор много по-отблизо е Галов, записът всъщност е следил него. Лицето му е стегнато от възмущение и гняв. Креслото му е спряло точно срещу стереоекрана. Взирам се в ръцете му — те конвулсивно са сграбчили ръбовете на облегалката.

Минават минута, две, може би и повече. Текат навярно сцените, в които няма образ, а само гласът на бандита. После Галов се изправя с побелели скули и големи очи.

Самолетът е отново под прожекторите.

Галов се е навел над кълбото на стереоекрана.

Бордът на самолета. Автоматът на бандита сочи момчето от втория ред. То се изправя. Гърбът закрива погледа. Сухият звук от изстрела.

Павел Галов инстинктивно се отдръпва. Той не вярва, че бандитът си го е позволил, че е убил дете. Както и аз не повярвах.

Но идва страшната гледка — открянатата врата на самолета и падащото малко тяло.

Галов вдига ръце. Той е ужасен — с разкривено от гняв и злоба лице, косата му е залепнала на слепоочията.

Бандитът е зад полуотворената врата.

Вдигнатите ръце на Галов се извисяват още и със замах се спускат над стереоекрана. Чувам вика му, вик на ярост и отвращение. И виждам съвсем ясно теменуженото излъчване, което като светкавица блясва и се устремява към стереоекрана.

После бандитът е на пода, щурманът безмилостно го бие. И край.

А Галов прави крачка назад, една много несигурна крачка, и грохва в креслото. Седи така блед и отпуснат, пот се стича по слепоочията му. Креслото се раздвижва, той е включил металната лента и бавно започва да обикаля стереоекраните.

— Дотук е достатъчно! — казвам високо. — Благодаря ви!

— Моля! — отвърща веднага анонимният женски глас. — Мисля, че има някакъв дефект в записа, нали забелязахте?

Да, забелязал съм. По-точно — забелязали сме, защото само един поглед към Маркова ми дава красноречив отговор.

Тя става, изправям се и аз и излизаме, без да говорим. Едва вън, във фойето на летището, когато съм уверен, че в множеството наоколо няма някои прекалено любопитни уши, казвам тихо:

— Същото ли беше... както тогава, при малкия самолет?

— Да. Виолетово сияние.

Маркова се спира, хваща ме за ръката и ме гледа с тревожните си сиви очи.

— Сега ще го намерите ли?

— Ще го търся, обещавам ви. Но аз не зная главното. Защо е изчезнал? Какви са мотивите за неговото изчезване? И той сам ли е решил това, или някой го е принудил!

Излизаме навън. Следобедното слънце е ласкаво и меко, мъглата се е разнесла. По асфалтовите алеи край летището се движат редици от коли и потъват под бетонните козирки на изходите. Потоците от хора текат по външните ескалатори — мъже с пътнически чанти, жени, които здраво държат децата си за ръце, момчета с невъобразимо големи и шарени раници. А в дъното над летището синее Витоша, един пухкав облак се е закачил на хребета ѝ.

Маркова стои до мен, след малко казва:

— Защо е изчезнал? Много е просто. Той не е за нас, разбирате ли?

Разбирам. Това поне ми е ясно от скромния ми личен опит. За обществото необикновените хора са като чуждо тяло, то ги изхвърля от себе си. Защото всяко общество, каквото и да е то, се движи по правила, създадени от обикновените хора за тях самите. И когато говореше за съдба, Галов имаше предвид точно това — че съдбата му е предрешена.

Така е. Но когато споменах за мотивите, мислех за конкретните мотиви. В дъното на причините лежи неговата необичайна дарба. Обаче какво точно се е случило? Кой е виновникът, ако въобще има някой виновен? Влязъл ли е Галов в конфликт с някого?

Важно е, че открих нещо, което полицията нито подозира, нито ще повярва. Но то е само част от истината. Какво се е разиграло след убийството на бандита?

Това са мисли, които се въртят в съзнанието ми, докато вдигам ръка за кола. Едно раирано турботакси се отделя от редицата и спира пред нас.

По този начин, преди да се прибера в моята мансарда, научавам къде живее Маркова, уверявам я, че непременно ще ѝ се обадя, което тя посреща с малко двойствена усмивка („Не прекалявайте, Янев!“), и влизам в мансардата точно когато се обажда видеофонът.

Включвам го бързо и на зеленикавия екран се появява непознато женско лице. Тъмни очи, които ме гледат изучаващо, също така тъмна коса, дискретни обеци, лек грим. Чертите са малко изострени, но жената не е неприятна. И веднага се представя:

— Рашева. Надежда Рашева. Вие сте Кирил Янев, нали? Извинете, че се обаждам така!

— Няма нищо. Моля!

— Вие се занимавате със случая Павел Галов, вярно ли е?

— Е... — колебая се аз — ... силно казано, че се занимавам!

Просто се интересувам... професионално.

— Ако позволите, какво разбирате под професионално?

— Аз съм журналист, в такъв смисъл.

Тя разсъждава секунда-две.

— И не сте от полицията?

— Приличам ли ви на полицаи? — ухилвам се аз.

Тя също се усмихва. Изострените черти се смекчават малко.

— Не знам дали приличате. Във всеки случай желаете ли да научите някои подробности около Павел Галов?

— Подробности? — питам, но в ума ми е онова фасетно око, което сега с удоволствие гледа и слуша всичко. — Да, желая. Къде и кога?

— Имам малко време... — Рашева поглежда ръчния си компютър — ... към осем и половина. Можете ли?

— Непременно. Къде?

— Ако ви е удобно, тук. Пансион „Форум“.

И понеже нямам представа къде е този пансион „Форум“, тя обяснява. Това е някъде около Етнографския музей, срещу един малък парк, на пет минути от станцията на метроекспреса.

— Ще ви чакам долу в хола — приключва Рашева и образът ѝ на екрана се стопява.

Подробности около изчезването? Първоначалният ентузиазъм от разговора започва да се примесва със съмнения. А ако всичко това е някаква клопка? Ако е устроено от човека, който е влизал тук, от господаря на фасетното око? Та аз дори като последен наивник не попитах тази Рашева откъде има моя код!

После решавам, че подозренията ми са прекалени. Какво толкова може да ми се случи? Засега, както е ясно, „господин зеро“ само ме наблюдава, не се е показал на хоризонта.

Така или иначе, две минути преди осем и половина, след като съм се измъкнал от безкрайни заобикаляния с такси по еднопосочни улици (а в София половината са такива), заставам пред пансион „Форум“. Зад оградата от ковано желязо светят тук-там прозорците на триетажна сграда с декоративни балкони и издадени корнизни, в стила, в който се строеше у нас през миналия век между двете войни. Зданието е старо, но добре поддържано и пансионът изглежда е за заможни хора. Отпред има малка, равно подстригана градина.

Окото на електронния портиер на вратата ме оглежда, съобщава някъде името ми и ме пропуска. Качвам три стъпала, влизам в хола и виждам Рашева, която става от едно кресло. Приближава и ми подава ръка.

Рашева е висока жена. Не мога да кажа много висока, но достатъчно, за да прави впечатление. Стройна е, изглежда малко слаба, облечена с вкус. Роклята ѝ в цвят бордо е ушита отлично, обувките са в

същия цвят, разбира се, без токчета. Чантичката и златната брошка са от скъпите.

— Радвам се, че дойдохте! — тя ме оглежда с тъмните си, леко блестящи очи. — Уиски? Бренди? Страхувам се, че изборът не е много голям.

Тя има плътен алтов глас, малко странен за жена, но не е неприятен.

От дъното на хола се появява момиче в престилка и боне. Рашева поръчва едно уиски за мен, за себе си вермут. Настаняваме се в креслата. Кожата им е мека и хладна. От стените наоколо струят резедава светлина и нежна мелодия. На стъкления плот на масичката пред нас е гравирани инициалът на „Форум“. Солиден пансион несъмнено.

— Сигурно се учудвате защо се обърнах към вас — започва тя. — Просто е. Защото още имам надежда, че моят беден Павел може да бъде открит. И че вие ще стигнете до него.

— Позволете най-напред... — казвам и разглеждам чашата си, като че уискито ми е много интересно. — Откъде научихте моя код?

— От майката на Павел. Вчера сте били при нея.

— А какви са основанията ви, че аз непременно ще стигна до Галов?

— Интуиция, ако щете! — усмихва се тя. — Във всеки случай сте научили повече от полицията!

Явно майката на Галов ме е похвалила. Но прекомерната известност не влиза в моите сметки.

— Добре — казвам. — С какво ще ми помогнете?

— Ще отговарям на въпросите ви. И ще ви задам и аз няколко.

— Приемам. И да започна, ако позволите. Какво според вас е станало с Галов? Отвлечен, убит, жив, но се крие, какво?

— Мисля, че е жив. Затова ви потърсих. Може би е принуден да се крие, не знам.

— Извинете за въпроса — кимам, — не е от някакво съмнително любопитство. Вие бяхте ли близка с Павел Галов?

Рашева ме поглежда — един светкавичен поглед.

— Ако питате дали сме били съвсем близки, то — да. Но не можеше да става и дума за брак.

— Моля ви...

— Няма нищо. Все едно, щях да ви го кажа, сега или друг път. Аз имам синя генетична карта. Известно ви е какво означава, нали?

Чувствам се отвратително. Синя генетична карта — това е препоръка този човек да няма деца.

— Много съжалявам! Имах предвид друго. Дали знаете за някои негови... особености.

— Показвал ми е... отделни явления — отговаря тя предпазливо.

— И един случай... на летището?

Жената плъзва очи наоколо. Видимо няма нищо. Приятната мелодия извира от стените, през хола минават гости, които съвсем не се интересуват от нас.

— Боя се за вас — произнася тя много тихо.

— Защо?

— Защото сте Дон Кихот и ще загазите.

Мълча секунда-две.

— Чакам — казвам. — И хайде откровено. Кой са те?

Тя размърдва рамене, като че й е хладно. Пак се оглежда. А няма никакъв смисъл. Ако „господин зеро“ е решил да чуе нашия разговор, той го слуша разкошно. Поне да сме наясно.

— Не зная кой са — поклаща глава Рашева. — Да предположим — група някаква, организация, но с голямо влияние. Интересуват се от хора с необикновени дарби. Различни.

— Мнозина се интересуват, не мислите ли?

— Кой? Полицията? Да, ако извършат престъпление. Психослужбите? Ако с болестта си заплашват други хора. Но има много... такива като Павел, които не са болни и не са извършили престъпления. Те се крият, всеки по свои съображения.

— И какви са вашите... предположения за такава организация?

— Слаби. Павел почти не говореше за това.

— Преследвали са го, така ли?

— О, не-е. По-скоро примамливи предложения. Някаква особена форма на шантаж, той беше много потиснат.

Отпивам от чашата си. Всичко казано ми звучи като рожба на доста богато въображение. Но си мисля и за онова фасетно око в мансардата, и за непознатия, който не се церемони да проверява записите ми.

— Значи все пак е споделял с вас.

— Не... да. Моля ви, не говорете за това!

— А после... — питам след малка пауза — ... разказахте ли някои неща в полицията?

— Защо? За да вляза в компютрите им като псих? Синята генетична карта ми стига! Пък може да загубя и работата си.

— Каква е тя, ако позволите?

— В управлението на аеробусния транспорт съм.

Значи оттам са се познавали с Галов. И навярно е имала достъп до всички записи.

Мълчим. Всеки си мисли нещо свое.

— Откровеност за откровеност! — казва подир малко Рашева. — Сега желая и аз да ви задам един въпрос.

— Моля!

— Защо сте се заели с тази опасна история?

— Първо: аз не знаех, че е опасна. А сега, след като знам, няма да се откажа, защото смятам, че е важно.

— Важно за кого?

— За хората, които са останали след изчезналите. Не само за близките. Мисля обаче, че вие преувеличавате. Това за организацията не го вярвам, не е възможно!

Вярвам го вече, и още как. Но го казвам заради онзи, който може би слуша нашия разговор. Рашева не е глупава, надявам се, че разбира.

— Ще ми се обаждате, нали? — пита тя бързо. Разбрала е.

Думите ѝ са също достатъчно ясен намек, че аудиенцията е приключила. Оставям празната чаша на стъклото на масичката и чувам кристалния звън. От стените се носи нежната мелодия, която ярко контрастира с тревожния смисъл на разговора ни. Ставам.

— Ще ви изпратя — кимва Рашева.

Слизаме по трите стъпала, вървим покрай градината. Лампите наоколо сипят златиста светлина, която напразно се мъчи да бъде естествена.

Изведнъж чувствам ръката на Рашева до своята. Тя пъхва в дланта ми някакъв предмет. Не съм забелязал кога е отворила чантата си и го е извадила оттам. Стисвам този предмет и също така незабелязано, като че вадя кърпата си, го слагам в джоба си.

— Той ми го даде — казва само с устни Рашева. — Не зная какво е, но е важно!

— Много ви благодаря — заявявам високо. — За всичко!

— Чакам да ми се обадите! Например утре вечер? По същото време?

Тонът е особен. И очите също. От лицето се е изтрил макияжът на светска увереност и тънка ирония. Насреща си имам само една уплашена и надяваща се жена. А поканата ѝ е молба.

— Непременно. Утре вечер, госпожо!

Тръгвам си. Минавам две или три кръстовки, стигам до малък парк, в който се вият асфалтирани алеи. Някъде наблизко припряно бръмчи косачка, във въздуха витае острата и тъжна миризма на прясно срязана трева. Из лехите, ниско долу, разливат матовата си светлина флуоресцентни кълба и на техния фон дърветата и високите храсти изглеждат като декор.

Вървя по алеите като човек, който се прибира, но не бърза, намирам едно закътано място. Оглеждам се и вадя предмета от джоба си.

Това е четвъртито, продълговато и почти прозрачно блокче. Прилича ми на добре шлифован къс планински кристал. А е почти прозрачно, защото в него има светло-зелени и сини нишки, разклоняващи се като нишките в мрамор. Въобще изглежда наистина като кристал с някакви включвания. Отгоре на всичко по него има по четири мънички кръгли вдлъбвания — от двете по-широки страни. Не мога да си представя за какво служи това кристално блокче, още по-малко — вдлъбнатините отгоре му. Но не ми напомня и на някакъв декоративен предмет.

Какво бих могъл да правя с него? Имам един приятел във Физическия институт, може да извършва рентгенови и ултравиолетови анализи, ще му занеса утре блокчето. Поне да каже от какъв материал е, ако не друго. И да ме насочи към нещо.

Тръгвам и си мисля, че отсега нататък няма да ми е лесно да живея.

8

Следващия ден започвам с идеи. Първата от тях е да оставя за известно време случая Павел Галов да почива и да видя какво може да ми донесе другото име, Ана Стаменова. Неслучайно Томас ми посочи и нея. Втората идея е да поканя Тони на вечеря. Ще измисля някакъв благовиден предлог.

Освен идеи имам и ведро настроение. Даже наличието на фасетното око, което — зная — ми се любува от пукнатината на библиотеката, не е в състояние да помрачи настроението.

И така, сядам до Томас с чаша горещо кафе, което, надявам се, ще пропъди и последните облаци от сънливост в главата ми.

— Томас! — повиквам го. — Добро утро!

— Смятам, че е добро — отвръща Томас, като леко се замисля.

Кой знае какво минава през кристалните му неврони?

— Искам да прочета данните за Ана Стаменова, изчезналата!

Никак не ме е грижа за фасетното око. Да гледа и слуша!

Томас трескаво пълни екрана си с редове изречения, после пак така бързо поправя две буквени грешки. А аз чета науи:

„Ана Радева Стаменова, тридесет и осем годишна, ръст среден, очи сиво-сини, коси светлокафяви, особени белези — носи контактни лещи три и половина диоптъра...“

Явно всичко това е от следственото досие, както при Галов. Продължавам:

„Образование висше медицинско, доцент, работила е в Обединения институт по мозъчна патология при

Академията на науките, две монографии, двадесет и шест публикации.“

Дотук — добре. А нещо за личния ѝ живот?

„Неомъжена. Отбелязани две връзки с мъже, прекъснати значително преди изчезването ѝ. Живее заедно със семейството на брат си. Врагове не са открити. Регистрирани множество професионални конфликти. Репутация сред болните много висока, смятат, че лекува и безнадеждни случаи. Между колегите мненията са противоречиви. Има такива, които твърдят, че си е служила с неколегиални методи на лечение. Според други е използвала нетрадиционни средства, които проучила от древни източници.“

Нетрадиционни средства? Това живо привлича вниманието ми.

Известно ми е как лекарите посрещат такива средства. Първо — с пълно отрицание. А ако фактите заговорят, тогава всички в хор заявяват, че няма нищо ново и лечението било отдавна познато.

Размислям и ме завладява увереност, която засега не е подкрепена с нищо. Тази Стаменова, черна овца в лекарското съсловие, също е притежавала някаква необикновена дарба.

— Как е изчезнала, Томас?

В отговор Томас реди на екрана си думи като ноти на петолиние:

„Води се в отпуска от втори юли. На трети юли отпътувала на море, където в курорта «Златни пясъци» имала запазена стая. Пристигнала, била настанена, вечеряла в ресторанта на хотела, след което излязла и вече не била видяна от никого. Не е оставила писма.“

Боже мой, и тя — като Галов! Живее си живота, излиза една вечер и мрактът безследно я поглъща.

Изправям се и тръгвам из мансардата — като ходя, мисля полесно. Нарочно минавам близо до фасетното око, нека ми се радва в едър план, проклетото!

Ана Стаменова не се е самоубила. Никой самоубиец не отваря така вратата на смъртта. Има, разбира се, всякакви. Има и побъркани, които ще решат, че е по-шик да се преселят във вечността от един луксозен хотел. И да си поръчат и богата погребална вечеря.

Но Ана Стаменова не ми изглежда от този тип побъркани.

— Томас, покажи ми я! — връщам се аз към бюрото си.

Томас мени цвета на екрана си в бледооранжево и ми поднася нейния портрет в дълбочина. Стаменова е заснета пред дома си.

Медицината като че има едно особено свойство — привлича доста некрасиви жени. Те, като нямат други начини за извоюване на признание, сякаш се утвърждават в очите на обществото с благодарността на болните. Но все пак очаквах на портрета малко похубава дама.

Ана Стаменова е и грозна, и несимпатична. Мъжко лице, продълговато, изсечено в прави линии, без женственост. Малки очи с неопределен, много светъл синкав цвят, които ме гледат с подозрение. И в допълнение — прави коси, вчесани на път, прибрани на тила. Тънки устни. Строго облечена, роклята е затворена със седефени копчета високо до шията. Тясна дантелена якичка.

Чудя се на кого ми прилича. И се сецам — на героиня от Дикенсов роман. Викторианска стара госпожица, съдница на нравите. Просто не мога да свържа този образ с жена учен, при това — лекувала безнадеждно болни. А че е предизвиквала неприязън у колегите си, е повече от очевидно. И аз, ако работех в Института, едва ли щях да умирам от възторг в компанията ѝ.

Но трябва да призная, тя буди неприязън не само защото е несимпатична, а и защото излъчва сила. Е, това пък вече никой не е в състояние да приеме равнодушно.

— Чуй, Томас! — повиквам го. — Я провери има ли в записите нещо лично за нея? Нещо друго да е заснето?

— Има. Сеанс на лекуване. Снет по искане на болни със скрита камера, без нейно знание.

— Така ли? Туй вече е шанс. Давай го!

Екранът става все по-бял, добива познатата болнична белота, стерилна и плашеща. На този фон приближава подвижна болнична кушетка. На нея лежи мъж в резедава пижама — отпуснат, със затворени очи. Кушетката се извъръща леко и сега мъжът може да се види по-добре. Той е към петдесетте, с широко бледо лице. Лявата половина на физиономията му е различна от дясната — долната ѝ част е безжизнена, с изгладени гънки, устата е полуотворена.

Над мъжа се навежда Стаменова. Тя е изцяло в бяла затворена престилка, с коси, прибрани под бял тюрбан като на операционна сестра. Същото мъжко изражение тежи на лицето ѝ, същите малки синкави очи сега са забили погледа си в болния.

Ана Стаменова се протяга, вдига лявата ръка на пациента и я отпуска. Ръката пада като отсечена. Заобикаля кушетката, вдига левия крак и също го отпуска. И кракът пада безжизнен.

„Познато! — хващам се, че помислям по навик, дори без да искам. — Поражение в дясната мозъчна половина!“

Стаменова дълго и съсредоточено разглежда мъжа, наведена над него като статуя в бяло. Безмълвната сцена прилича на сън, натрапчив и уморителен сън.

После жената се раздвижва. Немного, само повдига ръка. Дланта ѝ се приближава до дясната страна на главата на болния — бавно, но доста сигурно. Спира се, пръстите се свиват като в спазъм, сякаш са сграбчили нещо, което се изплъзва. Лицето под белия тюрбан е окаменяло, очите са широко отворени и странни. А пръстите се свиват все повече. Това трае минута, най-много две.

Стаменова казва нещо само с устни, то не се чува. Пръстите се отпускат, ръката рязко се дръпва. Кушетката с болния се завърта и отмества встрани. Последното, което се вижда, е оловният поглед на малките, но широко отворени очи.

А аз изведнъж започвам да се чувствам зле, имам нужда да се опра на бюрото. Завладяла ме е неприятна слабост, ушите ми бучат, по шията пропълзяват студени капки пот. Като че всеки момент ще колабирам, в устата се появява метален вкус. Стар спомен се върти в ума ми — така преди години колабирах на упражнение по хирургия, на една операция. Имаше много кръв, под замайващата светлина на прожекторите беше нетърпима жар.

В чашата до Томас е останала глътка кафе. Събирам сили, хващам чашата и пия. Глътката е студена и горчива, езикът ми тръпне, но веднага ми става по-добре.

— Хипноза! — мисля си. — Просто една хубава лекция по хипноза!

— Желаете ли продължението? — чувам Томас да ме пита.

— ... Да... да.

Значи имало и продължение?

На екрана нахлува слънчев ден. В него има алеи, посипани със ситен пясък, дървета, лехи с изумително сини перуники. О, да, мястото ми е познато, и перуниките си спомням, винаги съм ги гледал с възхищение. Това е клиничната база на Института по мозъчна патология. По виещата се алея върви санитар, бута пред себе си болнична количка. Трудно му е, по пясъка на алеята количката върви тежко.

А в количката е онзи болен, който лежеше на кушетката. Седи спокойно, двете ръце са на облегалката. Обръща глава, говори със санитаря. И го прави леко. Двете половини на лицето му още се различават, но малко. Изчезнала е маската вляво, гънките са дълбоки и живи. Ръцете се движат, движат се и обутите в болнични пантофи крака. Пациентът е още немощен, ала оздравяващ, в това няма никакво съмнение. Някой извиква по име мъжа и откъсът свършва.

Слабостта ми вече е преминала и съм учуден, но не и смаян. Аз съм виждал невероятни излекувания — два случая, като студент. Помня ги сякаш бяха вчера. Единият беше жена с тежко мозъчно нараняване, всички я бяха отписали. Ама тя оздравя и се върна на работа. Другият беше мъж със злокачествен тумор. Хирурзите смятаха състоянието за безнадеждно, но все пак туморът изчезна и се разнесе.

Така че Стаменова не може да ме удиви много, предполагам, че нейната намеса е съвпаднала с подобен уникален случай. Трябва да призная обаче, че е доста странно, особено ако е имала повече такива болни. А че колегите са се възмущавали — ясно. То излиза от коловоза на професията, нарушава спокойствието на гилдията.

В дъното на изчезването на Стаменова е тази нейна способност, ако наистина я е притежавала, в което се съмнявам.

Момент! В библиотеката имам една книга, бях я забравил — „Речник на магическата медицина“ от някой си Теобалд Нагелрот. Да

видя какво е събрал този Нагелрот!

Придърпвам стълбичката, качвам се. Окото е там и с него се гледаме сега, така да се каже, „очи в очи“. Изтеглям достопочтения Нагелрот, разтварям го и търся.

Ето, има!

„АРС САНАТИ. Изкуство да се вижда болният орган в тялото. Владеещите това изкуство се срещат рядко, обикновено между лекари и свещеници. Съобщават го Гален (виж там) и Авицена (виж там), Алберт Велики, който го е владеел (виж), описва болните органи като светещи с цвета на червена жар. Различават се две форми на дарбата: АРС САНАТИ, която е по-низша и се свежда само до виждане на болния орган, и АРС МАГИСТЕРИУМ САНАТИ, която е по-висша и включва и способност за лекуване на заболяването.

Забележка: да се има предвид, че наблюдаването на лечението е опасно, присъстващите понякога губят съзнание.

Литература: Клавдий Гален: «За частите на човешкото тяло», Р., 1784, ор. II, с. 367; Авицена: «Канон на медицината», Л., 1802, т. IV, с. 291.“

Затварям книгата и облизвам устните си, които неочаквано са пресъхнали. Във всичко мога да се съмнявам, но „забележката“ изпитах на себе си!

Слизам от стълбичката и започвам да подреждам това-онова в мансардата. Компанията на Томас повече не ми е нужна. Най-добрият начин да науча нещо повече е да отида в Института, където е работела Стаменова. Чувствам се доста смутен и сигурно има защо.

Слагам миникамерата в чантата си и преди да тръгна, решавам да дам един урок на онова нахално око.

— Томас! — повиквам го. — Ако ме търси някой, ще казваш, че съм в полицията и ще закъснея много!

— Приех! — отзовава се Томас.

Излизам с донякъде подобро настроение. „Господин зеро“ ще има да гадае защо ми е потребно точно сега това уважавано от всички ни учреждение.

Така с чантата си подръка поемам към навалищата по станциите на метроекспреса и след час, ала все пак в достатъчно бодър вид, заставам пред входа на Института. Елегантна, но стоманена врата, портиерска будка. Елегантен, но непреклонен портиер.

Търся професор Настев, директора на Института, и нямам уговорен час? Портиерът ме заглежда, като че вижда марсианец. Професорът е зает в съвещание, да се запиша за приемния му ден — петък, другата седмица. (Когато пък той няма да е в България, разбира се!)

— Стереовизията! — натъртвам аз тихо, обаче много агресивно. — Специални полицейски предавания!

С последната дума вадя моето псевдоудостоверение, вадя и миникамерата, която пък е повече от истинска, и я насочвам в лицето му. Ще снимам как ми отказва.

Няма портиер на света, който да издържи подобен шантаж. Онзи се дръпва като ухапан от паяк, трескаво говори с някого по видеофона и ми отваря. А аз влизам с подобаващо достолепие.

Кабинетът на професор Настев е на втория етаж. Разбира се — миловидна секретарка, и, разбира се — професорът е твърде зает, ще трябва да чакам.

Изтърпявам джентълменските десет минути, след което внимателно обяснявам, че много съжалявам, но навярно ще трябва да говоря с професор Настев утре в стереовизията, понеже предаването е специално, полицейско.

Щом ще играем играта грубо — моля! Резултатът е, че господинът се освобождава — не особено бързо, за да не пострада авторитетът му, ала не и съвсем бавно, защото може да си отида. И бивам поканен.

У професор Настев, директор на Института и вицепрезидент на международна асоциация, са забележителни две неща: усмивката и облеклото. Той е просто изтъкан от усмивки и ми ги демонстрира още от вратата — извинителна, покровителствена, напътствена, доверителна. Просто стоя като оглупял в този водовъртеж от усмивки.

И облеклото е забележително. Професорът е от тези големи учени, които са толкова големи, че могат и да не държат на условностите. Каdifени джинси и съответно сако, карирана риза, плетени обувки — всичко е семпло и ужасно скъпо. Всеки детайл е премислян и говори: ето ме колко съм млад, жизнен и непосредствен! Нито е много млад, защото е над петдесетте, нито е много жизнен, защото торбичките под очите му си личат. А непосредствеността се изразява в хилядократно репетираните усмивки.

— О, стереовизията! Ще ми е приятно да ви бъда полезен!

Обяснявам — Ана Стаменова, тя ме интересува. Намествам се на креслото срещу него и дообяснявам: каква е била работата ѝ в Института, отношенията ѝ с колегите и болните, какво се знае и говори за изчезването ѝ?

Усмивката на професора става изчаквателна — той значи има и такава в репертоара си.

— Доцент Стаменова? Този случай не приключи ли?

Не е приключил и доказателството е, че аз съм тук.

— За изчезването ѝ сигурно знаете повече от мен, щом се занимавате... с такава работа. (Подразбира — полицейска.)

Придавам си вид на много осведомен. После?

— Работеше главно по наследствената дегенерация в мозъка. Разбирате, нали, сега целият Институт работи по тези проблеми на генетичната криза.

— Сигурно имаше резултати?

Професор Настев разцъфтява.

— Учен с творческо въображение. Учен с дълбочина. Прецизни опити!

— Лабораторни?

— Лабораторни. Върху маймуни. Много жалко, че понякога се увеличаваше в странични направления. Те я отклоняваха от същественото, пречеха ѝ!

Ясно ми е какви са тези „странични направления“. Видях ги в речника за магическата медицина.

А Настев вече се е понесъл с попътния вятър на красноречието. И се любува сам на гласа си.

— Монография от висока класа! Разбира се — дискуссионна, но нали схващате, в нашите среди... Това, по мое мнение, е нейното

предимство! Дискусията, в дискусията се ражда истината!

Монологът заплашва да се отплесне към теория на дискусията, затова изчакам да си поеме дъх и вметвам:

— Темата ѝ каква беше, ако позволите?

— Темата? А, темата. Дегенерацията на човешкия мозък като двупосочен процес.

— Дегенерацията... като двупосочен процес?

— Ами да! Пак повтарям, породи изключителни спорове в нашите научни кръгове, цитираха я в чужбина...

— А по същество?

— По същество, че дегенеративните процеси в мозъка в някои случаи могат да водят до еволюционни скокове. До придобиване на нови качества. Някои от тях — полезни за вида Хомо сапиенс, представяте ли си? Дегенерациите при генетичната криза можели да подпомогнат появата на Хомо сапиентисимус!

Представям си. Жестовете на професор Настев придобиват елегантност. Като че говори от катедра.

— Еволюционни примери при животните има колкото искате! Паразитите, да речем. Еволюционно губят цели органи, но видът печели! Но защо паразитите? Ето, прародителят на коня е бил с три пръста на краката. Два от тях са дегенерирани, останал е само един. Ама затова пък какъв! И колко е спечелил видът! Бързина, устойчивост...

Настев ме поглежда за ефекта. А ефектът е, че поклащам умно глава. Нов изискан жест, който знае колко го е репетирал пред огледалото!

Поклащам глава, но си мисля — това го чух някъде, и то неотдавна. Къде беше... познато ми е!

Настев продължава с подobaваща тежест:

— Заслуга на доцент Стаменова е, че доразви тази... е, да я наречем хипотеза... относно човешкия мозък. В условията на генетичната криза. На умножаващите се дегенерации. Жалко, че трябваше да напусне Института!

— А, да... — казвам неопределено — ... трябваше.

— Така е, господине! — усмивката на професора става тъжно-доверителна. — Убийството е неппростимо деяние! При всички условия. Дори от състрадание!

Успявам да отклоня погледа си, за да не забележи Настев моето стъписване. Какво убийство? И тук, както при Галов?

— Ако позволите... някак по-подробно?

Пауза. Настев светкавично размисля — какво знам и какво — не. Решава, че може би зная малко и може да ми каже още малко, което да не го ангажира.

— Евтаназия, господине. Всички бяхме наясно, че жената си отива, че страданията ѝ бяха непоносими. Саркома. Възрастна, самотна, всеки ден беше за нея ужасно мъчение! Копнееше да умре, молеше ни със сълзи на очи! Но ние като лекари не можехме да ускорим смъртта ѝ! Полагали сме клетва, както знаете!

— А Стаменова е могла — отбелязвам аз сухо.

— Грешка, господине! Огромна грешка, която ѝ струваше цялата научна кариера! Можеше да бъде и по-тежко, да се стигне до съд, до затвор!

— Но не се стигна!

— Е, да. Тук колегите поеха риска. Професионална етика, нали знаете, все пак!

— Защо? Какъв риск?

— Н-даа... — Настев за първи път не се усмихва — ... трима колеги декларираха, че когато доцент Стаменова е приложила... е, лечението си... жената е била вече мъртва. Ясно ви е, нали, какво са им стрували тези декларации?

— Ясно.

— Но, така или иначе, доцент Стаменова трябваше да напусне Института. Не можеше да остане повече тук, нали разбирате?

— И тогава си е взела отпуската, на трети юли?

— Осведомени сте. — Настев поглежда електронния часовник с елегантно-небрежен жест. — Извинете, но аз се готвя за една много спешна консултация! Имате ли други въпроси?

Извинен е, разбира се. Той е учен от европейска величина. Тази седмица има консултация в Атина, другата — лети за конгрес в Мадрид, а се очертава и някаква трудна експертиза във Виена. Програмата му е безкрайно натоварена, той, нещастният, живее в самолета. Когато не е в имението си, естествено.

Добрият тон го задължава да ме изпрати до вратата на кабинета си. Последното, което виждам, е една благосклонна усмивка. Както на

котарака в „Алиса“. Усмивката остава да виси във въздуха, а котаракът е изчезнал.

Сега задачата ми е съвсем лесна. Трябва да намеря преписката по това убийство от състрадание, както обикновено наричат евтаназията. А е лесна тази задача, защото сигурно много скоро ще разбера, че е неизпълнима, и ще се успокоя. Подобни преписки имат подозрителното свойство да се превръщат в преписки невидимки. Поради това, че в тях има лъжливи декларации.

9

Ща — не ща, следва да открия моя полковник. Да видя с какво разполага и как може да ми помогне.

Губя си времето из града, обаждам се през половин час — няма го. И когато вече съм на път да се откажа, видеофонът го уцелва в кабинета му.

— А, вие ли сте? — хвърля ми той поглед от екрана заедно с дежурната си фраза. — Какво има?

Искам да ми отдели пет минути. По случая Галов и още един.

— Ами елате! — съгласява се полковникът и чудно, че не чувам в гласа му нотка на досада. — След двадесет минути, моля.

Тези двадесет минути използвам най-рационално. Няколко опита и успявам да намеря Тони.

— А, вие ли сте? — казва и тя. Но тонът е доста по-различен от онзи на полковника. Дори си въобразявам, че има оттенък на малко женско кокетство.

Човек може да ми завиди за начина, по който скроявам поканата за вечеря. Тя е нещо средно между молба за помощ на давец се в житейското море мъж и поставяне на загадка за разрешаване, която събужда любопитство. Неотразима покана, по мое мнение.

В сивите очи се появява също нещо средно — между съгласие и насмешка.

— Ще ми покажете ли и удостоверението си от стереовизията?

В такива случаи се нахалства и аз нахалствам.

— Скромната жена винаги отказва първата покана! — засмива се Тони вече открито. — Пък аз не съм толкова скромна. Къде ще вечеряме?

— В Клуба на журналистите желаете ли? В осем?

Да. Тя кимва, затваря видеофона и в следващите минути се озовавам пред полицията. Постът е предупреден за мен.

Полковникът ми изглежда по-бледен от обикновено и по-мрачен. Този човек никога ли не се усмихва?

Сядаме и аз разказвам. Петте минути, които изпросих, се превръщат в десет, после — в петнадесет. Говоря, но излиза някак неубедително, като че сам не си вярвам и фразите стават все по-несигурни. То е, защото моят събеседник не вярва. Отначало не вярва донякъде, накрая — изцяло. А аз завършвам вече съвсем неправдоподобно, историята с далечния удар върху бандита в самолета звучи напълно измислено, последните думи остават да висят във въздуха. Фиаското е пълно. И съжалявам, че съм дошъл.

— Н-да... — казва полковникът много учтиво. — Мисля, че ще го имаме предвид.

Аз пък мога да се закълна, че нищо няма да имат предвид. В картотеката на неговото съзнание този разказ отдавна е подреден и класифициран в графата „журналистически измислици“. И ми е обидно. Аз, който обикновено говоря така убедително, да се изложи сега тъй глупаво!

— Има още един въпрос — подхващам. — Въпросът с доцент Ана Стаменова.

— Какъв е проблемът?

— Тя също е извършила убийство. От състрадание. Евтаназия на една жена, известно ли ви е?

— Да речем. Но там няма убийство. Преписката беше прекратена.

— Добре, няма убийство. Мога ли да получа достъп до тази преписка в прокуратурата? С ваша помощ?

Той заковава в лицето ми немигащите си очи. Размисля малко.

— Преписката не е там. Тя е при мен. Аз пазя всички разследвания на безследно изчезналите.

— Значи...

— Значи ще ви я дам. Но ще я прочетете в нашата специална читалня. И никакви бележки, моля. Забранено е.

Той се надига, отваря малкия сейф в ъгъла, като допира палеца си до екранчето на кодираната ключалка. Бърка вътре и вади само с едно движение — как знае кое къде е! — преписка в тъмна плътна подвързия.

— Разследванията са винаги в писмен вид. Не се разрешават записи. Елате, ще ви заведе!

Читалнята им е на последния етаж. Изкачваме се с асансьора и мълчим. Какво ли си мисли за мен? Някакъв несръчен журналист, който само им се мотае и им бърка работата. А аз какво да мисля за него? Какво представлява извън кабинета си? Има ли дом, деца, семейство? Какви са децата му? Страхуват ли се, или се гордеят с баща си ченге? Трябва да призная обаче, че колкото повече го опознавам, толкова повече той излиза извън рамките на обикновените ченгета. У него има подчертана коректност. И като изключим мрачния му вид, се държи човешки.

— Господин полковник, имате ли деца? — най-неочаквано се изплъзва от езика ми. Страшно нетактично, такава тъпа фамилиарност!

— Не — отвърща той сухо, но без особено учудване. — Имах. Дъщеря, убиха я преди пет години.

— О, много съжалявам! Случайно запитях.

— Няма нищо. Пристигнахме.

Мразя неделикатните, а сега се мразя сам. Но човек понякога не избира какво да казва и не знае защо го казва!

Той ме въвежда в читалнята, посочва ми едно място.

— Като свършите, просто ще я оставите, няма да изчезне.

Преведено на друг език, полицейски, това означава: „Знайте, че сте наблюдавани от скрита камера! И много моля, не правете глупости!“ Ясно. И за него е ясно, че разбрах.

Сядам, той излиза. Разтварям папката и започвам да четя. Такива преписки се четат отзад напред, по реда на събирането на материалите. А най-отзад са листовите от разпита на Ана Стаменова — десетина, изписани с нейния почерк. Той веднага прави впечатление — много ясен, твърд, без нито една излишна извивка. Това е страшна жена.

„Именувам се Ана Радева Стаменова, тридесет и осем годишна, неомъжена, неосъждана, по професия лекар, на длъжност доцент в Института по мозъчна патология при Академията на науките.

Известни ми са санкциите за неверни показания.

По случая със смъртта на болната Николина Василева Еленкова казвам следното:

Болната Еленкова постъпи на лечение в Клиничната база на Института с диагноза *меланома малигнум*, или пигментен рак, в стадий на разсейки. По-специално тя имаше метастази в мозъка и в гръбначния стълб. Бе настанена в отделението за сонарно лечение, което аз наблюдавам. Приложеното лечение със сонари отначало даде известен ефект, но след около двадесет дни положението на болната отново се влоши, сонарите престанаха да влияят на процеса и метастазите в мозъка и гръбначния стълб започнаха да се уголемяват. Болната се парализира от кръста надолу и страдаше от нетърпими болки. Двата консулта, които проведох, бяха еднозначни в заключенията си: положението на Еленкова е безнадеждно, следва да се очаква летален изход до две-три седмици. Болната изпадаше често в безсъзнание от силните болки, налагаше се да се прилагат големи дози обезболяващи средства.

При това състояние Еленкова нееднократно сама ме молеше да бъда милостива и да сложа край на страданията ѝ. Говорих на два пъти с главния лекар на Клиничната база да ми разреши да употребя медикаменти, за да прекратя мъките ѝ, но той категорично отказа, като заяви, че това според закона би било убийство.

Тогава, водена от милосърдие, аз се реших сама на това действие. Еленкова нямаше никакви близки, така че не се налагаше да уведомяваме когото и да било. Пък и нямах такова намерение.

Господин следователят ме приканва да се придържам към конкретните факти. Ще го имам предвид.

През нощта на двадесет и осми срещу двадесет и девети май влязох в стаята, където лежеше болната. Събудих я и ѝ казах, че може би ще се реша да ѝ помогна да умре бързо и спокойно. Тя се просълзи от благодарност и заяви, че ще извърша голямо и добро дело. После ме благослови и ми даде прошка, прочете молитва, целуна кръста си и помоли Бог да ѝ прости, че повече не иска да живее. С това се приготви да умре.

Тъй като аз владеея някои методи с прилагане на екстрасензорни сили, използвах един от тези методи. В метастазата в мозъка предизвиках разширяване и спукване на засегнат кръвоносен съд. Това навярно доведе до обширен кръвоизлив с летален изход. Болната почина за по-малко от минута, без да страда. В тази минута в стаята случайно влезе дежурната сестра и видя, когато прилагам екстрасензорната си сила.

Тук господин следователят задава въпрос дали преди и в момента на действието съм разбирала смисъла и значението на онова, което върша, дали не съм била в състояние на афект.

Отговарям. Напълно разбирах смисъла и значението на убийството, което извършвам, направих го при пълно съзнание за последиците и по съображенията, които изложих. Продължавам.

След като констатирах смъртта на болната, извиках дежурния лекар по отделение доктор Балтов, дежурния лекар по Клиника доктор Огнянова, както и доктор Ничев, който случайно се намираше в Клиниката. Заявих им, че съм приложила евтаназия на болната Еленкова и че съм напълно готова да отговарям за постъпката си. Тримата лекари констатираха леталния изход и след като се съвещаваха помежду си, ме уведомиха, че сутринта ще подготвят смъртния акт на Еленкова.

Тук господин следователят ми задава въпрос защо лекарите не изготвиха веднага този смъртен акт, както би било редно, и дали аз съм ги молила за забавянето.

Отговарям. Не съм поставяла никакво искане, бях само много уморена и желяех единствено да си отида, което и сторих. Сутринта ме повика директорът на Института професор Настев. Изложих му истината, която бях разказала на тримата лекари. Той ми препоръча да се успокоя и каза, че ще помисли как да не пострада реномето на Института. Изрази мнение, че всъщност съм се заблудила по отношение на тази смърт и нещата не стоят

точно така, както ги представям. Предложи ми да взема отпуска поради преумора и да си почина вкъщи.

Аз отново заявявам, че не желая да избягвам отговорността, която се предвижда по закона, и че извърших убийство по състрадание със специфични мои методи.

Тук господин следователят се интересува дали бих могла да извърша подобно деяние върху здрав човек с цел да причиня смърт.

Отговарям. Никога не съм извършвала подобно деяние върху здрав човек с нечиста цел, не желая да извършвам и не желая въобще да опитвам такова действие. Моята висша цел като лекар е да помагам на хората и да ги спасявам от страдания.

Горното написах саморъчно и за верността му се подписвам.

Ана Стаменова“

Седя така, вирам се в твърдия, непоколебим подпис и ми става страшно. Винаги съм се страхувал — по-точно опасявал съм се! — от хората, праволинейни като острие на кинжал. Хора на едната цел, фанатиците, готови да удавят света в собствената си вяра за доброто на този свят. Мойсей. Торкемада. Тимурленк.

Ана Стаменова е от този тип.

Обръщам страницата, онази, която е върху показанията. Това е декларацията на тримата лекари. Много кратка, много ясна, абсолютно лъжлива.

„Ние, долуподписаните, и така нататък... декларираме...“

Какво декларират?

„... че когато доцент Ана Стаменова ни покани пред леглото на починалата Николина Василева Еленкова, ние констатирахме по явни и косвени признаци, които излагаме по-долу...“

Излагат. Хитри латински термини, които чудесно са ми познати. Какво точно?

„... че смъртта на гореказаната Николина Еленкова бе настъпила преди около два часа, по времето, когато доцент Ана

Стаменова не е била в Клиничната база.“

Просто и категорично. Бронирано като трезора на Националната банка, така че никой следовател и пръста си да не може да провре през някоя пукнатина. Три подписа.

Да видя следващия лист! Експертиза. Двама професори и един доцент от друг институт. Мъдруват. Доколко така наречените екстрасензорни методи биха могли да влияят на някакви патологични процеси и да ги ускоряват до смъртен изход. Категорично заключение, че описаното от Ана Стаменова не е и не може да бъде истина, че такова нещо няма. С една дума — че всичко, казано от нея, са чисти фантазии, на които не бива да се дава вяра.

Това пък вече го е изработил професор Настев. Реномето на Института, реномето! Но отлично го е вързал с декларацията на тримата лекари!

Още един лист. Това е извадка от протокола за аутопсия на Николина Еленкова.

„Днес, двадесет и девети май и така нататък... подписаният съдебен лекар д-р Теодор Петев, в присъствието на... извърших аутопсията на... и констатирах...“

Констатирал е причината за смъртта — парализа на дихателния център, настъпила вследствие обширен кръвоизлив в париеталната област на мозъка, в непосредствена близост до карциномна метастаза.

Но има и още една фраза. Предпазлива е, ала я има:

„По макроскопски данни кръвоизливът е причинен от тежко увреждане на съдовете около метастазата и е предизвикан от естествения ход на заболяването.“

Цялата хитрост е в думите „по макроскопски данни“. На нормален човешки език те означават: „това, което се вижда“. Ако заключението впоследствие бъде оспорено, съдебният лекар винаги може да се оправдае — това се е виждало! Но цялата фраза за естествения ход на заболяването навярно е струвала доста старания на професор Настев!

Нови два листа: показания на дежурната сестра. Те са толкова бледи и неубедителни, че само допълват общата картина. Влязла, когато болната още давала признаци на живот. Следователят я пита дали е проверявала пулса. Не е проверявала. Опитвала ли се е да влезе в контакт с пациентката? Не. Излязла много бързо от стаята. Само

смята, че болната още дишала тогава, но не говорила по това с доцент Стаменова.

Сякаш тези показания сами крещат: „Не ни вярвайте! За Бога, не ни вярвайте!“

И последният лист е заключението на прокурора. Дава вяра на тримата лекари и аутопсията и прекратява преписката поради явна недоказаност.

Затварям папката и ме изпълва разочарование. Истината и тук се е оказала слаба, незабележима за окото на закона. То не е могло да види необикновеното. Чиста лъжа е, че истината винаги побеждавала, това го твърдят само измамници или заблудени. Не че искам Ана Стаменова да е била осъдена, тя е имала своя желязна логика и убеденост, не се е съобразила с лицемерния морал. И я уважавам за това. Но ми е жал за истината.

Излизам от читалнята, показвам пропуска си долу на поста и тръгвам по улицата все още без цел.

Разногласното множество тече по тротоарите и в подлезите, над близките здания се извисяват грамадите на небостъргачите от центъра — колоси от метал и стъкло, по които пълзят отраженията на облаците. Обед е. Учрежденията са пуснали мравуняците служители да поемат глътка измамна почивка, да се блъскат около автоматите за сандвичи и кафе, да тичат по магазините. Всеки смята, че онова, което върши в момента — то е най-важното.

Вървя и от ума ми не излиза един въпрос, който е задал достатъчно умният следовател: може ли да се извърши подобно действие върху здрав човек с цел да се причини смърт?

А ако може? Като зная колко е крехък човешкият организъм, колко е тънка границата, която ни отделя от смъртта, аз съм почти сигурен, че може. Тогава знаменитите убийци на всички времена — разни там Борджии и Медичи — биха могли да си изпохапят пръстите от завист. Защото това ще бъдат идеалните убийства, абсолютно неразкриваеми.

Така. И значи онази група или организация, за която ме предупреди Рашева, е имала всички основания да се интересува от Ана Стаменова. Въпреки нейната декларация, че иска само да помага на хората. Не е важно какво тя е искала, а какво други са могли да поискат.

С тези неособено весели мисли се нареждам и аз пред един автомат за сандвичи и кафе.

И докато чакам на опашката, забелязвам нещо крайно неприятно. Следят ме.

10

Първото, което долавям, е слаб и мигновен отблясък, който минава през очите ми. Нещо като слънчево зайче, толкова е ефимерно и само за част от секундата. Но аз съм с изострени сетива и плюс това съм се ровил в най-различни криминални истории. Зная какво означават подобни слънчеви зайчета. Това е телеобектив. Онзи, който го е насочвал — компютър или човек, — е допуснал непредпазливост. Отблясъкът от обектива мина през очите ми.

Сега не трябва да покажа, че съм разбрал. С нищо, за Бога! Само така мога да открия откъде ме следят.

Заставам пред автомата, избирам си сандвич и кафе, които получавам срещу монетата си, и се обръщам съвсем естествено. Посоката предполагам.

Кола е. Една току-що паркирана турбокола, която вдига тъмните си стъкла. Късно ги вдига. На шофьорското място седи някой, облегал на волана в доста необичайна поза. Телеобективът с компютър навярно е монтиран върху самия волан, за да не буди подозрение.

Телеобектив? Следващата мисъл ме кара да се закова със сандвича и кафето в ръце, а устата ми изведнъж пресъхва. Телеобективът може да е с оптичен прицел, под него да има цев на пушка и спусък. И заглушител. Върху гърдите ми сега навярно лежи лазерният лъч на прицела, пръстът се свива около спусъка.

Стоя, сякаш ме е пронизал ток, не мога да помръдна. Всичко в мен крещи да се наведе, да побягна! Но не мога. Ето сега. Може би нищо няма да почувствам, няма да чуя изстрела. Само асфалтът ще се залюлее и приближи към мен. Сега.

Нещо съвсем глупаво ми минава през ум. Ще разлея кафето по дрехите си, после трудно се чисти. После? За мен няма да има после! Чакам, сигурно няма да ме боли.

Нищо не се случва, постепенно идвам на себе си. Страхът все още се е загнездил в колената, ала явно няма да се мре сега. Трябва да вдигна ръка и да ухапя сандвича. Което и правя.

Но освен това правя и нещо абсурдно, абсолютно немислимо. Като че друг решава вместо мен, като че друг се движи вместо мен. Бавно и малко сковано тръгвам през улицата. Сякаш се гледам от страни. Един мъж с чанта през рамо, със сандвич и кафе в ръце, пресича улицата право към онази турбокола. Крачка подир крачка по пешеходната пътека, после по тротоара. Колата с тъмните стъкла вече е съвсем близо, стъклата не са достатъчно тъмни. Мога да видя човека на волана.

Има едни хищни диви котки с лениво и коварно изражение — рисове. Човекът зад волана ми прилича на рис. Същото широко лице и спуснати клепки, зад които се долавят остри жестоки очи. Той се прави, че въобще не ме забелязва, а аз минавам покрай колата и влизам в широката въртяща се врата отсреща. Това е банков клон.

Портиерът зад вратата укоризнено поглежда към ръцете ми, аз се извинявам и се дръпвам встрани, където онзи от колата не може да ме съзре. Едва преглъщам, обаче преглъщам храбро.

Значи така. Играта стана груба, ще имам предвид. Кой са те, какво искат от мен? Досега не са дали с нищо да се разбере. Но явно на „господин зеро“ не допада това, че гоня призраци. Защото не са призраци. Галов и Стаменова не са изчезнали случайно, ако въобще са изчезнали. Рашева е напълно права. Аз съм един Дон Кихот. Мога да добавя — Дон Кихот, кандидат за лазера на оптичския прицел.

Но колкото и да съм смутен, има нещо, което не е убягнало от вниманието ми. Аз открих безпогрешно колата, просто знаех къде е. Може би ми помогна слънчевото зайче, не знам. Все пак е достатъчно странно. Ако трябва да се изчисли вероятността някой да открие точната посока при такова положение, тя ще е нищожна.

Какво става с мен? Намерих окото, намерих колата с абсолютна сигурност, това не е обикновено. Вярно е, че сетивата ми са изострени, но що за обяснение?

Дояждам сандвича, който сега ми се струва безвкусен, като че е пластмаса, изпивам кафето и решавам: най-доброто в момента е да правя онова, което бях намислил. А то е да отида в катедрата по физика при Медицинската академия и да намеря моя приятел Асен Райков, главен асистент по физика. Иска ми се да му поставя една задача — да ми каже какво представлява онзи правоъгълен предмет, който ми даде Рашева.

Излизам от банката и закрачвам бодро към станцията на метроекспреса. Турбоколата си стои там, където я бях оставил. Рисът е зад волана и изглежда много погълнат от един вестник, който е разтворил пред носа си. А аз стъпвам на подвижната лента, която слиза към подземната станция.

Катедрата по физика при Медицинската академия се разполага в здание, което не си знае годините. Сигурно е строено в началото на миналия век и е от онези намусени сгради, чиято външност е предназначена да вдъхва респект. Тъмночервени тухли, арки и колони, дъбови врати. И, разбира се, портиер, който, за разлика от други портиери, съзнава колко е ненужен и поради това дреме зад прозорчето.

Качвам се на третия етаж и попадам във водовъртежа на групи студенти в бели престилки, млади момчета и момичета. Упражненията току-що са свършили, младежите се смеят и ядат сандвичи, които вадят от чанти със съмнителна чистота.

В дъното на коридора вдясно е кабинетът на Райков. Нямахше въобще да зная, че съществува на света такъв главен асистент, ако не бях попаднал с него на обучение в казармата за един месец. Леглата ни в общото помещение бяха едно до друго и в дългите нощи си разказвахме какви ли не мъжки истории за истински и измислени похождения, за които сега деликатно не споменаваме и дума. Но приятелството от казармата е много сериозно приятелство и от време на време с Райков си правим по някоя и друга услуга.

Отварям вратата и се чудя как да вляза — това е една лаборатория, задръстена от уреди. Провирам се между два шкафа, като внимавам да не закача нещо, и виждам Асен. Той седи пред някакъв огромен апарат с етажи до тавана. Апаратурата примигва с десетки рубинени и златисти лампички, едновременно реди дълги колони от числа по екраните си, източва широка лента с остри начупени линии по нея и разговаря с главния си асистент.

Повиквам го малко плахо. Той се обръща и ме вижда между шкафовете. Следват обичайните приветствия, разговор кого от приятелите от казармата сме виждали и накрая дежурният въпрос:

— Какво те води насам?

Обяснявам кратко, че ми е попаднало нещо (как е попаднало, премълчавам), което искам да разбере що за предмет е и за какво

служи. Асен се чуди:

— Как така не знаеш за какво служи! Че да не е бомба!

Отварям чантата си и му подавам правоъгълния предмет със странните вдлъбнатини. Асен смръщва чело.

— Хм. Ама че... Слушай, това е част от някакъв уред. Къде си го намерил?

— Може и да е част — избягвам аз прекия отговор. — Ти най-напред ми кажи от какво е направен!

— Сега. Почакай малко!

Асен излиза с абсолютно самоуверено изражение, като промърморва нещо за някакви свободни часове на някакъв йонен спектрографоскоп от съседната лаборатория.

И се връща след десет минути с физиономия, от която е изтрита всяка самоувереност.

— Къде намери това? — пита той от упор.

— Даде ми го една позната — отговарям. — Какво е?

— Дявол знае какво! Органична материя. Силиций, кислород, азот, флуор, малко въглерод, телур и разни други... (тук Асен употребява дума, която не е приета в доброто общество). — А нишките вътре имат и кобалт. Надявам се, че не си забравил лекциите за ензимите и ролята на кобалта?

— Забравил съм ги — признавам аз. — И какво от това?

— Ами това, че тези нишки имат характер на ензими от нервна тъкан. И въобще цялото парче... — той го претегля на дланта си — ... е така устроено, че да се влияе от външни въздействия като органична материя. А е устойчиво, понеже притежава кристалинен строеж. Къде е произведено?

— Нямам представа. А от какъв уред е част?

— За това пък аз нямам представа. Слушай... — замисля се той, като продължава да поклаща правоъгълното парче на дланта си — ... ако искаш едно срязване, прилича ми на нещо като органичен компютър. Глупаво е, но на такова ми прилича. Ще ми го оставиш ли?

— Не. Ще поговоря с... човека, който ми го даде. Много ти благодаря!

— Както желаеш! Момент! — ослушва се Асен. — Видеофонът.

Той се промъква между шкафовете и почти веднага се връща доста учуден.

- Тебе търсят!
- Мен? Кой?
- Някакъв мъж.

Промушвам се и аз между лабиринта от шкафове и уреди. На екрана на видеофона наистина има някакъв мъж. Високо, съвсем олисяло чело, тъмни очила, твърде старомодни, и евнухоидно лице с пергаментово-жълтеникава кожа. Не е млад — някъде около петдесетте е, по шията личат доста гънки. Строго облекло, прилича ми на пастор от стар видеофилм.

— Извинете мен — казва той, като кимва, — че ви търся на място неподходящо!

Говори с малки грешки и с акцент. Чужденец е.

— Няма нищо. Моля!

— Позволете да се представя! Доктор Нордаал. Йенс Нордаал.

По гърба ми полазва хлад — неочаквано и неизвестно защо. Това е човекът, чието име чух в кошмара! И който е имал връзка с изчезналите.

— Янев — казвам глухо. — Моля?

— Вие за мен сте чували, господине. Извинете, но нямам много време. И вие много време нямате!

— Не ви разбирам, господине!

— Вие мен отлично разбирате. Можем ли да се видим с вас? Аз имам за вас предложение.

— Можем. Къде?

Аз не желая въобще да се виждам с него, обаче то излиза против волята ми. Това евнухоидно лице ми действа парализиращо.

— Ако за вас трудно не е, в моя кантора. Търговски дом, кантора четиристотин и тринадесет. Подир половин час можете?

— Мисля, доктор Нордаал, че... — поглеждам нарочно часовника си и се готвя да откажа, но той ме прекъсва:

— Аз моля, господине! Повярвайте, ние много време нямаме! Търговски дом не е далеч!

— Добре! — съгласявам се аз отново без желание. — Кантора четиристотин и тринадесет.

— Благодаря, господине!

Нордаал се покланя учтиво, точно като пастор, и изчезва.

А аз стоя глупаво срещу екрана и се чудя защо даже не го запитах какъв е въпросът, за който толкова съм му нужен. Или — той на мен, както го представи.

Провирам се обратно между шкафовете, говорим си още малко с Асен и се сбогуваме. Излизам навън от строгия замък на науката, като не забравям да хвърлям и по един поглед встрани.

Не, не ме следят. Или го правят толкова изискано, че не ги забелязвам.

Как ме е намерил при Асен и откъде въобще знае, че ще бъда там? Този Нордаал с пергаментовото му лице и целият разговор — всичко това ми се струва съвсем нереално, като че е някакъв епизод от роман, който се разиграва с мен. Но аз съм си напълно реален — вървя по улицата и чувствам тротоара под подметките си, есенното слънце грее в лицето ми. В този реален свят има, значи, и един Нордаал! Чух това име в кошмара, после и Томас ми го каза. Безследно изчезналите са по някакъв начин свързани с него. Какво предложение има той за мен? Да изчезна и аз?

Глупости! Аз нямам никакво намерение да се махам оттук!

А фасетното око в мансардата? А муцуната на Риса в колата?

Ще отида в полицията и ще им дам да се разберат! Вече знам достатъчно, ще запиша всичко и ще го депозирам в прокуратурата с молба да се отвори, ако изчезна. След това ще се срещна с хората на Риса, ще ги заплаша с разкритието и ще ги принудя да ме оставят на мира. Те не знаят на какво съм способен, когато се разгневя! Може да пропадна вдън земя, но и цялата им организация ще иде по дяволите, Рисът — най-напред.

С тези войнствени мисли стигам до Търговския дом. Той е едно от старите здания в София и, право казано, не обичам много да влизам в него. Строено преди Първата световна война, престроявано след Втората, даваха му съседни сгради, прокарваха към тях коридори — вътре е истинска плетеница. Дори на шега се казва, че тук първо били строени коридорите, а после стаите били добавяни как да е. И не е никакъв Търговски дом, само името му е такова. Вътре е вавилонско стълпотворение от кантори и канцеларии — почтени, полупочтени и непочтени. Всеки новоизбран градски съвет се заема с благородната задача да разчисти този Търговски дом и всеки такъв опит угасва още в зародиш.

Четиристотин и тринадесет означава четвърти етаж. Изкачвам се в един претъпкан и неудържимо миришец на мухъл асансьор, слизам на четвъртия етаж и започва моето ходене по мъките. Защото се оказва, че съм на ъгъла на безкрайните коридори, където са номерата между четиристотин и петдесет и четиристотин и осемдесет, при това — четните. Питам този и онзи от лутащите се като мен, вървя и чета табели, които са от всякакъв вид и с всякакъв размер. И се нервирам не на шега. Кой идиот е измислил тази номерация!

Когато вече съм съвсем вбесен, изведнъж се оказвам пред четиристотин и тринадесет. Табелката е черна със сребърни букви, съвсем прилична: „Йенс Нордаал, представителство“.

Натискам електронния звънец под табелката, чувам зумера на бравата и влизам.

Има преддверие за секретарка с бюро, но няма секретарка. Широка стъклена врата води към вътрешно помещение, тя е полуотворена. Чувам гласа на Нордаал:

— Заповядайте, моля!

Второто помещение е по-широко, мебелирано уютно и с вкус. Строго като самия домакин, който ме посреща, ала не и бедно. Бюро, кресла, килим, завеси, задължителният сейф, видеофон.

Нордаал е среден на ръст, по-скоро нисък, без обичайния корем за възрастта си, облечен изрядно. Тъмните очила са подбирани с цвета на костюма.

Ръкувам се. Ръката му е суха и студена — не бих казал, че е приятна, но доста хора, особено по-възрастни, са с такива ръце.

Сядам в едно от креслата, той — в съседното.

— Много благодаря, че вие дойдохте! — започва Йенс Нордаал.
— Това е от взаимен интерес.

Светлината от прозореца пада върху лицето му. Тя прониква през тъмните очила върху очите, обърнати към мен...

Дъхът ми спира, замръзвам в креслото.

Зениците на Нордаал са отвесни, котешки!

Устните му се движат, но аз не чувам какво говори. Котешките зеници, Боже мой! Онези!

Той спира да говори, забелязал е. Не може да не забележи. Изобразява една принудена усмивка на жълтеникавото гладко лице, то цяло се покрива с малки бръчици. И сваля очилата си.

— Моля, не се смущавайте! — казва бързо той. — Аз знам, хора се смущават от това. Но то е просто дефект, от рождение дефект! Ектопия иридис, не сте ли чували? Вие сте лекар, можете да разберете! Аз също се много смущавам!

Преглъщам, размърдвам се в креслото. Латинската диагноза има неочакван ефект. Значи — известно е, значи — обяснено е. А аз се държа глупаво. Промърморвам нещо като извинение и го моля да повтори последната си мисъл. Обаче стресът още не е минал, в гърлото ми има една противна топка.

— Казах, че ние с вас не се познаваме — слага отново очилата си Нордаал, — но узнах, че вие заели сте се с разследване, което значително интересува и мен.

Мълча, не му давам никаква информация. После?

— И затова може би имате някои неприятности.

— В днешно време всеки има неприятности, господин Нордаал.

— О, да-да, но аз говоря за сериозни неприятности.

Мълча, замълчава и той. Този разпит никак не ми е по вкуса.

— Това е лично моя работа! — казвам аз доста нелюбезно.

— О, да-да, извинете! Обаче то е предпоставка за мое предложение.

— И какво е вашето предложение?

— Знаете, господин Янев, ако някога... да-да, някога пожелаете да заминете за някъде, където на спокойствие да живеете, то аз съм готов да помогна. Това е моето предложение.

Внезапна мисъл се завърта в съзнанието ми. Рашева. Тя говореше за някаква форма на шантаж срещу Галов. Значи сега е дошъл и моят ред, така ли?

— На спокойствие... — казвам и гледам неприязнено в тъмните очила — ... господин Нордаал, имам един въпрос.

— Въпрос? Моля!

— Вие ли пращате хора да ме следят?

Той не е изненадан, но по пергаментовото му лице пробягва тръпка.

— Не, господин Янев. Не.

— Обаче знаехте, че ме наблюдават?

— Аз получавам много точни данни, господин Янев!

Сега пък аз минавам в настъпление.

— Вие същото сте предлагали и на Павел Галов, нали?

— Да. Може да се каже, че... да.

— Къде е той сега, господин Нордаал?

— Защо питате мен? — парира той веднага. — Има полиция, господин Янев!

— Защото сте получавали много точни данни! — забелязвам аз язвително. — Сигурно същото предложение сте правили и на доктор Стаменова, така ли е?

— Не мога да разговарям по този въпрос! — отрязва той. — Ние говорим за друго!

— Вярно. И къде ми предлагате спокойствие, господин Нордаал? Най-спокойно е в гроба!

Той мълчи. После се обръща, пресяга се от креслото към бюрото си, взема едно картонче и написва нещо върху него. Държи картончето между пръстите си, те са също така жълтеникави като лицето му.

— Аз зная, всичко е необичайно за вас, господин Янев! — той се връща към учтивия тон. — Моля, извинете! Но също така моля да запомните... това!

И дългите му пръсти поднасят към мен картончето. Написал е няколко цифри и букви: МН 26–692. Изглежда ми като код на видеофон. Така е. Лесно се помни и по буквите личи, че е код от видеофоните в центъра на София.

— Добре — казвам и аз достатъчно учтиво. — За какво ще ми служи?

— Да се обадите, когато решите, че ви е нужно.

— Да отида в гроба — свивам устни.

— Преди — отговаря той в същия тон. — Малко преди, господин Янев! Запомнихте, нали? — и картончето потъва в джоба му.

Мисля, че тази приятна беседа е към края си. Изправям се, той също. Сериозен, строг като пастор от амвон, Нордаал ме изпраща до външната врата на кантората си, подава ми своята суха и студена ръка и се сбогуваме.

Из коридорите има доста хора, посетители влизат и излизат от канторите, бързат. Настъпват ме и аз настъпвам нечии обувки, без да се извинявам. Навсякъде се носи многогласният шум от говор, чуват се откъслечни фрази. Мъча се да намеря ъгъла с асансьорите, но се оказва, че съм сбъркал и попадам в страничен коридор, от който надолу води забравена аварийна стълба — мръсна, посипана със смачкани хартии и пожълтели пластмасови опаковки. Слизам по нея, слизам, долу ми се изпречва олющена дървена врата, полуоткрехната. Бутвам я, излизам в някакъв вътрешен пасаж, мръсен като стълбата. И въздъхвам облекчено. Над главата ми, над отвесните редици прозорци по сивите напукани стени, прозира квадратче небе.

Часовете до вечерята с Тони прекарвам в мансардата си. Не чета, не работя, не занимавам Томас с идеите си. Не ме е грижа и за окото, то се превърна в нещо като инвентар на моето всекидневие. Бръсна се, намирам си чиста риза за вечерята, въобще употребявам времето си като един закоравял полуерген, който се готви за женска компания. Като прекрасно разбирам, че и това вече не е важно.

Важното е, че моят живот се промени. Слепешком, без да подозирам последствията, в някой от тези дни направих фатална стъпка. Навлязох в опасна зона и нямам представа как ще изляза от нея. Още по-лошо — упорито не желая да изляза. Рашева го каза: Дон Кихот. Един беззащитен Дон Кихот, който в очите на „господин зеро“ и хората му не е опасен, а по-скоро досаден. И който засега само бива държан под наблюдение.

Може и да съм Дон Кихот, но няма да се откажа. Аз вече отместих малко завесата. Зад тайната на безследно изчезналите се крие нещо много по-важно от самите изчезнали и то може би засяга хората въобще. И тук, у нас, и другаде по света. Просто се боя да помисля, че е за всички страни, би било страшно.

Възелът на загадката е не „как?“, а „защо?“. Защо изчезват точно такива хора с уникални дарби? Галов с потресаващото му умение да владее предметите от разстояние. Стаменова с почти мистичната способност да лекува. Сигурно има и други изчезнали с необикновени качества. Защо точно те?

Отговори няма. Може би такива хора напускат сами и живота, и обществото ни. Защото обществото е така устроено, че то не се интересува от тях. Нещо повече — те му пречат, те непременно влизат в конфликт с него. И Галов, и Стаменова стигат до убийство. Необикновената дарба носи друг морал.

Така ли е? А фасетното око, което любопитно и жестоко се взира в мен? А Рисът с телеобектива? И предупреждението на Нордаал, което той благородно ми поднесе като предложение?

Това е другият отговор. Могъща група. Организация с дълги пипала. Тя чудесно е разбрала какво могат да й донесат хората със свръхвъзможности. Власт, господство над всички и всичко. И привлича необикновените — за целта има десетки начини: примамва ги, купува ги, шантажира ги, отвлича ги. Те изчезват безследно, ала съвсем не са изчезнали. Чака се моментът.

Ако това е истина и съм се добрал до истината, аз съм загубен. Те просто не са сигурни какво зная, затова ме следят. Но в някой ден Рисът ще получи кратка заповед. И ще замени телеобектива за наблюдение с оптичен прицел.

С тези радостни мисли се шляя из мансардата. Времето до срещата тече, мръква се. Обличам чистата риза, връзвам си подходяща

връзка и поемам към Клуба на журналистите. Като междуременно правя отчаяни усилия да изтрия загрижената физиономия от лицето си.

Навярно успявам, защото посрещам Тони с подбрана за случая усмивка и я водя тържествено до масата си, като физически усещам как се влачат подире ѝ завистливите погледи на колегите. Нека завиждат, има за какво. Тони е просто хубава. Бежов костюм със сребърна брошка, големи сребърни обеци. Не знаех, че среброто толкова отивало на сиви очи.

Докато избираме вечерята, бърбър за какво ли не. Моето елементарно ухаждане я развлича, забелязвам го. И се решавам на един малко рискован ход — предлагам ѝ да си говорим на „ти“. Колебанието е само за десети от секундата, обаче го има. Важното е, че следва съгласие. Значи шансовете ми се покачват.

Преимуществото на Клуба за мен е, че тук съм като у дома си. При аперитива показвам с очи на Тони къде са седнали различните знаменитости от стереовизията и я посвещавам в истории, които са публична тайна, но тя не ги знае. При филето с хубаво червено вино разговорът придобива по-интимен характер. Интимен в смисъл, че приказвам за себе си, а Тони дискретно си мълчи. Научава моите подвизи при гонитбата на сензационни черни хроники, доверявам ѝ големия си замисъл за роман и дори бегло споменавам, че съм го започнал (даже за миг сам си вярвам).

Говоря, говоря, но зная, че ще дойде въпрос, на който, ща — не ща, все пак трябва да отвърна. И той идва.

Тони изпива кафето си, оставя чашата и тихо пита:

— Янев... извинявай, Кириле, а докъде стигна с нещата около Павел?

Няма смисъл да играя ролята на гениален детектив, но и не искам да падна в очите ѝ. И започвам предпазлива словесна еквилибристика. Нещичко за моя полковник, който се е отнесъл с внимание към сведенията. (Ясно ми е как се отнесе!) Веднага се прехвърлям върху случая с доктор Стаменова и нейната удивителна дарба да лекува. Когато стигам до скандала с евтаназията, Тони се оживява. Навежда се през масата и забелязва:

— Убила е болна? Нали и при Павел има убийство! Какво съвпадение, не мислиш ли?

Мисля. Преценявам светкавично дали трябва да я тревожа с историята около омото и Риса и решавам — не. Все пак разказвам (не всичко!) за срещата си с Йенс Нордаал и за предложението му. И неочаквано за мен изпускам една фраза: изричам кода, който ми даде. Веднага горчиво съжалявам. Тони го повтаря тихо и по сивите очи виждам, че го е запомнила мигновено като компютър.

— Да отпътуваш... да се скриеш от света. Той го е предложил и на Павел, и на тази лекарка! — заключава тя.

— На Галов — сигурно.

— Около лекарката трябва още да се търси! — казва Тони.

Това ми е ясно. Имам предвид още утре да посетя Клиниката на Института. Минала е повече от година от изчезването на Стаменова, но не вярвам да са я забравили — била е колоритен характер. А може и нещичко да е останало — записки, предмети, които полицията не е счела за нужно да прибере. Аз вече имам по-друг поглед от полицията.

— Ще се срещнеш ли пак с Нордаал? — пита Тони. — Той откъде е?

— Навярно от скандинавските страни. Защо? Има ли някакво значение?

— Кой знае, може и да има — замисля се Тони.

Разговаряме още малко и тя поглежда своя компютър часовник. Разбирам — оставила е сам сина си. Ще тръгваме.

В таксито мълчим. Светлините от улиците играят по лицата ни, сините и червени отблясъци правят чертите ни чужди. Може би си мислим едно и също: има ли смисъл тази връзка, която започваме? Изглежда си допадаме. Но дали то не е измамно впечатление, дали не се дължи на това, че и двамата сме самотни?

Колата спира в тихата улица пред дома ѝ.

— Лека нощ — казвам. — Да ти се обадя ли... утре? Или — вдругиден?

Тя кимва.

— По-добре вдругиден.

Значи сме мислили едно и също.

След петнадесетина минути се прибирам в мансардата. Томас ми докладва педантично и както долавям — с чувство на голямо собствено достойнство, че са питали за мен от редакцията и някакъв мъж от стереовизията. Пак ще се обадят.

Тогава се сещам, че обещах да потърся Рашева тази вечер. Набирам кода на видеофона ѝ, екранът е пуст. Опитвам отново — същото. Няма нищо чудно, жената не е длъжна да чака цяла вечер моето обаждане. Излязла е, макар и късно.

Все пак лягам и заспивам с едно неприятно чувство.

Един стар афоризъм твърди, че ако след определена възраст се събудиш сутрин и нищо не те боли, значи си умрял. Аз не съм умрял. Събуждам се с яко главоболие, което притиска слепоочията ми. И съвсем не е рано — грохотът от булеварда прониква във всеки ъгъл на мансардата ми.

Срещу главоболието аз си имам рецепта — един студен душ и музика от стереовизора. Това и днес ми помага донякъде, поне ме вкарва в прилична форма. А такава форма ми е нужна, ако искам да постигна някакъв успех в Клиничната база на Института по мозъчна патология. Това е точка първа от днешната ми програма и мисля, че е най-важната засега.

Един поглед през широкия прозорец ме уверява, че мъглата е тънка, почти нежна — тя едва-едва размива очертанията на сградите отсреща. Към обяд навярно ще се вдигне напълно, значи бих могъл да извадя колата.

Не закузвам, грабвам чантата си и асансьорът ме сменя до гаражите в подземие. В тези влажни подземни гаражи с унилата им фосфоресцираща светлина има нещо печално, винаги съм изпитвал такова чувство. Ала днес аз въобще съм кисел поради главоболието.

Докато вадя колата, автокомпютърът Луиза с мелодичен, но доста упорит алт ме предупреждава, че е добре да сменя спирачното масло. Това предупреждение на Луиза вече ми е дотегнало, тя го повтаря постоянно, ама да видя кога и аз ще ѝ дотегна като шофьор и ще блокира двигателя.

Поемам за Клиничната база по един околен път и улучвам по-слабо движение. Малко се разсейвам, мисля си за вчерашните срещи. Главно Нордаал — той не ми излиза от ума. Как го каза?

Ако някога съм пожелал да замина там, където да живея на спокойствие, бил готов да помогне. Нещо подобно.

Чудесно, всеки желае да живее на спокойствие, само че срещу какво? Аз дори не го попитах. А трябваше. Направо се нахвърлих

срещу него, дали е пращал да ме следят. Вярно, бях разядосан от муцуната на Риса, но това не е оправдание.

Там е работата, че вече не искам спокойствие въобще. И тези, които са изчезнали, не са имали спокойствие въобще. Аз постепенно започнах да ги уважавам все повече. Те са използвали таланта си за обществото, всеки по своему. Никой не ги е разбрал. Ще бъде истинско предателство, ако оставя нещата наполовина.

Този Нордаал с неговите нечовешки очи вчера ме изкара от релсите. А може би беше с най-добри намерения.

Вятър! Най-вероятно е да е свързан по някакъв начин с престъпната организация, която издирва хората с необикновени дарби. И той да е пратил Риса по дирите ми.

Така доста раздвоен стигам до входа на комплекса на клиничните бази. Те са в един парк, от малкото останали в София хубави паркове, по които не успяха да минат ревностните паркостроители с моторни дърворезачки. Сред дърветата и високите храсти просветват на слънцето прозорците на болнични павилиони.

Оставям на паркинга до входа колата си. Преди да затворя вратата, Луиза ме предупреждава отново за спирачното масло. Тръгвам за клиниката на Института.

По алеята е хладно. Потръпвам и съжалявам, че не си взех шлифера. Докато вървя, хвърлям все пак по някой поглед назад. Не, не ме следят. И по алеите няма много хора. Това е часът, когато минават визитациите.

Зная ги тези часове. Зная престорената бодрост на професорите и мъчителното внимание, с което болните ловят всяка дума и всеки непредпазлив жест. Зная отчаянието и мъртвешката бяла тишина, които остават в стаите, където вече няма надежда.

Едно жълто камионче ми подсвирва да се отместя и ме отминава, кара вързопи бельо за пералнята. Шофьорът ме поглежда с любопитство. Какъв е този, който се мотае из алеите по такова време?

Клиниката на Института е третата сграда по алеята вляво. Ето ги лехите с перуниките. Сега перуники няма, есен е. Но лехите пак са красиви, отрупани са с едри жълти хризантеми. И аз неволно забавям крачките си, не можех да предположа, че съществуват толкова много жълти тонове: почти бяло, розово-жълто, лимонено, кадифеножълто, с

оранжев оттенък, жълто-зелено. Само въздъхам и отминавам. Не обичам хризантемите, те са тъжни цветя, обаче им се възхищавам.

Схватката с портиера на клиниката е кратка и ефикасна. Дори се оказва и полезна. Той е от старите портиери, които сякаш винаги са на една и съща възраст, закотвени във времето. Казвам, че искам да видя директора или главния лекар, той ме пита защо ми са.

— Една лекарка е работила тук — обяснявам. — Доцент Стаменова. Да поговоря с хора, които са я познавали.

Лицето на портиера не изразява нищо. Това вече ми показва колко е била обичана. Само клепките му леко се присвиват.

— Тогава няма смисъл да търсите директора! — заявява портиерът. — Ще ви прати при главния лекар, а пък той е нов и не я знае! Идете при Елена в библиотеката!

Това изглежда практичен съвет. Всяка такава клиника си има по някой човек, който познава всички и всичко. Понякога е старшата сестра или регистраторката, тук се оказва библиотекарката.

И се оказва още нещо. Библиотекарката Елена аз познавам много добре, само не съм сигурен, че тя ще си спомни за мен. Преди доста години, когато всички бяхме млади, тя работеше в Централната медицинска библиотека. Помежду си я наричахме Хубавата Елена, защото наистина беше хубава, и ние, студентите от последните курсове, се въртяхме около нея с доста недвусмислени желания. Тя обаче беше непристъпна.

Сега Хубавата Елена е все още приятна жена, но се е отпуснала и е напълняла. Сигурно има вече пораснали синове или дъщери и е натрупала предостатъчно житейски грижи.

— Кирил Янев — казвам. — От стереовизията. Моля да ми отделите няколко минути!

Тя се вглежда в мен, присвива очи, както правят това късогледите — мъчи се да си спомни кога и къде ме е виждала.

— Доктор Кирил Янев — добавям. — Не ме помните.

— Ами-и! — проточва тя. — Кириле! Колко време не сме се виждали, Господи!

Спомня си. Дявол да ме вземе, спомня си за мен и това страшно ме поласкава! Значи каузата ми тогава не е била толкова безнадеждна.

Хубавата Елена става, подава ми ръка, която аз галантно целувам, и с това всички бариери вече са сринати.

— Какво те носи при мен, Кириле?

„При мен“ е казано с особен тон. Само че така трябваше да го каже преди повече от десет години! Вече не сме същите — нито аз, нито тя.

— Виж какво, Елена — подхващам съвсем тихо, макар че салонът е празен, — при вас е работила доцент Стаменова. Интересувам се от всичко около нея. Имам специална задача.

Това за задачата прозвучава ужасно сериозно. Хубавата Елена наостря уши като стар боен кон, който е чул тръба.

— Е... какво по-точно те интересува?

— Научните ѝ трудове — на първо място. И на второ — съвсем лично... ти си я познавала, нали?

— Познавах я. За мъртвите или добро, или нищо! — заявява тя.

— Откъде си сигурна, че е мъртва?

— Ами така се говори тук.

— Говори се, но може и да не е вярно!

Ако съществува някакъв символ на любопитството, Хубавата Елена се превръща в такъв символ. Затова бързам да заобиколя въпросите, преди да са зададени.

— Сигурно е работила тук — казвам. — Чела е. И публикациите ѝ са събрани при теб.

— Да ти ги дам ли?

Хубавата Елена става и пъргаво се отправя към съседното помещение. Връща се след минута с две големи пластмасови папки с етикети и закопчалки.

— Ето, това са публикациите ѝ. Тя последните месеци работеше по тях. Знам ли, сигурно подготвяше нова монография.

— Чудесно! — оглеждам се аз. — Ще седна ей там да ги поразгледам.

Не съм много уверен, че е толкова чудесно. Стоварвам папките на едно по-светло място край прозорците. И подхвърлям така, от любезност:

— Пък дано намериш време после да поговорим!

Това попада в целта. Колко малко внимание трябва на една жена! Хубавата Елена разцъфтява и се връща на стола си със съзнанието, че е помогнала на един свой бивш поклонник. А аз откопчавам първата папка.

И веднага потъвам в друг свят. Свят на точните определения, на описания на методики, на изследвания и контролите им, на анализи на резултатите и изводи. В този свят грозната и нелюбима Ана Стаменова е била върховна жрица. Той е бил смисъл и цел на съществуването ѝ.

Тук — разбирам — има всичко, което ми е нужно, за да проумея истинската дълбочина на проблема, а не само така лековато, както си го представях. Стаменова е разработила въпросите един след друг. Първият от тях е:

„Как да се издирват хората със свръхспособности?“

Не е лесно. Затова е предложила остроумни тестове за различните възрасти и професии — в училищата и университетите, във войската и предприятията.

Кой се е ползвал от тези тестове? Сигурно самата тя, друг — никой. Или може би те са в ръцете на господарите на Риса?

Втори въпрос: „Как да се обработват данните за хора със свръхспособности?“

Тук е целият компютърен анализ, математически формули, които са ми противни, статистически грешки, които не разбирам. Стаменова споменава, че е създавала картотека в Клиниката за открити около тридесет случая. Бих желал да видя тази картотека. Но къде е тя? Открадната, разпиляна, вързана на папки и захвърлена в някое от влажните мазета на Клиниката? Трябва да говоря с Хубавата Елена, може би знае нещо!

Следват цяла група публикации и една монография:

„Свръхспособностите и генетичната криза.“

О, да. Тук е ябълката на раздора между Ана Стаменова и колегите ѝ. Как се изрази Настев? Научна дискусия. Ами! Вихри от лични омрази и оскърбено самолюбие, от научно късогледство и неискрено съчувствие. Или просто нежелание да признаеш онова, което оспорва собствената ти теза. Стаменова не е била обичана, никой не е приемал твърденията ѝ. Естествено.

А тя доказва с цифри, че с настъпването на генетичната криза паралелно се увеличава процентът на хората с необикновени способности. Появяват се не само ярки отклонения, но и голям брой личности с малки, едва забележими отклонения — необясними халюцинации, необичайни сънища, дежа вю...

Дали и аз не съм от тях — от тези „едва забележими отклонения“? Ако, разбира се, не ме тормози най-банална неврастения и да ме кара да се будя нощем! Няма защо да се правя на гениален, би било прекалено!

„Правилото на айсберга“ — пише Стаменова. Ние констатираме само ледения връх, който е над водата. А стотици и хиляди хора с генетични изменения в мозъка просто не предполагат какви способности дремят в тях, защото проявите са нищожни и с малко обяснения се вмести в ежедневието.

Чета отначало ред по ред, защото ми е безумно интересно, но по едно време се сещам да видя колко е часът и се ужасявам. Наближава обед, така няма да свърша с дни. Затова започвам да прочитам само резюметата. Вадя миникамерата и снимам отделни страници. Тях ще оставя за някоя нощ, посветена на неврастенията и черните мисли.

Първата папка свършва. Отмествам я и откопчавам втората.

„Развитие на свръхспособностите.“

За мое удивление се оказва, че Стаменова е издирила и наблюдавала доста хора с необикновени дарби — телепати, екстрасенси, телекинезици, радиестезисти, всякакви. Отсяла е мошениците със своите тестове. И е открила, че дарбите могат да се подтикват и доразвиват, че те имат свой връх и угасване.

Стимулация на свръхспособностите? Колко ли е било интересно това за „господин зеро“ и хората му! Но се съмнявам, че те са проверявали публикациите на Стаменова, знаели са за нейните идеи. Дори само заради тези идеи си е заслужавало да я примамят или отвлекат. Обаче тя не разкрива пътищата за стимулация — с тренировки, химически средства, генетични въздействия — как? Единствено споменава, че това ще е предмет на бъдещи опити. Настев каза, че е работила с маймуни.

Къде са тези опити? Прехвърлям бързо публикациите в папката. Не са тук. Дали ги е сложила, а някой по-любопитен и по-бърз от мен ги е прибрал?

И още една мисъл се появява у мен. Безвредна ли е тази стимулация, какви са гаранциите? Ако някой друг, не Стаменова, е поискал да ги изпробва на хора? И ако вече ги изпробва? И ако резултатите са непредсказуеми? Хората, които изследваха разбиването на атома през миналия век, виждаха само в кошмарите си атомни

взривове. После се събуждаха, пиеха кафе в лабораториите и се надсмиваха над кошмарите си.

Към гърлото ми пропълзява хлад. Изпробват ги. Затова е фасетното око в мансардата ми, затова Рисът вървя по петите ми, затова толкова се страхува Рашева. Защото знае или се досеща.

Трябва да надвия този студен страх, да мисля за друго. Аз вече нямам избор.

Обръщам следващите публикации. Те са три върху една тема:
„Приложение на свръхспособностите в обществото.“

Тук няма опити, всичко е предложения и няколко социологични анкети. Стаменова изрежда, аз вдигам миникамерата, чета и снимам. Онова, което предлага, са идеи, които витаят във въздуха, но още не срещат съчувствие в науката и обществото.

Изложението започва с едно изненадващо становище: на хората с необикновени дарби да не се гледа като на екзотични изключения, а като на закономерност в развитието на вида Хомо сапиенс. Закономерност, която сега е подсилена от генетичната криза, защото тя е разклатила генетичната структура на човека в най-уязвимото му място — мозъка.

Прочитам го още веднъж: логично е. А по-нататък?

Хората със свръхспособности са удивителен капацитет за човечеството, залог за неговото оцеляване. Обществото трябва да открива хората с такива заложби, да не жали сили да стимулира дарбите им. Те следва да са под непосредственото покровителство на ООН, могъща формация от типа на ЮНИДО да им гарантира особен статут, за да могат да променят живота на човечеството.

Как?

Тук вече Стаменова дава простор на въображението си.

В изследванията на Космоса и космическите връзки, в Лунната станция и рейдовете до Марс. На местата на обикновените екипажи в космическите кораби ще застанат екипажи от хора със свръхспособности — телепати, телекинезици, радиестезисти, екстрасенси. Възможностите на такива космически експедиции ще бъдат също необикновени.

На нашата планета ще се променят неузнаваемо цели клонове от науката. Земята, водата и въздухът ще бъдат изследвани по съвсем други начини. Хората, за които няма нищо скрито, ще долавят през

дълбоките пластове залежите от руди, нефт и газ. Екстрасенси ще предвиждат природни бедствия — земетръси, изригвания на вулкани, опустошителни циклони, а телекинезици ще предотвратят технически катастрофи, ще управляват рационално транспорта и съобщенията.

Тя като че е знаела за Галов! По-нататък?

Енергетиката ще се преобрази, защото усилията на много от свръхнадарените ще се насочат към открития във физиката и химията. Когато се постигнат тайните на катализата и бъдат получени суперкатализатори, ще станат възможни фантастични химични процеси. Чрез тях ще се получават и енергия, и удивителни съединения.

Стаменова изрежда: биокибернетика, изкуствен интелект, моделиране на самите свръхспособности — откритията, направени от свръхнадарените, ще дадат всичко това на човечеството.

И науките за живота ще се преобразят. Щом се разкрепостят възможностите на мозъка, ще се разкрепостят и физическите възможности на човека, въобще неподозирани досега. Хората ще получат сила, издръжливост, устойчивост към студ и жегата, защитни сили срещу опасни вируси и бактерии. Човешкият живот ще се удължи.

А в обществото свръхнадарените могат да сложат сериозна преграда пред престъпността, да намират скрито оръжие, да предотвратят военни конфликти — това ще е поле за дейност на телепати, телехипнотици и екстрасенси.

Стаменова излага възможности и едновременно спори със себе си. Така ли ще се постигне щастието, райът на земята, мечтаният златен век? Едва ли. Но това поне е пътят на човечеството да оцелее в периодичните кризи, да има бъдеще.

В подобен дух почти завършва. В последната публикация е даден малък списък. Не знаех, че в някои страни вече съществували фондации за изучаване на необикновените дарби. Стаменова ги изрежда — не са много, четири в целия свят. Държат връзка помежду си, разясняват на обществото своите проекти, издирват свръхнадарените хора. Както забелязвам, обществото смята всичко това за екстравагантна и безобидна утопия.

Така смятат и колегите на Стаменова. Представям си ироничните и снизходителни усмивчици, които са си разменяли по научните съвещания, как са поклаждали глави. („Тази Стаменова не е с всичкия си!“)

А подземният свят се интересува и от утопии — щом като надуши в тях пари и могъщество. Първо са ѝ предложили да работи за тях — чудесни възможности, доцент Стаменова! Тук никой не ви разбира и оценява, елате! Даваме ви лаборатории, обзаведени по последен модел. Вярно, че ще бъдете малко самотна, защото ние ще ви избираме компанията и няма да разгласяваме прекалено работата ви, но за сметка на това... и така нататък.

Тя е отказала. Такива хора са фанатици в науката си, упорити и неотстъпчиви. На лицето ѝ е написано.

Тогавя са я заплашили. Дали се е оплакала някому? В полицията във всеки случай не е отишла. Може би просто ги е пратила по дяволите и е продължила да работи.

И са я отвлекли. Колко е — една беззащитна жена. Вечеря в ресторанта на хотела и излиза да подиша въздух край брега на морето. По алеята я следва мощна турбокола със загасени фарове. Спира. Двама мъже приближават, тя няма време да извика дори и е упоена с газ. Когато се събуди, ще бъде невероятно далеч. И разговорите ще започнат да капо ал фине: даваме ви, доцент Стаменова, лаборатории по последен модел, ние сме ваши доброжелатели!

Седя над последната публикация и се хващам, че прекалено фантазирам. Събитията може да са били съвсем други, да не са вървели така банално. Аз нямам никакви данни — нито че онази организация се е интересувала от Стаменова, нито че са я отвлекли.

Претеглям доводите „за“ и „против“ и изведнъж така, както съм опрял лакти на библиотечната маса, ме връхлита познато вече чувство. Това се е случвало с мен.

Толкова е силно, че няма никакво съмнение. Някога, преди месеци или години, пак седях така. Прозорецът отляво беше същият, през него пак така нахлуваше зелената светлина от парка. И масата беше същата — гладко полирана, с цвета на орех.

Това е измамно — никога не съм бил тук. Никога ли? Съзнанието се мятя, опитва се да улови някакъв спомен. Трябва да има спомен, иначе цялата тази сигурност е абсурдна.

Към усещането, че всичко вече съм го преживял, се добавя още една увереност. По-нататък нещо се случваше, аз стигах до някаква подробност, много важна. Тази подробност беше тук, пред мен. Достатъчно беше само да повдигна ръка.

Повдигам ръка. Какво после?

Отмествам всичко, което бях чел.

Ръката ми трепери, но се подчинява, следва спомена. Отмествам всичко прочетено. Пред мен остава вътрешната страна на папката, една старичка, доста одраскана папка.

А между драскотините, едва забележими, са записани няколко букви и цифри:

ТВ 44–711 и

МН 26–692.

12

Това са кодове на видеофони и единия от тях аз вече зная. Той е на Йенс Нордаал. А на кого е другият?

Чувството, че всичко е преживяно, изчезва мигновено. Тези кодове са записани тук от Стаменова. Тя се е страхувала да не ги забрави, човек не бива да разчита много на паметта си. Дали ги е записала едновременно? Очевидни са две неща: първо — че е говорила с Нордаал, и второ — че не е спазила съвета му само да запомни кода.

А другият код е бил толкова важен за нея, колкото този на Нордаал — за да ги сложи един под друг.

— Кириле! — чувам женски глас.

О, бях забравил за нея! Хубавата Елена се е приближила безшумно и ме гледа с очакваща усмивка.

— Кириле, аз отивам на обяд. То... моят обяд е един сандвич, но ако си огладнял, имаме добър кафе-клуб!

— С удоволствие! — отзовавам се аз, нареждам публикациите и закопчавам папките. — Можеш да ги прибереш вече!

Елена потъва в съседната стая и бързо се връща. Тръгваме.

Бъбрим в асансьора за колегите от курса. Казвам каквото зная за тях. Повечето са се разпилели. Двама са вече доценти, няколко специализираха — станаха хирурзи, интернисти, един е офталмолог. От време на време го посещавам заради очите си — моята работа изисква повече очи от другите.

Излиза, че Хубавата Елена помни доста от нас, по-специално — мъжката част от курса. Естествено.

Кафе-клубът на клиниката е в сутерена. Малко е задушно, но иначе е приятно. Масичките са със симпатични розови покривки, покрай една от стените стоят автомати за закуски, кафе и сокове. Има десетина посетители — лекари и сестри, чуват се приглушени разговори.

— Е? — забива в мен хубавите си очи Елена. — Сега говори!

— Че нали досега говорих?

— Ти не се измъквай! Къде е доцент Стаменова, какво е станало с нея? Тук такива приказки се изприказваха!

— Какво се е приказвало? — прошепвам аз доверително.

— Че са я отвлекли. Но за какво пък да я отвличат?

В съзнанието на Елена за отвличане са само хубавиците.

— Ами... — процеждам аз — ... ако е знаела нещо, които не са за нея. Тогава отвличат.

— То наистина... — замисля се Елена — ... тя си беше една такава, скрита. С никого не дружеше, пък мъжете... те бягаха от нея като опарени! — и се засмива с превъзходство.

— Слушай! — казвам тихо. — Само на теб. Но ще мълчиш!

— Гроб съм! — заявява Елена.

Знам ги тези гробове. До довечера половината сестри от клиниката ще имат вълнуваща тема за разговор. Обаче трябва да питам.

— Искам да си спомниш дали някой не се е интересувал от публикациите на Стаменова. И да ги е преглеждал при теб.

— Ами да, помня! Гледа ги един. Беше няколко дни, преди тя да замине.

— И ти помниш това? Сигурно?

— Абсолютно. Беше от някаква научна асоциация, легитимира се човекът. Разгледа нейните, както и публикации на един друг лекар. Дори нещо засне, но не мога да ти кажа какво.

— А Стаменова узна ли?

— Че как! Аз на другия ден й обадох.

— Името на този човек?

— Имам го горе в компютъра.

— Сега — казвам — дояждаме сандвичите си и се качваме за името!

Което и правим. Връщаме се в библиотеката, Хубавата Елена се навежда над справочния компютър на масата си, набира един код и ми сочи екрана. Ето.

„Доктор Марин Спасов, Асоциация за изучаване на мозъка. София, Централен дом на учените.“

— Добре. А Стаменова какво каза за този Спасов?

— Поиска да й го опиша. Не го познавала.

— Как изглеждаше той?

— Не ми се стори много приятен. И изглеждаше...

... И Хубавата Елена ми описва Риса.

Гледам разсеяно екрана. Сега важното е да не проявявам интерес, за да не предизвикам прекаленото любопитство на Елена.

Кръгът се затваря. Рисът. Разбира се, името е фалшиво, а и сигурно такава асоциация изобщо не съществува. Няма смисъл дори да проверявам. И го е направил демонстративно, като е знаел, че Стаменова ще научи. Двоен удар. От една страна, просто е искал да я сплаши, че постоянно са по петите ѝ, а от друга — не е било излишно да преснима резюметата. Това, че се е занимавал и с някакъв друг лекар, е само камуфлаж.

Разделям се с Хубавата Елена, като ѝ обещавам, че непременно пак ще се обадя. Нещо много ми станаха подобни обещания.

Излизам от клиниката и тръгвам отново през парка. По алеите са излезли леко болните. Вървят бавно по двама или трима в резедавите си халати, разговарят, някои се смеят. Животът си тече, макар и притиснат от тежката длан на болестта и грижата. Когато облечеш болничния халат, много неща, които си смятал за ужасно важни, просто изчезват. Скалата на ценностите придобива друг ред.

Над алеята с хризантемите се носи горчив дъх на есен, от влажната земя край храстите се вдигат тънки изпарения. Златистите кълба са влажни. Спирам. Иска ми се да стоя дълго така, по някакъв начин да поема в себе си малко от тази красота. Тя ми е нужна, защото ми е тъжно.

Стаменова си е отишла и никога няма да се върне. Прекалено умна и прекалено грозна, за да бъде разбрана. Сега, след като мислите ѝ не ми излизат от ума, разбирам с какво е живяла — с една идея, която е била всичко за нея.

А идеята си струва, колкото и да изглежда утопична. Да се издирват и стимулират хората с необикновени дарби, да се разгръщат тези дарби, за да вадят човечеството от тресавищата на кризите, в които то периодично навлиза.

Но нещо в тази идея не ми достига. В съзнанието ми се върти още някаква неоформена добре мисъл, някакво допълнение, особено важно. Все едно. Ще оставя подсъзнанието да се занимава с тази гатанка, да разплита кълбото на предположенията. Познато ми е, в един момент, когато най-не очакваш, тази мисъл ще се появи напълно

избистрена. А сега ще се заема с друго — ще проверя кой се крие зад непознатия код, който е бил толкова важен за Ана Стаменова.

Стигам до паркинга и виждам, че колата ми си стои, където я бях оставил. В другия край на бетонната площадка има видеотелефонна кабина. Може да опитам.

Изчаквам малко, наоколо почти няма хора — само две деца отиват към парка. Влизам в кабината и намирам на сензорите кода на службата за справки. Когато се обажда справочният компютър, го питам веднага:

— Кажете, на чие име и на какъв адрес е записан код ТВ 44-711?

Отговорът идва почти мигновено:

— Този код е закрит. Няма абонат.

— Кажете тогава — съобразявам аз бързо, — кой е бил последният... не, чакайте, последните двама абонати? И кога са закрили кодовете си?

— Отговарям — обажда се компютърът. — Последен абонат Атанас Радев, улица „Пирин“ 16. Преди него абонат Евгения Колева, улица „Кестенова гора“ 25.

— Кога са закрити кодовете? — настоявам аз.

— Съжалявам. Подобни справки са забранени от правилника.

И компютърът се изключва, а аз гледам глупаво празния зелен екран. Защо да са забранени? Не мога да проумея смисъла на тази забрана, но у нас има толкова много и всякакви забрани, че е излишно да търся някаква логика.

Колебая се какво да предприема сега. Мога да се върна в мансардата си и да се опитам да сложа ред в сведенията за Стаменова. А мога и да наобиколя тези два адреса, да поогледам. Ако имам шанс, ще се добера до още нещо.

Надделява идеята да обиколя тези адреси. Все пак за мансардата ми е още рано.

Отключвам колата, отварям я и сядам. Луиза се обажда, за да ме предупреди за спирачното масло, ала нещо в гласа ѝ не ми харесва. Седя, чудя се какво точно не ми се нрави и започвам да се чувствам неуютно.

— Луиза — казвам, — всичко в ред ли е?

— Доколкото мога да проверя, в ред е.

Това още повече ме озадачава. Луиза е винаги категорична, не отговаря така условно. „Доколкото мога да проверя“ — що за отговор!

Посягам да натисна сензорите за двигателя, но ръката ми увисва във въздуха, преди да е дошла мисълта. А мисълта е, че има разни подли устройства, които се прикачват към двигателя. В момента, в който той се включи, колата избухва. Човекът вътре дори не усеща, че е бил разкъсан, толкова бързо става това.

— Луиза! — повиквам я глухо. — Има ли в колата нещо, което ме заплашва?

— Смятам, че няма.

Пак уклончив отговор. Идва ми наум една проста проверка.

— Луиза! До завръщането ми непрекъснато ли бяха включени сетивата ти?

— Не — съобщава Луиза. — Поради дефект бяха изключени за четири минути.

Замръзвам. Никакво излишно движение, за Бога! Бавно, сантиметър по сантиметър отварям вратата и изведнъж със скок излитам навън.

Нищо не се случва. Моята кола си стои пак мирно и тихо. Но това вече не е моята кола, убежището ми, а опасен капан. Той може всеки миг да се превърне в огромно кълбо от пламъци. Може компютърното управление да откаже на някой завой или да е настроено така, че да увеличава неудържимо скоростта по някой стръмен склон надолу. Не мога да си представя какво са ми скроили. Обаче Луиза е била изключена за четири минути и това е предостатъчно за всеки опитен убиец от техния ранг.

Приближавам предпазливо. Не смея да пипна нищо. Просто стоя и сигурно отстрани изглеждам много особено.

Една мисъл ме пронизва изведнъж. Остра и абсурдна.

Открих фасетното око в мансардата. Открих личния запис на Галов. Открих кодовете в папките на Стаменова. Дали не бих могъл и сега...

Прекалено е невероятно, но какво пречи да опитам?

Трябва да се отпусна. Малко по малко, после — съвсем. Да не мисля за друго, само за колата. Ето я, тук пред мен. Да си представя в нея всеки детайл...

Чувствам, че нищо не излиза, напрежението е напразно. Ще опитам пак.

Ето, отпускам се, отпускам се напълно... стоя така, кога съм стоял пак така?... Като че всичко ми е познато, о, Господи, кога съм го преживявал?... Този паркинг, храстите наоколо, дори разклонената пукнатина по асфалта пак беше тук и пак така миришеше на влажна земя и на есен...

Без да искам, протягам ръце напред. Да, в колата има нещо скрито, то е вътре. Отварям вратата, чувството се засилва, вътре е! Някъде встрани от волана и малко надолу... Сякаш се появява и образ в съзнанието ми. Това е дребен предмет, с особена продълговата форма, но толкова е неясен този образ... Под волана е. Под волана обаче е само отворът на вентилатора, преграден с овална пластмасова решетка... Вътре ли е?

Ръцете сами опипват решетката. Вадя като автомат ножчето си и отвивам един болт, решетката пада на пода. Усещането е извънредно силно, скритото е съвсем наблизо. Промушвам пръсти във вентилаторната тръба, докосвам нещо малко и хладно. Предпазливо го хващам и издърпвам на светло.

Това е ампула. Продълговата, полупрозрачна, понеже е от нечупливо стъкло. И завършва с нещо като капюшон, черен и кръгъл.

Първият ми порив е да захвърля тази ампула далеч, колкото мога по-далеч от мен, в храстите, като че съм хванал отровно насекомо. Тя прави една парабола, пада и изчезва.

Цялата работа е, че аз зная какво представлява тази ампула. Моите криминални черни хроники са ме срещали с подобни симпатични вещи. Пълни с втечен газ. В капюшона има устройство, което се командва от разстояние по радиотелефон. Капюшонът се отваря, газът излиза под налягане. По-нататък вече е въпрос за състава на газа — дали е само упойващ, или е смъртоносна нервна отрова. Не зная каква чест ми е била оказана — упойка или смърт.

Бих могъл да си тръгна, но нещо не ми се иска. Въртя се около колата, отварям и затварям вратите, с което предизвиквам справедливото неодобрение на Луиза. В такива случаи човек трябва точно да определи какво желае да прави и какво не. Аз искам да разгледам отново тази ампула. По различни съображения. Защо ли я захвърлих така лекомислено!

Отивам до храстите, търся пет-шест минути и усърдието ми бива възнаградено — намирам я. Вдигам я безкрайно внимателно и я разглеждам. Както и очаквах, на капюшона е монтирано миниатюрно копченце, до него има червена точка. Това е предпазител, както при пистолетите. Сега предпазителят е снет — това ми показва червената точка — и ампулата е готова да избухне по нечия далечна команда. А пък аз мога да се опитам да върна предпазителя в изходното му положение и тогава този жесток предмет ще бъде укротен.

Укротен... и мога да си го прибера. Не знам защо у мен се поражда желание да притежавам тази ампула. Може би интуитивно, а може би и поради това, че я считам за плячка, отнета от противника. Само че не съм сигурен дали туй чудо няма да избухне в ръцете ми. Не вярвам. Понеже съм умерено суеверен, смятам, че днес ми е ден с шанс.

Правя няколко крачки към колите, за да се закрия от нечий случайни погледи. Сега започва операцията. Бавно побутвам миниатюрното копче, като се готвя всеки миг да побягна.

Цък. Копчето поддава и се измества встрани от червената точка. А аз тържествувам. Вадя от багажника една стоманена кутия, в която си държа някои неща от колата, слагам вътре ампулата и затварям здраво кутията. Моят пленник ще бъде на сигурно място в багажника.

Сега вече мога да се отправя към дома на неизвестния Атанас Радев, чийто код — може да се предполага — е записала Стаменова. Не мога да проверя по видеофона, веднага ще се разкрия. А че никакъв Радев няма да намеря на улица „Пирин“ 16, ми е повече от ясно.

С тази мисъл на предварително разочарование паля двигателя и поемам към един квартал в северната зона на София, където е улица „Пирин“. Като, разбира се, поглеждам дали не се е „залепил“ някой за мен. Няма никой и това ми изглежда чудно и дори обезпокояващо след епизода с ампулата. Какво са намислили?

„Пирин“ се оказва малка улица близо до северната гара на турбоекспресите за Белград и Виена. Не съм се замислял защо, но всички квартали край такива гари си приличат по унилия вид. Тук домовете са дву- и триетажни, строени в безличния стил от втората половина на миналия век. Фасадите им не са боядисвани отдавна, занемарени са. Няколко измъчени дървета по тротоарите допълват картината.

В този час по улиците няма много хора. Редките минувачи са главно жени, които отиват на пазар за вечерта или се връщат от магазините, спират се и си приказват. Някои са извели с колички бебетата си на разходка. Навярно са се подмамили от мисълта, че вън от дома въздухът е по-чист.

Спирам колата в началото на улицата и преброявам къщите. Номер шестнадесети е онази там, до ъгъла. Триетажна, в цвят, който някога е бил млечнокафяв, с добре затворени прозорци. Ако къщите имат характер — а аз съм сигурен, че имат, — това е една недружелюбна, мрачна и свадлива сграда.

По-напред, на номер четирнадесети, има магазинче за цигари и стереофилми. Това съседство може да ми послужи.

Излизам от колата, докато Луиза вече твърдо ми предлага да се заема със спирачното масло. Тръгвам по улицата с малко разсеяната походка на случаен за този квартал човек и влизам в магазинчето. То е като кутийка, натъпкано до тавана с всевъзможни дреболии, между които евтините цигари и евтините стереофилми заемат почетно място. В дъното зад масата седи възрастна жена с прошарени коси на кок, с големи рогови очила и ужасно делови вид.

Правя се, че избирам цигари, като забравям, че вече съм решил да се откажа от пушенето. Искам две кутии, жената ги оставя пред мен, а аз започвам да разглеждам заглавията на стереофилмите и задавам въпроси, които според мен изглеждат достатъчно умни.

Малко по малко се завързва разговор, но жената с кок е подчертано резервирана. Аз не съм от постоянните клиенти, не съм и от квартала. Може би си мисли, че съм полицай.

В един момент пускам фразата, заради която съм дошъл в магазинчето:

— Всъщност... търся един мой близък. На тази улица живее, Атанас Радев. Да сте чували за него?

Роговите очила ме измерват с напрежение. И окончателно ме причисляват към категорията на полицаите.

— Радев? Чувала съм го. Но той напусна.

— Как така? Кога напусна?

И по-нататък в доста пестеливия разговор се изяснява, че Атанас Радев не е човекът, който би ме интересувал. Служител в експресите, живеел тук отдавна. Преди два-три месеца обаче постъпил на по-добра работа в друг град и заминал с цялото си семейство.

— Като че сте закъснели... за вашия близък! — добавя жената с кок многозначително.

Не ми остава друго, освен да доизиграя ролята на полицай глупак и да си изляза.

Сядам в колата и преценявам. Аз наистина действам като полицай глупак. Всъщност какво искам да проверя? Дали онзи код на видеофона е на хората от групата на Риса. А ако те са ме проследили? Ами ако са качили в купето ми някое от онези подли миниатюрни радиоустройства, които показват всеки момент къде е колата? Че те си имат такова устройство — то е вградено в капюшона на ампулата! Само не могат да я задействат, защото я изключих, ала сигналът сигурно не е прекъснат!

А какво ще си кажат, като разберат, че съм на улица „Пирин“?

Нищо. Атанас Радев няма връзка с тях. Те, ако предположенията ми са верни, са на „Кестенова гора“. Просто трябва...

Просто трябва да оставя колата на подходящо място и да намеря начин да отида незабелязан до „Кестенова гора“. Ухилвам се, като си мисля какво ще им изиграя. Паля двигателя и потеглям към Търговския дом.

Идеалното място да се скрие някой наблюдаван е точно Търговският дом с неговите лабиринти. Той гъмжи както вчера, когато идвах при Нордаал. Минавам по няколко коридора, връщам се,

внезапно завивам и излизам през един от многото му изходи на съседната улица. Междувременно съм влязъл в една от канторите и съм узнал от миловидната секретарка къде е улица „Кестенова гора“, така че избързвам до станцията на метроекспреса и се отправям към западната зона.

Следобедът клони към вечер, когато намирам улицата. Кварталът е доста по-различен от онзи край гарата. Тук има също дву- и триетажни домове, но богати. С широки веранди и градини зад огради с тежки врати. Спокойно, тихо място. Всеки знае какво струва да се купи спокойствие в днешната лудница.

От едната страна на улицата има малък квартален парк. И аз избирам този път друга тактика. Тръгвам да се разхождам през парка, като внимавам да не пропусна от отсрещната страна номер 25. Ходя разсеяно, с ръце на гърба и разглеждам кучета. Защото това е часът на стопанките с кучета. Паркът е пълен с болонки, пекинези, далматинци, има и едно удивително малко и удивително зло кученце от неизвестна за мен порода. Стопаните на това кучешко изложение са главно възрастни хора, които се познават помежду си и си разменят по някоя фраза, докато животните им се душат или се лаят.

Така от алеята виждам номер 25. Това е двуетажна къща, солидна, с вход откъм улицата. Дебела врата с компютърна ключалка пази непристъпността на дома. Нямам никакви изгледи да попадна вътре, пък и не ми се иска много. Ако трябва да видя физиономията на Риса, предпочитам да бъде пред свидетели.

Сядам на една пейка, есенното слънце топли гърба ми. От тази позиция е удобно да хвърлям поглед към къщата отсреща. Имам време и да размисля малко.

Едва сега мога да си дам сметка какво точно се случи на паркинга. Открих сам смъртоносна ампула, която иначе дори и специални уреди трудно биха открили. И това стана след цял ред от намирания на скрити неща, от които първо беше фасетното око, а последно — кодовете в папките.

Вече не мога да се заблуждавам, пък и не искам. Аз съм от хората с генетични дефекти. По-точно — от единиците, при които дефектът се изразява в свръхспособност. Много особена свръхспособност, не съм чувал за такава, но явно съществува. И откога е започнало това у мен?

Докато наблюдавам и къщата, и кучетата, се връщам мислено назад в годините, ловя се за всеки случай, който ми се струва по-необикновен. И полека проумявам, че „това“ не е от вчера.

Имаше един кратък период, когато работех като лекар веднага след завършването ми. Бях в дребен провинциален град, глух и клюкарски, и скучаех до смърт. Веднъж заведох една от колегките си лекарки на цирк. Това в малкия град се смяташе за проява на добър вкус, макар че не избавяше от клюки. Помня, че седяхме на предните места, а на арената се беше появил задължителният фокусник с огромен куфар и асистентка, която влезе в куфара. Фокусникът избра няколко остри дълги мечи, поднесе ги на публиката да се увери, че наистина са остри, и под удивените възклицания на жените с по-слаби нерви започна да пронизва куфара. Бях гледал подобен номер много пъти, но не се бях замислял как точно се прави.

— Ама той ще я убие! — изхълца моята колежка.

Тогава сякаш нещо у мен превключи. Това го помня твърде ясно — превключи. И видях абсолютно отчетливо как е скрита асистентката в големия куфар, каква е хитростта с двойното дъно и огледалата. Така го и обясних на колежката си.

Още по-рано, като стажант-лекар, открих по същия начин кутия с инструменти от хирургията, забутани в някакъв шкаф, за които старшата сестра беше изпаднала в истерия.

Случаите се нанизваха един след друг като броеница. Спомних си дори, че като дете останалите малчугани не искаха да играят с мен на криеница, защото бързо ги намирах.

Нямаше никакво съмнение, бях с генетичен дефект. Само не знаех как се нарича тази свръхспособност, трябваше да я потърся в онзи речник на магическата медицина. Едва ли бях аз първият и единствен с такава дарба!

Минава може би повече от половин час, в дома насреща няма никакво движение. И точно когато вече се колебая дали не е по-добре да си тръгна, вратата се отваря. Излиза възрастен мъж, затваря внимателно зад себе си, слиза по стъпалата. Тръгва по улицата с изправена, малко скована походка.

Този мъж ми е познат, виждал съм го някъде. Седя изпънат от напрежение, мъча се да си спомня кой е, ала не се осмелявам да го

последвам. Той приближава до една от паркираните на улицата коли, потегля и изчезва от погледа ми.

Кой беше той? Ядосвам се на неуслужливата си памет, макар да зная, че точно когато се ядосвам, имам най-малко шансове да си спомня. Затова продължавам да разглеждам новото попълнение от стопани на кучета в парка и да наблюдавам къщата.

Повече нищо не се случва, но както очаквам, изведнъж ми проблясва решението. Разбира се! Този мъж беше услужливият портиер на Клиниката, в която е работила Стаменова! И където бях днес.

Портиерът е човек на „господин зеро“ и едва ли има само портиерско образование. Това е идеалната служба за агент на онази организация. Съвсем незабележимо той е могъл да следи какви хора се лекуват в клиниката, кой ги лекува и как. Картотеката, за която споменава Стаменова, сигурно отдавна е минала през ръцете на този така наречен портиер. И е излишно да се чудя защо днес никой не ме следеше — просто нямаше нужда, те са се разбрали по своите радиотелефони. Навярно този беше човекът, който бе поставил ампулата в моята кола, след като е предизвикал „дефекта“ в Луиза.

Портиер! Хитро измислено.

Но и аз съм доволен от себе си. Досетих се да поискам последните два кода от справочния компютър. След изчезването на Стаменова онези са се постарали да заличат следите си, изоставили са предишния си код и той е попаднал у нищо неподозиращия служител на експресите. Домът обаче не са сменили и сега аз го зная.

Зная дома, свърталището им. Сякаш хлад повява край мен. Такова нещо никоя престъпна организация не прощава. Само да усетят и ще изчезна, ще се разсея като дим в големия град. Толкова е лесно! Няма го Кирил Янев. Един бетонен блок се вгражда в зимника на онази къща. А в бетонния блок са вградени моите нещастни тленни останки, които ще чакат деня на Страшния съд.

С тази приятна мисъл се изправям и си тръгвам.

Обратният път до Търговския дом с метроекспреса и блъсканицата в него ме разсейва малко и донякъде успокоява. Засега „господин зеро“ още не е решил да се отърве от мен. Иначе щеше да го стори. Вярно, подготвил ми е прилична порция газ, но не е дал

командата. Какво ли трябва да направя, за да я даде? Някоя грешка навярно.

Излизам от метроекспреса пред Търговския дом и решавам, че не е зле отново да видя Нордаал. Вчера той с цялото си поведение подсказваше, че не е от тях и че играе някаква своя роля. Добре. Аз пък чувствам непреодолима нужда да му задам няколко въпроса. Относно Галов и Стаменова и главно — относно мен. Вчера той почти ми каза, че някои неща не са моя работа. Обаче сега тази не моя работа вече опира до моята кожа. Трябва да сме наясно.

Качвам се на четвъртия етаж и започвам да се лутам по безкрайните коридори. Разбира се, пак попадам в грешната посока и безпомощно завивам вляво и вдясно. Най-после стигам до номер 411 — някаква кантора за продажба на фини кожарски изделия. Следващият номер трябва да е 413.

Нещо, изглежда, съм сбъркал, защото е 415. Канцелария на застрахователно дружество, от която се чуват нервни мъжки гласове.

Връщам се към другата врата, на 411. Натискам електронния звънец, отваря ми една секретарка, която щеше да е по-приятна, ако не беше толкова силно гримирана, и то с безумни виолетово-черни клепки.

Извинявам се, не се интересувам от фини кожарски изделия, питам само как да намеря номер 413, който явно трябва да е техен съсед. Гримираната ме дарява с очарователен поглед изпод виолетово-черните клепки.

— Господине, 413 изобщо няма.

— Някаква грешка, или... Моля ви!

— Не-е, не е грешка. Нали знаете, търговците са суеверни хора, не обичат номера с тринадесет.

— К-как така? — почти заеквам аз. — Но вчера...

— Вчера? — повдигат се виолетово-черните клепки. — Господине, аз работя тук от десет години! Никога не е имало 413!

Навярно на физиономията ми се е изписало някакво невероятно глупаво изражение, защото гримираните клепки се разтварят широко от учудване. От това лицето на секретарката придобива по-човешки вид.

— Тогава сигурно горе... или долу, на долния етаж... — смотолевям аз.

— Тук няма стая, която да завършва с номер на тринадесет, на никой етаж! Не, впрочем... — поправя се тя. — Долу на партера има номер тринадесет, един чудак нумизматик, който смята, че това число му носи щастие. Само че той в момента е във фалит! — и секретарката се засмива.

Аз почти съм се оправил от стъписването. Някак свикнах на абсурди, ще преглътна и този.

— Може би имате справочен компютър? — питам. — Ще съм ви благодарен, ако проверите за едно представителство!

Влизам в кантората след секретарката и потъвам в особената, неповторима миризма на луксозни кожи — тръпчива и предизвикателна. Стените на приемната са покрити с мостри, изпитвам чувството, че тези стени са живи. Всеки къс от тях е дошъл отнякъде — от бездънните гори на Сибир, от арктическата пустош, от жестоките пясъци на пустинята.

Гримираната разговаря с компютъра и веднага се установява, че в Търговския дом няма представителство с директор Йенс Нордаал, а в номер тринадесет на партера още е фалираният нумизматик. Това е. Благодаря и си тръгвам, сподирян от един дълъг поглед под виолетово-черните клепки. („Все пак не се ли интересувате от кожи? Женски например?“) Не, не.

Намирам колата си там, където бях паркирал, и изслушвам възмутения доклад на Луиза. Някакъв нахалник се опитал да се намести в теснотията и натиснал задната броня, после си отишъл. Но аз съм така удивен от тази кантора мираж с несъществуващ номер, че не мога и да се ядосам както се полага. Що за магия? Разговарях с Нордаал, той като че и сега е пред очите ми — пергаментовото му лице, тъмните очила, които крият котешките зеници. Запомних кода и същия код намерих в папките на Стаменова.

Обяснението е само едно: хипноза. В някакъв момент някъде съм бил хипнотизиран и никой не може да ми каже колко е траял разговорът с Нордаал. Пък и дали въобще е имало разговор?

Така, продължавайки да се учудвам, поемам към мансардата си, пътувам, после се качвам горе.

Един поглед ме уверява, че нищо не се е променило, поне видимо. Сега желанията ми са твърде прозаични: да се разположа удобно по домашному, да си наляя чаша коняк и да се заема с

разучаването на речника на магическата медицина. Което и правя последователно. Когато вадя речника от библиотеката, не пропускам да погледна към фасетното око. Стои си там най-нахално.

Намествам се в креслото с речника на коленете и чаша в едната ръка, а с другата започвам да разлиствам томчето. Нямам представа къде следва да търся тая моя дарба да откривам скрити неща, ала господин Нагелрот положително е написал за нея. На този свят всичко е вече написано, само трябва да знаем къде да го намерим.

Теобалд Нагелрот. Хубаво име, звучи тежко, средновековно. Самото име дори показва, че имаме работа с човек на тайните науки. И въобще аз се придържам към онова старо мнение, че името притежава магическа сила. Каквото и да се говори, но то някак е свързано с характера на човека, а характер означава съдба. И като си мисля, че поколение след поколение са давали имена на децата си не случайно, а съобразно вярвания, обичаи, произход, скърби и надежди, то връзката между име и съдба вече не звучи толкова странно.

Докато се отклонявам в тези размисли, чета тук и там. И попадам на това, което ме интересува. Има го:

„АРС ИНКВИЗИТОРИС. Изкуство за търсене, издирване, наричано още ХЪНТЪРСТВО (виж там). Една от низшите форми на ясновидството, която се среща рядко, предимно у неуки, прости хора. Притежаващите я имат уменията да намират скрити предмети и заровени съкровища. Хънтърите откриват главно неодушевени предмети и мъртъвци, по изключение и живи хора. Изглежда, че живото тяло излъчва флуиди, които пречат на издирването му. С течение на възрастта способността се развива. Хънтърството се е ценяло много от различните владетели заради намирането на съкровища. За хънтърство съобщават: Френсис Бейкън, който сам е бил хънтър, Марко-Лука Галеано (виж) и по-подробно Алонсо Манрике, главен инквизитор на Севиля.

Литература: виж към «Ясновидство».“

Прочитам го още веднъж, като с удоволствие отпивам от коняка. Ако не беше достопочтеният Теобалд Нагелрот, да бях умрял, нямаше да науча, че имам нещо общо с инквизицията, поне по името, което явно идва от един корен. Особено не ми харесва това, че моята дарба била разпространена между простаците. Може би татко Теобалд е имал предвид доносниците на инквизицията. Светли надежди буди обаче указанието, че хънтърите можели да намират скрити съкровища, затова били ценени от различните владетели. Кое то навярно е допринесло да окачват на бесилките или да изгарят на клада доста хънтъри.

За мен пък беше приготвена ампула. Ще видим тази работа.

Допивам си коняка, сипвам си още един, изпивам и него. Ставам да си готвя вечерята и да спя и животът започва да ми изглежда похубав въпреки вниманието на инквизицията към хънтърите.

Разговарям по видефона с Тони. Обяснявам ѝ, че съм хънтър, но едновременно с това — и главен инквизитор на Севиля и имам много работа по издирването на еретици. Тя се смее и ме гледа влюбено със сивите си очи, макар да съм инквизитор, ала видефонът дава сигнал. Не мога да разбера как така разговарям и той сигнализира, защото е невъзможно, пък и Тони не го чува, обаче щом става, значи е възможно.

И се събуждам. От видефона идва мелодичният му сигнал. Някому съм потребен, по дяволите!

Ужасно мразя сутрин да ме събуждат така. Но какво да се прави, това е едно от неудобствата на професията ми. Надигам се с пухтене, включвам апарата и на резедавия му екран се появява непознат за мен мъж. Той има ъгловато лице, украсено с малки тъмни мустачки и още по-тъмни очи, които гледат сякаш някъде зад гърба ми. Никога не съм го виждал.

— Кирил Янев? — пита мъжът. Гласът му не ми харесва. Има арогантна нотка в него, като у полицаи.

— А вие кой сте? — отговарям със същата нотка.

— Старши инспектор от криминалната полиция Тенев. Трябва да разговарям с вас!

Ама той наистина бил полицаи!

— Първо се легитимирайте! — заявявам аз. — И после ще видим!

Този Тенев явно не е свикнал да му отвърщат така. Тъмните очи се присвиват леко. Вади от джоба си полицейската карта, разтваря я и я поднася към екрана.

— По-близо! — казвам. — Трябва да прочета името!

Не знам защо се държа така заядливо. Обаче ченгета от подобен род ми ходят по нервите с техните безцеремонни „трябва“. Защо да трябва? Сигурно е свикнал да разговаря само с дребни мошеници и проститутки. Няма да мине.

Чета: „Лазар Тенев, старши инспектор.“

— Добре. За какво желаете да разговаряме?

— Не по видеофона — парира Тенев. — Налага се да дойдете тук!

Пак императивното „налага се“.

— Ще дойда, ако сметна за нужно! — изтърсвам аз абсолютно предизвикателно. — И къде е това „тук“?

Тенев замълчава и ме разглежда с любопитство — като че съм рядък вид пеперуда. И внезапно сменя тона:

— Вижте... Мисля, че не започнахме добре разговора! Обаждам ви се от пансион „Форум“. И ви моля да дойдете, защото е изчезнала Надежда Рашева!

Сега вече аз замълчавам. После се навеждам към екрана.

— Как така... изчезнала? — питам и съзнавам, че питам глупаво. Тенев поклаща глава.

— Не се е прибрала трета нощ. Има и някои други обстоятелства... Видях тук записан вашия код. Желаете ли да дойдете? — Веднага.

Изключвам видеофона и започвам бързо да се обличам. Значи Рашева. И явно тя ненапразно се боеше и ме предупреждаваше.

Но само трета нощ. Не е минало много време, нали? Може просто да е отишла някъде, толкова възможности съществуват! Заминала е при приятелка в провинцията. Или е в някоя мъжка квартира и е останала там, не се е обадила никому. Излязла е след срещата онази вечер с мен и така...

Това са напразни успокоения, чувствам го. Начинът, по който говореше с мен, настояването да ѝ се обадя, което повтори. Боеше се. И блокчето, което ми даде така скрито, сякаш предугаждаше, че не може да го опази!

С Рашева се е случило нещо лошо.

Излизам вън, за няколко минути съм на булеварда и вдигам ръка за такси.

Тенев ме очаква в хола на „Форум“. Виждам го още щом влизам, той идва насреща ми и кимва към едно от креслата.

— Ще позволите ли, господин Янев, няколко въпроса?

Сядам. Моля!

— Кога видяхте за последен път Надежда Рашева?

— Преди два дена вечерта. Тогава се запознах с нея.

— По какъв повод се видяхте?

— Покани ме на разговор. Във връзка с една моя статия.

— По-точно, по-точно, господин Янев! Каква статия?

У мен отново изплува глухо раздражение. Вярно, че е полицай и не е свикнал на изисканост, но мразя да ме разпитват така!

— Статия за безследно изчезнали хора. Готвя я за една редакция.

— Кои са тези безследно изчезнали, за които говорихте?

— Не „тези“, а „той“. Нарича се Павел Галов.

— Дайте ми адреса и кода на видеофона!

Мен вече окончателно ме хващат дяволите. Дразни ме всичко у този човек. И маниерите му, и арогантността му, дори и малките мустачки, които се движат нагоре-надолу.

— Не съм длъжен, инспектор Тенев! Можете да си ги вземете от вашия отдел!

— Ще ви задържа за отказ да ми сътрудничите при разкриване на престъпление!

— Само опитайте! — изправям се аз. — Скъпо ще ви излезе! И откъде знаете, че има престъпление?

Тенев вече ме гледа с явна неприязън, мустачките му играят. Сега забелязвам още, че ушите му са мънички и прилепнали към главата. Значи е бил и боксьорче!

А тонът пак изведнъж се променя:

— Моля ви, не бива така! Просто са ни нужни вашите показания! Седнете, моля!

Сядам, ала вътре в мен всичко кипи. Проклет полицай!

— Позволете, какво ви каза Рашева за този Галов?

— Че навярно е бил шантажиран от някакви хора. Не ми обясни какви и за какво. И ме предупреди да не се бъркам в този случай, защото ще загазя!

— Защо? Защо вие ще загазите?

— Защото от случая се интересува някаква организация.

— По-подробно за тази организация?

— Нищо. Това беше.

Лазар Тенев мълчи, погледът му минава по стените, по креслата и отново спира върху мен.

— Рашева даде ли ви нещо?

Трябва да кажа „да“, но произнасям друго:

— Не. Какво да ми даде?

— Някакъв предмет.

— Не. Нищо. Пихме по едно питие и толкоз.

Не съзнавам защо говоря така. Това обаче е рефлекс у мен. Когато нещо не ми харесва, веднага да казвам „не“, пък после да размислям. И никога не съм сбъркал. А Тенев решително не ми харесва! Откъде той подозира за онова кристално блокче, за да пита с такава сигурност?

— Добре — заключава той. — Засега толкова. Ако се наложи, ще ви потърся пак. Ще пътувате ли някъде?

— Зависи. Какво има още да изясняваме?

Тенев не ми отговаря. Цялата му наперена стойка, която демонстрира, трябва да ми внуши, че въпросите задава той, а не аз. Време е окончателно да се скараме. Карал съм се с полицаи и не ми е за пръв път.

— Сега пък аз ще ви задам няколко въпроса! — заявявам. — Като журналист. Можете да не ми отговаряте, но и това ще влезе в репортажа ми!

При последните думи вадя моята миникамера и я насочвам към лицето му. Реакцията е мигновена.

— Не ви разрешавам! В интерес на следствието! — с дланта си той закрива обектива. После се обръща и бързо излиза от хола. А аз тържествуващо го снимам в гръб как напуска полесражението. Бил съм свидетел на подобни реакции, така че не ме учудва.

Но и изчезването на Рашева не мога да оставя така. В дъното са хората на „господин зеро“, в туй не се съмнявам. Може вече ужасно да досаждам на моя познат полковник, ала трябва да говоря с него веднага!

Което и тръгвам да правя. Още на входа обаче удрям на камък, полковникът е „на обект“, както ме осведомява постът. Стоя така известно време нерешително и случайно забелязвам, че се готви да влезе в полицията един от помощниците на полковника — млад, стегнат капитан, който ме е виждал при началника си.

Спирам го и му обяснявам, че е много важно да ме свърже с криминалния отдел, с началника на старши инспектор Тенев. Поне да

получа някои данни. В края на краищата с разследването на безследно изчезналите върша и тяхна работа!

Капитанът се съгласява. Качваме се в кабинета му, той говори с някого по видеофона и се обръща към мен:

— Кое име казахте? Кой инспектор?

— Лазар Тенев. Старши инспектор.

— Такъв инспектор в София няма. Нещо сте се заблудили.

— По изчезването на Надежда Рашева... от пансион „Форум“! — казвам несигурно. Вече ми е ясно какъв наивник съм!

— Не е регистрирано такова изчезване. Мисля, че някой се е пошегувал с вас!

Благодаря и си тръгвам. Значи, изиграха ме. И няма защо да се мисля за много умен, щом като могат така да ме подведат. Интуицията неслучайно се обаждаше през цялото време, докато говорех с Тенев. И неслучайно ме предупреди да скрия, че съм получил онова кристално блокче. Този Тенев — разбира се, това не е името му — търсеше всъщност блокчето.

И сега интуицията се обажда. Трябва да направя нещо, не мога да си отида така. Какво трябва да извърша?

Спирам в коридора до асансьора и се връщам. Капитанът е още в кабинета си.

— Не се е пошегувал! — казвам.

— Извинете, кой?

— Не се е пошегувал с мен онзи, който се представи за инспектор. Надежда Рашева наистина е изчезнала. Отвлекли са я.

Капитанът вдига рамене.

— Това е само ваше предположение. Не е подкрепено с нищо.

— С какво трябва да се подкрепи? С трупа ѝ? И тогава да започнете да действате?

— Е-е... — проточва капитанът, — вие пък така... За да извършим проверка, трябва да има официално заявление за изчезването ѝ.

— Тогава ще го имате. Още сега.

Че съм му безкрайно досаден, разбирам по лицето му. Но той не може да ме изпъди, журналист не се изпъжда току-така.

— Можете да включите вашия видеокомпютър. Ще направя официално заявление. И ще нося отговорност, ако е невярно.

Капитанът решава, че най-добрият начин да се отърве от мен, е да се съгласи. Пресяга се, сензорите на видеокомпютъра на бюрото му затрептяват с рубинени очи.

И аз започвам. Разказвам как съм разговарял с Надежда Рашева, за нейните страхове и предупреждения. Скривам, разбира се, получаването на кристалното блокче — не зная този запис у кого ще попадне. После разказвам днешната история с псевдоинспектора, като не пропускам да го опиша подробно — до мустачките му и сплесканите уши. Завършвам със заявлението, че по мое мнение Надежда Рашева е отвлечена от престъпна група. Моля това да се провери.

— Добре, ще проверим! — въздъхва капитанът и изключва видеокомпютъра. — И този инспектор, само да ми падне!

Сега вече си тръгвам истински. Излизам от полицейското управление и се мъча да измисля някакво място, където да мога да седна спокойно и да се занимавам с кристалното блокче. Трябва да проумея за какво служи, защото около него има важна загадка. Рашева може би знаеше каква е, но не искаше да ми я каже. А сега вече и не може.

Къде наистина да се приютя за час или два? Забавям крачките си, проблясва ми едно решение. Редакцията. Най-доброто място, там винаги ще ми отделят някое свободно бюро. И винаги цари такава бъркотия, че никой няма да се интересува от мен.

Това и правя. Мъчението с метроекспреса е десет минути, затова пък сварвам редакцията точно в такава нервност и сутрешно напрежение, както предполагах. Никой не се интересува от моята личност на талантлив журналист. Сам си намирам празно бюро в една крайна стая, сам си включвам компютъра, като че ще работя нещо важно и бързо, и придавам на лицето си най-заетия вид, който мога да измисля. Междувременно вадя кристалното блокче от чантата си и го полагам на бюрото.

Псевдоинспекторът направи грешка. Той се мислеше за прекалено хитър и пропусна да провери чантата ми. Не можеше и да предположи, че ще нося това нещо у себе си, а няма да го скрия. Сега сигурно хората на „господин зеро“ проверяват моята мансарда сантиметър по сантиметър. И са достатъчно ядосани.

Блокчето лежи пред мен. Взирам се в него, обръщам го внимателно. Четири вдлъбнатини от едната широка страна, четири — от противната. И две по-широки вдлъбнатини, които не бях видял, една до друга върху третата широка страна. Общо десет вдлъбнатини.

Всички те служат за нещо. Защо са десет и защо са разположени така?

Въртя блокчето между пръстите си. Моята дарба да намирам скрити предмети тук е безполезна. Няма нищо скрито, всичко е пред очите ми. Десет.

Но десет са и пръстите ми.

Виж, това е идея! Поставям блокчето върху бюрото, оглеждам го пак. Да, вдлъбнатините са направени, сякаш за да бъдат поставени върху тях пръстите. Четири от едната страна, четири от другата, палците на двете ръце — върху третата.

Правя го. И веднага усещам, че по върховете на пръстите ми протича напрежение и блокчето започва леко да се загарява.

Чувам шум — много странен шум. Той като че не идва до ушите ми, а е вътре в мен, като някакъв вътрешен звук.

Озъртам се. Стаята е празна, хората кой знае къде са се запилели и ще бъда сам.

А шумът наистина е в мен, чувам го. Стискам с пръсти вдлъбнатините по-здраво. И се появява образ. Той също не е вън, ами е вътре в мен. Сякаш сънувам наяве. Виждам стаята, бюрото, разпилените книги по него и едновременно виждам друго — стаята на Галов. Като че гледам двоен филм.

И като че съм седнал на неговото бюро, насреща е онзи разкошен тапет с алпийската поляна и суровия връх. Пред мен, на бюрото на Галов, лежи това блокче, стиснато от моите ръце.

Не, те са чужди ръце! Боже мой! Погледът ми се плъзва встрани и надолу. Дрехите не са моите, обувките — също. Това са дрехите и обувките на Павел Галов!

Аз съм Галов, аз съм в неговото съзнание! Гледам през неговите очи, неговите сетива са мои! Господи!

Страх ме е, но не пускам блокчето, стискам го конвулсивно.

И мислите на Галов започват да звучат в моето съзнание.

Сякаш става сега, в момента, но разбирам, че е било. Всяка негова мисъл вече е моя.

„Психорепродуктор... Интересно, у кого ли ще попадне този уред и дали ще може да си послужи с него, или просто ще го захвърли някъде? Ще го захвърли. Много жалко ще бъде, такъв чудесен уред! Едва го пренесох в нашия свят, тук той е единствен. Какво ще се случи, ако се опитам да го демонстрирам някому? Какво — ще обявят цялата работа за някакъв нов вид мошеничество, в най-добрия случай — за хипноза... Обществото има странния обичай да не вярва на очевидното.

Мога да разкажа, че съм го донесъл от паралелен свят. Е? Кой ще повярва? Ще ме поканят много учтиво на разговор в някоя психиатрична клиника. Ще бъдете ли така добър, господин Галов, само едно малко изследване, ние напълно ви вярваме, господин Галов! А после — вратата без брави, която не се отваря отвътре!

Може да им кажа, че съществува не един паралелен свят. Ха! Тогава вече до гроб няма да изляза от клиниката. Параноя. Болният Павел Галов, генетично обусловена шизофрения с бавно развитие на параноя. Натрапчива идея за паралелни светове. Чудесна диагноза, всичко обяснява. А аз бях вече втори път в паралелен свят.

Дали пък в действителност не съм болен от параноя и всичко това да си го измислям? Знам, за болните измисленият свят е напълно реален. Но психорепродукторът? Може и той да е рожба на болното ми въображение и всъщност да няма никакъв психорепродуктор. Кой свят е реален и кой — въображаем?

Господи, ако продължавам така, аз наистина ще полудея!

Не. Всичко е много по-просто. Този наш свят, в който се родих и живях, той не разбира и не заслужава своите хора с необикновени дарби, това е.

Ще си отида и няма да се върна. Няма и да мога, дори да искам. Втори път успявам да се върна, но то е случайно. Една много щастлива случайност, чувствам го. Защото не се движа прекалено, не излизам от стаята си. Страхувам се. Може ли някой да ми каже? Попаднах в друго пространство. Ами ако попадна в друго време? Ще е ужасно.

Но ще се махна. Тук не мога да остана повече. Днес отново идваха мъжът с плоското лице и другият. Мазни и заплашителни. Уговарят ме, поставят ми условия. После пак обещават. Далеч оттук, не казват къде. Власт, пари, възможности, каквито не съм сънувал. Ако не се съглася доброволно да ме отведат, няма да се колебаят.

Притискат ме. Узнали са, че убих онзи бандит. Заплашват, че ще разкрият всичко на хората, които стоят зад бандита. Имало такива хора, сигурно има. Това означава, че веднага ще ме убият. Отмъщението при тях е правило.“

Тук мислите изведнъж прекъсват, алпийската поляна изчезва.

Аз съм си в редакцията, сам в стаята. По коридора ходят хора, говорят високо, една жена се смее.

Изглежда, че след последната мисъл за отмъщението Галов е пуснал блокчето. Как го нарече? Психо... репродуктор. Точно название. Явно в паралелния свят притежават интересни уреди.

Седя, продължавам да държа пръстите си върху блокчето. Навярно Павел Галов отново ще запише нещо!

Да, записал е! Пак се появява втори образ, като филм на двойна експозиция. Но сега Галов не е в стаята си. Някъде другаде е, трудно ми е да се ориентирам. И е тъмно. Не, проблясва светлина. Чува се грохот от приближаващ аеробус, очите ми започват да свикват с

тъмнината. Пред мен са пистите на Аеробусния център, с дълги наниз от червени, бели и сини светлини, с фосфоресциращите линии по краищата на бетонните ивици.

Галов е излязъл към пистата, аз съм отново в неговото съзнание и отново мисля с неговите мисли.

„Те ми дадоха срок, само два дни. До утре, не, до вдругиден вечерта. Боже мой, колко бяха сигурни, че ще приема, нали? Затова ми описваха обстановката, живота в това затворено имение. Къде ли е това имение? Така, както говореха, трябва да е някъде в западното Средиземноморие... палми, платани, залив с плаж. Като по филмите, един чудесен затвор. Сигурно разполагат с доста такива имения — нали казаха, че могат да ми предложат и друго място, някъде на север!

Богати са. Как само се представят — Международна организация за развитие на мозъка. Това е легалното. Навярно имат учени, които се явяват по конгреси и симпозиуми, за фасада се поддържат някакви институти. А зад фасадата са организирани бандити. О, те не са обикновени бандити! Обикновените са тези тук, дребните, които преговарят с мен, по-нагоре са изисканите, хората, които ходят по приемите и посолствата. Зная го. Хората, които с едно нареждане, изказано полугласно, убиват. После обличат смокингите си и отиват на партия бридж с министри и президенти на компании!

Защо се отвличам? Трябва да мисля, да мисля! Предлагат десет години, така казаха. След това съм бил свободен да вървя където искам, с тлъста банкова сметка. Ако съм пожелал, защото сигурно нямало да пожелае, щял съм да свикна с техния свят. Може. Те положително имат вече такива хора. Но въобще не им вярвам, те никого няма да пуснат да си отиде!

Осведомени са, ужасно са осведомени! Сигурно са ме следили дълго време. Знаят за връзката ми с Надя, предлагат ми да вземат и нея. Показаха ми изгледи от имението. Красиво. Като рекламни проспекти за пътуване. Но условието е: никакво напускане на зоната. Изглежда като в приказката за златната клетка. Подготовка и

очакване на деня, в който ще получа задача. Мисля си, мнозина на моето място биха се съгласили. Ще направят точна сметка и ще се продадат. Ала каква ще е задачата? Не ще да е от тези задачи, за които подобни организации обичат да говорят!“

Изглежда, че Галов ходи някъде встрани по пистите. Аеробусите се чуват съвсем наблизно.

„Мисля, че се държат добре. Не им отказах напълно. Два дни — добре, два дни. Предлагат и заплашват. Не можели да си позволят да оставят човек като мен във от тяхната организация. Значи ще ме отвлекат или убият. Защо да ме убиват? Прекалено ценен съм за тях, ще ме отвлекат. Мога да отида в полицията. Какво ще направи полицията? В най-добрия случай ще ме пазят месец-два. А после? Те имат време, ще чакат.

Нордаал, това е другата възможност. Навярно още по-лоша. И той предлага охолство и спокойствие. Не тук, в неговия свят. Знае, че съм бил в паралелния свят, досеща се за психорепродуктора. А може би няма нужда да се досеща, защото сигурно е телепат. Неприятен ми е, това му е ясно. Там всички са по-различни от нас. Немного, по някои дреболии като отвесните зеници. Била генетична промяна, да не съм обръщал внимание!

Те също търсят хора с необичайни дарби, той затова е тук. Не зная колко души е прехвърлил отгатак, но едва ли са малко! Били най-добре поставени в тяхното общество, по върховете, разполагали с необикновена власт и възможности. Също ми предлага да взема Надя със себе си. Ала това е друг вид затвор, още по-жесток, защото от него наистина връщане няма. Изглежда по-почтен от другите, понеже направо ми каза, че трябва да остана при тях завинаги. Но какво е почтеност и какво — не?

Моята дарба е моето проклятие. Аз съм чужд тук, ще бъда чужд навсякъде, защото всеки желае да ме използва.

Не бива да се залъгвам. За мен са приготвени затвори — тук или в паралелния свят, все едно.

Какво мога да реша? Нищо. Просто ще отида тази вечер при Надя, ще разговаряме както винаги, нека не знае, че ще бъде последната вечер! Мразя разделите. Ще ѝ оставя психорепродуктора, нека после сама избере кому да го даде. А ако има шанса да го даде на човек, който ще открие как да си служи с него, тогава моля този непознат да ѝ каже, че съм я обичал, че съм мислил за нея, преди да тръгна на дългото пътешествие. Да ѝ каже «сбогом», или пък не — «довиждане» може би...“

Това е краят. Повече няма нищо, Галов е вдигнал пръстите си от блокчето.

Вторият образ изчезва, контурите на предметите в редакционната стая се изострят и приближават. Психорепродукторът лежи пред мен — едно блокче — и никой на този свят не знае за какво служи то. Най-странно е, когато в ежедневието, в привичната обстановка се появи нещо невероятно. Тогава разумът със своите инерции отказва да го приеме. И сега е така — седя и не мога да повярвам, че съм мислил с мислите на Галов.

Вратата на стаята се отваря, влиза като вятър един от репортерите и започва да се рови из чекмеджетата на съседното бюро. Вижда ме, кимва и проклина полугласно някого, който навярно е взел някаква много важна касета. Позната история. Видеокасетата е станала крайно необходима от момента, в който не може да бъде намерена.

Работата е в това, че аз зная къде е тази касета. Или поне смятам, че мога да узная. Имам смътното чувство, че тя въобще не е в онова бюро, а е прибрана в бюрото, зад което седя. Трябва да се отпусна, да насоча мислите си към нея и ще я намеря. Обаче нямам желание за това, не бива да разпилявам дарбата си за дреболии.

— А, ти ли си? — репортерът едва сега ме забелязва. Свикнах с този въпрос, всеки се учудва, че ме вижда насреща си.

Онзи изоставя търсенето, махва с ръка и си тръгва. Но вижда блокчето и се вторачва в него.

— Какво е това, Янев?

— Психорепродуктор.

Той се размива, защото не разбира думата. Смята, че се шегувам. И си я обяснява по своему.

— Малка скулптура, а? Нещо прекалено модерна изглежда!

И излиза забързан пак така през глава, както влезе. Аз прибирам блокчето в чантата си и също излизам.

Имам вече план какво да правя. Първо — ще отида да обядвам. Второ — ще се върна в мансардата си и ще се заема по-сериозно с фасетното око. В смисъл, че ще му скроя една хубава игра. И трето — ще се уговоря с Тони да отидем някъде довечера. Ако, разбира се, приеме.

С първото се справям веднага. Редакцията има кафе-клуб и автомати за сандвичи, които копнеят да обслужват такива непретенциозни като мен. Поглъщам необходимите количества калории и се отправям към мансардата си. Сега предстои да изиграя сцена от една пиеса, която се нарича „Заблуждаване на господин зеро“. Опасна пиеса, общо взето.

Влизам в мансардата и веднага констатирам нещо, което предполагам. Някой доста основно е преровил скромното ми имущество. Дори не се е постарал всичко да изглежда благопристойно. Вграденият гардероб е оставен полуотворен, домакинските ми прибори са разместени, проверени са дори креслата — личи по кальфите им. Може би тази небрежност е преднамерена, искат да ме уплашат.

Трябва да проверя дали окото е там, иначе цялата предстояща сцена ще бъде безсмислена. Затова минавам покрай библиотеката и нехайно затварям гардероба.

Окото е там, мога да започна.

Сядам пред моя Томас, протягам ръка и тихо го повиквам. Той примигва с контролното си око като събуден от сън и се отзовава:

— Томас 12М. На разположение съм.

— Томас — нареждам, — запомни!

И в продължение на цяла минута с най-загрижен вид му диктувам цифри и букви, каквито ми дойдат наум.

— Томас! — казвам накрая. — Това е шифровано съобщение за мястото, където са Павел Галов и Ана Стаменова, за хората, с които са свързани, както и други важни сведения. Ще го предадеш на

полицията, ако аз изчезна за повече от два дни или бъда намерен убит. Запомни ли? Ако изчезна или бъда намерен убит!

— Приех и запомних! — заявява Томас с присъщата му деловитост.

— Чакай! — добавям. — Това не е всичко! По същия начин ще действаш, ако бъде отвлечен или убит някой от моите близки, преди всичко — дъщерите ми и бившата ми жена! Каквото и да ти нареждам, ще предадеш съобщението! Разбра ли?

Томас потвърждава. Сега остава един финален акорд, който трябва да изпълня. Преструвам се на ядосан, удрям с длан по бюрото и процеждам:

— Сега да ги видя... онези от „Кестенова гора“! Край!

— Приех. Край! — потвърждава Томас и се изключва сам.

След тази тежка умствена дейност мога да си наля нещичко. И веднага осъществявам намерението си. Вземам чашата, разклащам я, за да чуя как потракват парченцата лед, и приближавам до прозореца.

Моите покриви се смеят на слънцето и са доволни заедно с мен. В щаба на „господин зеро“ вече сигурно има тревога. Такъв удар никой не е очаквал! „Господин зеро“ положително гледа втори път записа от фасетното око и е бледен от яд. Някакъв журналист го заплашва, него — човека, който с едно помръдване на пръста решава смъртта на набелязаните хора! Подозира, че блъфирам, но не може да провери, а и много го смущава споменаването на „Кестенова гора“. Това, че знам къде е...

Той е в шах. Не може да ме очисти. Разбира кристално ясно, че моят скапан живот може да му струва прекалено скъпо. Сега трескаво размисля. Ще почакам малко да измисли единствения ход, към който го насочвам, и тогава ще го вбеса окончателно.

Отпивам от чашата и гледам покривите. На зданието отгатак блестя две прозорчета на мансарди. Често съм се питал — какви ли хора живеят зад тези прозорчета? Може би са бохеми — художници или поети, които не обяждат, но затова пък вечер събират весели компании, спорят до сутринта за бъдещите си платна или книги и затрупват мансардата с празни бутилки. А може би там прекарват дните си тъжни старци, които напразно чакат да се обадят синове или внуци, броят дребните монети и в неделя излизат на разходка с почистения и изгладен единствен костюм. Може и никой да не живее

там, мансардите да са потънали в многолетен прах и нощем из тях да се разхождат само призраци и отдавнашни спомени.

Чашата ми е празна. Оставям я на перваза на прозореца и отивам при Томас.

— Я се събуди! — казвам и протягам ръка към контролното му око. То заблестява и Томас се обажда:

— На разположение съм!

— Слушай внимателно! Нали запомни всичко, което ти наредих преди малко?

— Разбира се. Напълно! — в гласа на Томас се долавя оттенък на обида.

— Добре. А пък за да не си помисли някой да те унищожи, трябва да знаеш, че същото съобщение съм вложил още в два компютъра. Така че бъди спокоен! Край.

Това е последният монолог в сцената. Томас 12М се изключва, а аз отивам и се опъвам на дивана. Предоставям на фасетното око да се наслаждава на гледката: мъж с доволна физиономия, по чорапи, разгърден, в доста смачкана риза. Чудесна гледка за погледа на „господин зеро“! Току-що и неговата физиономия навярно е била така доволна. Казал си е: „Ама че глупак!“ (Глупакът съм аз.) И е дал нареждане за акция, в която е трябвало да бъдат унищожени едновременно Томас и моята персона. Взрив в мансардата например. Колко печално, какъв човек и журналист беше покойният Кирил Янев!

Сега отменя нареждането, а помощниците му се споглеждат.

Само не бива да се мисля за много умен, за кой ли път си го казвам! Какво съм аз за тях? Най-напред бях досадна муха, сега се превърнах в оса. Ако някъде съм сгрешил в сметките си, онези ще ме смачкат и от мен няма да остане и следа. Може само да си въобразявам, че е опасно да смачкаш оса. Трябва да се обадя на Тони. Това беше следващата точка в програмата ми. Дали ще дойде с мен на вечеря?

Отключвам мансардата, златистата луминесцентна светлина залива антрето и влизам. В същия момент чувам, че се обажда видеофонът. Това е най-малкото необичайно. Наближава полунощ, аз се връщам от вечерята с Тони и обаждане в този час не предвещава нищо добро.

Пристъпвам до видеофона, протягам пръсти към сензорите и го включвам, но екранът остава празен. А връзка има, контролното око свети. Това е второто необичайно нещо, защото подобна повреда няма. Друго е. Човекът, който е оттатък, не желае да го видя. Има начини да се изключи собственият образ, макар това да е забранено от правилниците.

Чува се леко прашене, по зеленикавия екран пробягват искри, но той продължава да е пуст. Някой ме гледа от този екран, чувствам го. И дори долавям дишането му.

— Кой е? — питам. Веднага разбирам колко е глупав въпросът ми. Той вече трябваше да се обади — „господин зеро“.

— Мисля, че знаеш — казва мъжки глас от екрана. — След всичко, което извърши, мисля, че знаеш. Така ли е?

— Да речем, че се досещам — заявявам неприязнено. — Защо не се покажеш, така е неучтиво!

Моето черно остроумие не прави впечатление на онзи оттатък. Той е от хората, които нареждат, останалите имат единствената възможност да изпълняват. Тонът му е студен и не търпи възражение:

— Слушай сега моите условия! Първо. Незабавно ще разкажеш всичко, което си научил по случаите. Знаеш кои. Второ. Прекратяваш всички свои действия и чакаш моите нареждания. Тогава ще видя какво мога да направя за теб. Разбра ли ме добре? Говорì!

Аз се намествам в креслото. Щом ще играем „ва банк“, ще играем! Но с дребни изненади.

Изписвам на лицето си израз на стреснат и разкаял се грешник, гледам смутено встрани. Нека сметне, че ме е смазал.

— Отговаряй! — чувам пак от екрана. Нагъл глас.

Тогава изтривам разкаянието от физиономията си, навеждам се агресивно напред и процеждам:

— Ти... негоднико! Слушай сега пък ти моите условия! Първо. Незабавно, още сега, ще се покажеш! Не съм свикнал да разговарям с привидения! Второ. Ще прекратиш веднага мръсната си работа у нас! Ти и твоите мутри ще се ометете с първия самолет! Давам ти срок до утре вечер! Разбра ли ме? Отговорй!

Това е като експлозия. Мислех само да разиграя театър, но ненавистта изригна, не успях да я овладеея.

А онзи се е стъпилсал от нечуваната дързост. Мълчи. И почти физически чувствам как от празния екран ме залива злоба.

— Онемя ли? — повишавам глас. — Аз ще загина, колко му е, ала и ти ще отидеш на майната си, ясно ли ти е? Цялата полиция ще хукне по петите ти! Всички стереовизии по целия свят ще гърмят! И папер няма да остане от теб тук!

Не говоря, а викам. И не преценявам точно какво, но усещам, че попадам в целта. Побърквам се, не мисля вече какво правя. Изправям се, соча юмрук към екрана, заканвам се и крещя:

— Ти там! Хайде, покажи се, бълзливце! Чу ли, дадох ти срок до утре вечер!

Юмрукът ми се набива в екрана.

— Утре вечер е свършено с теб!

Изведнъж, като реакция на напрежението, от гърдите ми изригва див, лудешки смях. Заканвам се и се смея едновременно с чужд, пресипнал глас.

Контролното око угасва, екранът избелява. Онзи се е изключил. А аз се стоварвам в креслото и продължавам неудържимо да се смея.

В замъгленото ми съзнание се промъква една мисъл: луд ли съм? Може и да съм, но така трябваше да постъпя. Онези се страхуват от лудите. С нормалните хора те се справят лесно, обаче на побърканите не могат да предвидят реакциите, а това винаги е опасно.

Малко по малко се успокоявам. Седя в креслото, напрежението се стопява. И тогава идва страхът — един коварен страх, който ми отнема увереността. Преди минута още имах някакви шансове, сега вече войната е обявена. Те ще проверят какво съм научил за Галов и Стаменова и просто ще ме убият.

Не е вярно. Аз и преди няхах шансове, онзи нали ми го каза! Щял да види какво можел да направи за мен. Знае се какво, ще се погрижи за погребението ми! Пада му се! Сега седи в дупката си и е шашнат, защото не е предполагал, че ще си има работа с луд. И се страхува. Такива като него, резидентите в престъпния свят, се боят панически от обществено разкритие. От сензация и журналистически камери, защото стават неудобни. А е известно какво означава при тях неудобен резидент. Такъв резидент няма, той може да си прочете последната молитва. Нямаме нужда вече от вашите услуги, господине, смъртта е лека и безболезнена. Е, невинаги е толкова безболезнена.

Затова сега и той се страхува ужасно, сигурно повече от мен. Наглостта му се е изпарила и трескаво размисля.

Какво може да опита? Да ме купи с охолство и удоволствия? Шансовете му са никакви, той всичко е научил за мен и го знае. Да ме шантажира, като отвлече някого от близките ми, дори и Тони? И това не върви. Чул е от фасетното око, че съм отрязал и тази възможност. Не можеш да заплашиш човек, който е готов да умре. Павел Галов е бил заплашен и е избягал с помощта на Нордаал в друг, паралелен свят. А аз нямам никакво намерение да бягам, така че и този вариант отпада.

Нека сега седи и мисли!

Но и аз не мога да легна и спокойно да спя. Заплахата виси като дамоклев меч над главата ми. Още повече с онова око, което следи всяка моя стъпка. Искане ми се да го измъкна от рамката на библиотеката и да го стъпча, ала не съм толкова побъркан, за да го направя. Ще бъде край на цялата моя уловка.

Ще изляза. Може пък да ми дойде наум нещо по-полезно.

Асансьорът ме снема до гаража. Десетината коли дремят под сънливата синкава светлина, никакво време е. Отварям моята кола, не виждам — и главно, не долавям! — нищо подозрително. Разбира се, че няма. Поставили са ампулата, това им стига. Само не знаят, че сега тя е в багажника. Но дори и там, в стоманената кутия, тази ампула ме притеснява. Ще трябва да се освободя от нея.

Луиза в това време вече категорично ме предупреждава, че трябва да се заема със спирачното масло. Сега поне имам време за това, нощта е моя.

Автоматите в гаража работят, мога и сам да се оправя с тях. След десетина минути Луиза заявява, че е доволна и че състоянието на тази

турбокола е добро. Мисля, че произнася „тази турбокола“ с известно пренебрежение. И има право. Не е лесно да си автокомпютър на доста износена кола. Всяка жена като Луиза би се изпълнила с пренебрежение.

Накрая отварям багажника, вземам стоманената кутия и я слагам до себе си на съседната седалка. Ще изхвърля тази ампула и това е!

Сега накъде? Мога да карам без посока из града, да изляза на автомагистралата и да отида до някой близък град, после да се върна. Не помага кой знае колко срещу неврастенията, само донякъде успокоява. Тази нощ обаче нямам желание за такова блуждаене. Какво бих искал всъщност?

Гризе ме мисълта за изчезването на Рашева, туй е проблемът, който пряко ме тревожи. Би било лудост да се опитам да вляза в пансиона в този час, но все пак ако го огледам отвън? Или да говоря с нощния портиер? Шансът да науча нещо е минимален, ама е шанс, вместо безцелно да се нося по автомагистралите.

Вън нощта е ясна и хладна — есен е. А моята улица е и пуста. Светлината на луминесцентните слънца изрязва от тъмнината всеки ъгъл на оградите и сякаш така улицата изглежда още по-пуста. Рядко тук-там по етажите свети някой самотен прозорец.

Завивам и излизам на булеварда. По широките платна вървят коли, насрещните фарове блестят в очите ми.

Сега вече е време да се огледам. Да, разбира се, на стотина метра ме следи кола, доста предпазливо, но настойчиво. Кой ли от тях е дежурен тази нощ?

Опитвам да се измъкна на кръстовището, обаче не успявам — онзи е професионалист, виждал е такива като мен. Аз обикалям и обикалям все по-близо до пансиона, и се чудя какво да правя. Спирам недалеч от един нон-стоп бар и си мисля дали да не пийна кафе с коняк. Барът ми е добре познат, тук често идват журналисти след нощна смяна. А в задния двор на бара мога да се освободя и от проклетата ампула.

Вземам стоманената кутия под мишница и излизам. Поглед назад — да, онзи е спрял там до бордюра, немного далеч. Бих отишъл до колата му и бих го поканил да изпием заедно по някое питие — аз не изпитвам към него никаква особена неприязън. Той си е един гън-бой.

Плащат му — следи ме. Ще му платят — ще ме застреля. И той не ме мрази, просто такава е играта.

Подобен разговор може и да стане, само че единият от нас после трябва да умре. Гън-бой, който разговаря с жертвата си, без да я убие или да бъде убит, това е измислица на евтините стереофилми.

Такива разкъсани мисли се въртят в съзнанието ми, докато влизам в бара. Вътре е спокойно, макар че и в този час има достатъчно хора. Виждам две познати физиономии, качвам се на едно от високите столчета и си поръчвам мечтаните кафе и коняк. Барманът Ленко слага пред мен чашката коняк и кафето, аз му казвам: „Момент, Ленко, сега ще се върна!“ и бързо излизам през вътрешната врата към двора.

Три стъпала, порядъчно тъмно е, трябва да си отворям очите да не се спъна някъде. И да хвърля ампулата. Идва ми наум обаче, че трябва да е на място, където вече да не е опасно. Какво място може да е то?

Вървя още малко покрай стената и изведнъж се сещам, че дворот има изход към улицата — доста широк пасаж между двете здания. А точно там, до бордюра, беше спряла колата на онзи. И пак не го решавам с разум, а с някаква част от подсъзнанието. Преминавам през пасажа и предпазливо надничам навън.

Да, колата е тук, на не повече от два метра. В нея няма никой. Това е страшно. А още по-страшно е, че прозорецът откъм мен е отворен. Моят преследвач не се вижда никъде, по улицата няма жива душа.

Ако действам с разума, никога няма да го направя. Но решението е мигновено, изпълнението — също. Отварям кутията, сграбчвам ампулата, правя четири крачки към колата, в същото време местя предпазителя на капюшона. Протягам ръка и пускам ампулата през спуснатото стъкло на предния прозорец. Виждам само как тя пада в един джоб на тапицерията и потъва там.

И пак с две крачки съм в пасажа, тъмнината милостиво ме поглъща. Всичко е станало за няколко секунди. Пристъпвам покрай стената, изкачвам трите стъпала. Зад вратата се чува музиката от бара.

Влизам и спокойно се настанявам на високото столче. Толкова спокойно, че добре забелязвам как от вратата навън се изнизва мнимият портиер. Значи не е някой от обикновените гън-бойс. Удостоен съм с честта да ме следи резидентът. Той се е разтревожил,

когато ме е видял да влизам тук, помислил е, че ще ме изпусне. И наистина ме изпусна.

Сипвам коняка в кафето и пия бавно. Моят любезен спътник може да почака, имаше време. След сърцераздирателния разговор, в който той ме виждаше, а аз него — не, сигурно е решил, че ще отида кой знае къде.

А аз ще отида в пансион „Форум“. Искам да се уверя, че Рашева наистина е изчезнала, както ме убеждаваше псевдоинспекторът.

Оставям една банкнота на бара и излизам. Влизам в колата с доста неприятно чувство. Може би в този момент онзи се прицелва в мен и пръстът му се свива около спуська.

Засега съм жив. Луиза бодро докладва, че всичко е в ред. Нищо не е в ред, но тя не го знае, защото е само един добросъвестен автокомпютър, при това — „жена“.

Стигам до пансиона, излизам и приближавам до здраво заключената външна врата. Какво си представям, че някой ще ме посрещне с удоволствие? И какво обяснение мога да дам за моето посещение в този толкова подходящ час?

Вдигам ръка към сензора на вратата и виждам как тя безшумно се отваря още преди да съм разговарял с когото и да било. Добре, значи ме очакват. Прекосявам осветената пътека край градината и вратата на пансиона също така безшумно се отваря пред мен. Това би могъл да извърши само един. И този един виждам да седи в насрещното кресло под сънливата светлина на пустия хол.

— Не спите ли? — питам Нордаал, като приближавам. По-тъп въпрос едва ли може да се измисли.

— Забавлявам се с вашите разходки — отвръща той. — Защо не седнете? Да разговаряме ще ми е приятно!

— Да разговаряме, за какво? — отпускам се в съседното кресло. Сега изведнъж чувствам колко съм уморен.

— Вие знаете по-добре, защото търсили сте ме. Не бях в кантората си.

— По-точно кантората ви не беше при вас! — ухилвам се аз иронично. — Ще ми кажете ли къде е Надежда Рашева? Бих желал да я видя.

— Не ще можете. Тя не е тук.

— Както не бих могъл да видя Павел Галов и Ана Стаменова, нали? Защото и те не са тук?

— Може и така да се каже. Но ако решите за нас да работите, бихме могли да помислим... за една среща.

— Ясно — казвам. — И защо е това внимание към мен?

— Вие имате добра способност — заявява недвусмислено Нордаал. — Наблюдавам ви. Способност, която бързо се усилва.

Пергаментовото му лице изразява нещо като пълно разположение към мен. И той довършва мисълта си:

— Ние ви предлагаме хубави възможности. Вярно, отначало е малко... как да кажа, непривично. Обаче свиква се бързо. Можем с вас когото поискате да вземем. Госпожа Маркова например. Вашите дъщери. Но те трябва сами да пожелаят. Ние не можем насилно да упражняваме. Забранено ни е. Е, това е.

— Може ли един въпрос? Ще ми отговорите ли?

— Ако мога. Ако не е забранено.

— Наскоро сънувах кошмар. После се видях в огледалото и бях с отвесни зеници. Като вашите. Вие ли го направихте?

— Извинете. Да, аз. Макар неволно. То от вашата по-голяма чувствителност зависи. Аз бях... как да кажа, част от вашето съзнание.

— Значи туй е разрешено? — казвам аз хладно. — Можете да нахлувате в чуждото съзнание! А насилно не ви е разрешено?

Той видимо се затруднява. После отвърща:

— Това не вреди никому. Но ние се отклоняваме. Вие сте в опасност. И аз пак искам решението ви да зная.

— Не желая — заявявам. — Оставам тук. Може и да успея да помогна някому... в нашето общество.

Нордаал ме гледа дълго. След което се изправя.

— Тогава... все едно. Сбогом!

И бързо, пъргаво излиза. Гледам как вратата се затваря след него. Свърши се. А аз съм потънал в креслото и съм отмалял, като че съм се събудил от дълъг и неприятен сън.

Седя, отпуснал съм се и в съзнанието ми с пределна яснота започват да кристализират мисли. Те идват една след друга и се надпреварват. Мисли, които съм носил със себе си дълго време и които търсенето на безследно изчезнали разви.

Какъв е смисълът на човешкия разум? Той не съществува заради самия себе си. Природата е вложила в него цел и не е случайно, че девет десети от мозъка ни не се използва, стои като резерва. Каква е целта на разума? Мъртвата природа е породила живата, а живата е изградила човешкия разум, за да може животът да се бори със смъртта. Задачата на разума е да се бори със смъртта. Това е смисълът, няма друг.

А хората със свръхспособности, какъв е смисълът от тяхната поява в критичния период? И тук има дълбок смисъл. Тези с необикновени дарби могат да увлекат със себе си всички таланти хора и да постигнат развитието на неизползваните досега девет десети от човешкия мозък. Кое то ще доведе до целта на разума — победа над смъртта.

Така е. И аз вече съм заложил своя живот за тази цел.

Изправям се и тръгвам. Зад гърба ми вратите тихо, но здраво се затварят и заключват. Йенс Нордаал се е погрижил за всичко.

Навън е още дълбок мрак. Притичвам до колата, влизам, паля двигателя. Вече съм решил. В стереовизията има дежурни екипи. Все ще намеря някого, който ще ме изслуша. Психорепродукторът е у мен, да предложи на операторите да чуят в себе си мислите на Галов, да видят света с неговите очи. И понеже занаятът им е да предават сензации, ще направят сензация и от моите показания.

Завой след завой. Трябва да изляза на Източния булевард. Поглеждам в задния екран. Имах плахата надежда, че са ме оставили на мира, ала тази надежда веднага се разсейва. Светлините на моя преследвач са зад мен.

Измъквам се на булеварда. Движението е слабо, увеличавам скоростта. И тогава се обажда Луиза:

— Получих съобщение за вас по компютърния радиотелефон. Ще го чуете ли?

— Слушам.

— Наредат ви веднага да спрете колата. Вие сте знаели кой. Ще има ли отговор?

— Ще има! — отвръщам аз и добавям цял ред по-солени думи. Надявам се, че слухът на Луиза, макар и женски, не е толкова деликатен.

Ярките светлини зад мен приближават. Моята скорост става опасна, колата трепти, готова е да се разпадне по шевовете. Нямам много шансове, онази кола е далеч по-мощна.

Ще стрелят ли, е единственото, което се питам. При тази скорост това ще е краят.

Инстинктивно се снишавам, готвя се за последното... за последното, което ми остава да преживея...

И тогава светлините зад мен се извиват, чува се остър, режещ звук от метал и тежък удар, който идва като ехо.

Надигам се, намалявам скоростта. Светлините отзад са изчезнали. В синкавото сияние на магистралата се вижда една преобърната кола, застанала косо на платното.

Онзи е задействал ампулата! Мислех, че няма да го направи, но той не ме е пожалил! И се е упоил сам. Или убил.
— Назад! — викам на Луиза. — Бързо назад!

Гумите засвистяват, колата потегля на заден ход и изминава стотина метра.

— Спри! — викам отново. — По-далеч, защото може да избухне!

Излизам навън и тичам към обърнатата и смачкана кола. Въздухът не ми стига, но тичам.

Какъвто и да е, онзи все пак има човешки разум...

ЕМАНУЕЛ ИКОНОМОВ ДА СЕ СРЕЩАШ С НЕИЗВЕСТНОТО

Как се интервюира човек, когото познаваш добре, или поне така си мислиш? Как да извлечеш от един разговор квинтесенцията на безброй дискусии, проведени в продължение на четвърт век? Или да откриеш незасегнати досега теми, да разбулиш още тайни около неимоверно богата личност, която не престава и да те респектира, от една страна със задълбочена мисъл, широкообхватни познания и сериозен подход към всеки твой въпрос, и едновременно с това привлича, от друга страна, с обаянието си, с чувството си за хумор, с тънкия психологически усет към хората — както от живия свят, така и от фантастичния на литературата...

Такива мисли ме спохождат, когато се каня да се срещна с д-р Светослав Славчев за „официален“ разговор. Спомням си някогашните ми посещения при него в редакцията на любимото списание „Космос“, трепета от неизвестността каква ще бъде реакцията на заместник-главния редактор към моите хрумвания. И после безкрайно интересните „неофициални“ продължения в някое близко кафене, разкриващи негови вече реализирани или дотогава още несподелени идеи.

Този път сме извън официозността на всякакви кабинети от миналото. В кафене „нов стил“ — с пластмасови масички и столчета на тротоара на малка тиха улица, на чист въздух вместо в някоя стара дупка на Полиграфическия комбинат, сред стени, опушени от безбройните цигари на журналистите и пропити с клюки и „негодни“ за публикуване вътрешни информации. Настроението също е в крак с новото време — безоблачно като небето над нас (имаме късмет, че денят е летен — слънчев и топъл). А въпросите, които изведнъж ми идват наум, бързат безапелационно да ме измъкнат от коловозите на планираното интервю.

— Д-р Славчев, с вашата нова книга ви представяме, естествено, като писател. Но по образование вие сте медик, започнали сте работа като лекар. Защо избрахте това житейско поприще?

— Навярно всяка професия има своите загадки. В медицината обаче те са прекалено много, тя просто е просмукана от тях. И не може да е иначе — човекът е най-сложното творение на планетата ни. Неизвестното в него е навсякъде: от обикновената клетка, на която не сме разгадали наследствеността, до мозъка, за който знанията ни са направо нищожни.

Да се срещам с неизвестното — това беше главното, което ме подтикна да следвам хуманна медицина. Тогава, в онези години, то е било доста неосъзнато желание, ала бях съвсем наясно — медицина! Учих, завърших, работих и не съжалявах. Винаги имаше по нещо интересно и непознато. В учебниците неизвестното се криеше зад мъгляви латински думи, а в живия човек беше още по-непознато и тревожно. Наистина не съжалявах. Сблъсках се с големите загадки на страданието и смъртта, помагах, колкото можех, страхувах се, грешах. И все повече виждах колко малко знаем, с какви предразсъдъци е обвита официалната медицина, как догматици не искат да погледнат очевидни неща. Телепатия? Не може да бъде, защото никога не може да бъде! Умения на йогите? Ненаучни глупости! Ала се срещам и с телепатия, и с ясновидство, с невероятни излекувания от рак, абсолютно отречени от науката, с математици — истинско чудо, притежаващи мозъци-компютри, с явления, които и сега се съмнявам как да назова. Неизвестното е на всяка стъпка в медицината.

— А как се насочихте към своето призвание — писането, и къде отиде бялата престилка, с която облеклите я веднъж често се срастват за цял живот?

— Лекарската практика наложи своя дълбок отпечатък върху всичките ми литературни произведения. Защото започнах да пиша и това беше като естествено продължение на моя стремеж да се срещам с неизвестното. Литературата, като всяко изкуство, е разговор с хората, но и със себе си! Чрез нея исках да разговарям с читателите тъкмо за неизвестното — не само онова, което бях видял, ами и което научавах и обмислях. Така започнаха да се появяват статии и книги. Препрочитам сега първите от тях и ми се струват малко наивни:

„Кръвта на цивилизацията“, „Съюзници срещу смъртта“, „Разкази за коварните отрови“, „Живот без болести“. Обаче в тях не е наивно желанието да се разкаже на читателите за загадките, които ни заобикалят. И още едно желание, доста приглушено в онези години: да разсея глупавото самомнение, че сме венецът на природата, единствени в цялата вселена и че ако не днес, то утре непременно всичко ще разкрием и преобразим по наше усмотрение.

— *Освен с научнопопулярните ви книги и неизброимите статии вие сте известен като писател фантаст и криминалист. Защо се насочихте именно към тези жанрове?*

— В резултат на моето търсене на срещи с неизвестното неслучайно — стана дори някак съвсем естествено! — започнах да пиша фантастика и криминални разкази и романи. Фантастиката беше езоповският език на нестандартното мислене. На нея се гледаше като на „литература второ качество“, но не съжалявах, че пиша такава „второкачествена“ литература. С течение на годините излязоха няколко мои авторски сборника — може да се каже, че настоящата книга е първият ми публикуван роман в жанра; доста научнофантастични разкази в списания и антологии, радиопиеси. Едни ме харесваха, други — не, но долавях, че голяма част от читателите ме разбираха. А понеже работех в списание „Космос“, фантастиката беше нещо естествено. Криминалните романи пък бяха друга среща с неизвестното. Психологията на едно престъпление е страшна, тъмна загадка!

— *Романът „Очите на мрака“ е колкото фантастика, толкова и криминална загадка. Накъде клонят везните не само в творчеството ви, но и във вашите интереси?*

— Трябва да призная, че пиша с удоволствие — особено криминалета. Някои може би си спомнят романите „Под знака на Скорпиона“, „Девет, числото на кобрата“, „Примката на харпиите“, „Смъртта се нарича кентавър“. Превеждаха ги на различни езици, правиха по тях филми. Това пък се наричаше тогава „развлекателна литература“ — с доста презрителен оттенък. Все пак аз се радвах, че развличам читателите си. И докато ги развличам, мога да им кажа някои неща, върху които да се замислят.

— *Не само лекарската престилка не се захвърля никога — това важи и за перото. Хване ли го човек с желание, държи го здраво, не го*

изпуска, сякаш то е залепнало за пръстите му — напук на съвременните клавиатури... Вие как смятате?

— Преценете сами, след като продължавам да пиша и сега — статии, книги. Опитвам се да обясня, че няма нищо по-сложно от така наречените прости явления. Че ни заобикалят загадки, че не сме сами в Космоса, че човешката психика е тъмна и непозната, че нищо не знаем за единственото сигурно нещо в живота ни — смъртта. И така нататък.

Ако съм подтикнал поне някои от читателите си да се замислят за неизвестното, което винаги ме е привличало, ще съм безкрайно, безкрайно доволен...

Опитвам се да доловя признак за това доволство, но не съм сигурен, че го има — признака. Защото другото е ясно, гарантирано. Неслучайно познавам някои „замислили се“. Ала за да остане нещичко неизвестно, след като картите са свалени, или просто в стила от едно време, когато не трябваше да се изразява много-много одобрение, признание, камо ли похвала за „онази литература“, премълчавам този факт. Той едва ли ще убегне от проникателността на д-р Славчев. Смесът на пазенето в тайна е друг: Как ще може един писател да продължи да пише и да търси, ако вече е безкрайно доволен от постигнатото?

Интервюто взе: Емануел Икономов

Издание:

Автор: Светослав Славчев

Заглавие: Очите на мрака

Издание: първо

Издател: Аргус

Град на издателя: София

Година на издаване: 1999

Тип: роман

Националност: българска

Печатница: „Инвестпрес“ АД — София

Редактор: Емануел Икономов

Художник: Димитър Стоянов — Димо

Коректор: Кремена Бойнова

ISBN: 954-570-055-6

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/9116>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.